

Talousarvio 2027

Taloussuunnitelma 2027-2029

Kaupunginhallitus 2.11.2026 § xxx
Kaupunginvaltuusto 16.11.2026 § xxx

raiso

1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2027	1
2. TALOUSARVION YLEISET LÄHTÖKOHDAT	3
2.1. Yleinen taloudellinen tilanne	3
2.2. Raisen kaupungin talouden ja toiminnan lähtökohdat	5
2.3. Elinvoima	7
2.4. Verotulot	7
2.5. Valtionosuudet	9
2.6. Kaupungin talouden kehitys 2027–2029	9
2.7. Talousarvion keskeiset tunnusluvut	15
2.8. Strategia, johtaminen ja organisaatio	17
2.9. Ilmastotyö	20
2.10. Kaupunkitasoinen hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistäminen	20
3. TALOUSARVION TULOJEN JA MENOJEN MUODOSTUMINEN	22
3.1. Yhteenveto lautakuntien luvuista	22
3.2. Henkilöstö ja henkilöstökulut	23
3.3. Tuloslaskelma 2027-2029	26
3.3.1. Tuloslaskelma, ulkoiset	28
3.3.2. Tuloslaskelma, ulkoiset ja sisäiset	29
3.3.3. Sisäiset ostot ja myynnit	30
3.4. Rahoituslaskelma 2027–2029	31
4. KÄYTTÖTALOUS JA SITOVAT TAVOITTEET LAUTAKUNNITTAIN	32
4.1. Kaupunginhallitus	33
4.1.1. Kaupunginhallituksen sitovat ulkoiset määrärahat	33
4.1.2. Kaupunginhallitus: KH, konserni	33
4.1.2.1. KH, konsernin strategiset ja sitovat tavoitteet	33
4.1.2.2. KH, konserni: Perustehtävät, palvelulupaukset ja toiminta vuonna 2027	36
4.1.2.3. KH, konserni: Ulkoiset määrärahat	41
4.1.2.4. KH, konserni: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	42
4.1.2.5. KH, konserni: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	42
4.1.2.6. Kaupunginhallitus/muu rahoitus	43
4.1.3. Kaupunginhallitus: Kh, kaupunkikehitys	44
4.1.3.1. Kaupunkitasoiset Elinvoima- ja kilpailukykytoimialan strategiset ja sitovat tavoitteet	44
4.1.4. Kh, kaupunkikehityksen strategiset ja sitovat tavoitteet	46
4.1.5. Kh, kaupunkikehitys: Perustehtävät, palvelulupaukset ja toiminta vuonna 2027	47
4.1.6. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat muutokset	48
4.1.6.1. Kh, kaupunkikehitys: Ulkoiset määrärahat	49
4.1.6.2. Kh, kaupunkikehitys: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	50
4.1.6.3. Kh, kaupunkikehitys: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	50
4.2. Lupalautakunta	58
4.2.1. Lupalautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet	58

4.2.2. Lupalautakunnan vuosi 2027	59
4.2.3. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot	59
4.2.4. Ulkoiset määrärahat	60
4.2.5. Lupalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	60
4.2.6. Lupalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	60
4.3. Infralautakunta.....	61
4.3.1. Infralautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet	61
4.3.2. Infralautakunnan vuosi 2027	62
4.3.3. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot	63
4.3.4. Ulkoiset määrärahat	64
4.3.5. Infralautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	65
4.3.6. Infralautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	65
4.4. Sivistyslautakunta	66
4.4.1. Sivistys- ja vapaa-aikatoimialan strategiset tavoitteet	66
4.4.2. Sivistyslautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet	67
4.4.3. Sivistyslautakunnan vuosi 2027	68
4.4.4. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot	69
4.4.5. Ulkoiset määrärahat	70
4.4.6. Sivistyslautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	71
4.4.7. Sivistyslautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	71
4.5. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta	72
4.5.1. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan strategiset tavoitteet	72
4.5.2. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet	73
4.5.3. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan vuosi 2027	74
4.5.4. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot	75
4.5.5. Ulkoiset määrärahat	75
4.5.6. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	76
4.5.7. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	76
4.6. Tarkastuslautakunnan tavoitteet ja painopistealueet vuodelle 2027	77
5. INVESTOINNIT	78
5.1. Yhteenveto investoinneista 2027-2029	78
5.2. Investointihankkeet 2027-2031	79
5.3. Käyttöomaisuusirtaimistojen hankintaesitykset.....	83
5.4. Kunnallistekniikan investointiohjelma 2027-2030	85
5.4.1. Kunnallisteknisten investointien hankekohtaiset perustelut 2027	86
5.5. Talonrakentamishjelma 2027-2031	94
5.5.1. Talonrakentamishjelman 2027-2031 hankekohtaiset perustelut	94
6. TALOUSARVION SITOVIUUS	97
6.1. Kuntalain säännökset talousarviota koskien	97
6.2. Talousarvion noudattamista koskevat ohjeet.....	97
6.2.1. Talousarvion sitovuus	97
6.2.2. Käyttösuunnitelmat	97
6.2.3. Raportointi	97
6.2.4. Strategiset tavoitteet	97

6.2.5. Talousarvion ja sen määräysten noudattaminen	98
6.2.6. Muut ohjeet	98
6.2.7. Kohderahoitteiset yksiköt eli nettoyksiköt	98
6.3. Raisen kaupungin tilivelvolliset	99
6.4. Talousarviolainat ja lainanottovaltuus	99
7. RISKIENARVIOINTI JA -HALLINTA	101
7.1. Käsitteet	101
7.2. Raisen kaupungin riskiluokitus	102
7.2.1. Riskienhallinta osana taloussuunnittelu- ja seurantaprosessia	103
7.3. Varautuminen ja jatkuvuuden hallinta	104
7.4. Tytäryhteisöjen varautuminen	104
7.5. Lautakuntien ja kaupunginhallituksen alaisten kokonaisuuksien riskitaulukot	104
7.5.1. Kh, konserni	105
7.5.2. Kh, kaupunkikehitys	106
7.5.3. Lupalautakunta	108
7.5.4. Infralautakunta	109
7.5.5. Sivistyslautakunta	110
7.5.6. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta	112
8. TAVOITTEET KUNTAKONSERNIN TYTÄRYHTEISÖILLE JA OSAKKUUSYHTEISÖILLE	113
8.1. Yleiset periaatteet	113
8.2. Tytäryhteisöille (Raisen Vesi Oy, Raisen Vuokra-asunnot Oy) yhteiset tavoitteet	113
8.3. Muihin osakkuusyhtiöihin ja seudullisiin toimintoihin liittyviä tavoitteita	114
8.4. Raisen kaupungin konserni jäsenyhteisöineen	114
8.5. Raisen Vesi Oy	115
8.6. Raisen Vuokra-asunnot Oy	117

1. Kaupunginjohtajan katsaus vuoteen 2027

Raisio 2027: Kuntakentän kärjessä kasvussa ja kasvuinvestoinneissa

Huolimatta maailman epäjärjestyksestä ja Suomen talouden haasteista Raisio lähtee vuoteen 2027 erinomaisista lähtökohdista mitä tulee kaupungin vetovoimaan. Suomen kärkeä olevan väestönkasvun ennustetaan jatkuvan Raisiossa ensi vuonna seitsemättä vuotta peräkkäin, lukuisat yritykset investoivat Raisioon, kaupungin ja yritysten yhteistyö on aktiivista ja kaupunkistrategian toimeenpano syvenee valtuustokauden tullessa puolivälietapille. Kaupunkistrategian mission mukaisesti talousarvioehdotuksella rakennetaan rohkeasti kestävää tulevaisuutta ja hyvää elämää.

Raision kasvuinvestoinnit vuonna 2027 ovat edellisvuosien tapaan mittavat: kouluverkkouudistusta toimeenpannaan rakentamalla Myllypellon 5–9 luokkien koulua ja Tahvion, Tikanmaan ja Kaanaan koulut korvaavaa Raisionlahden koulua. Suomen suurimman tiehankkeen ”E18 Raision keskusta” rakennustyöt käyvät kiivaana ja uuden keskustan suunnittelu etenee kansisuunnitelma edellä. Keskusta on myllerryksessä, jonka lopputuloksena Raision keskusta kokee täydellisen metamorfoosin. Tunnelin avajaisia on määrä juhlia heinäkuussa 2030 jolloin suunnitelmien mukaan lähtee rakentumaan Varhan uusi sotekeskus ja kaupallisia toimintoja. Varaudumme investoimaan Nuorikkalan junaseisakkeeseen, mikäli maan uusi hallitus käynnistää henkilöjunaliikenteen. Lisäksi Kuloisten uuden risteys sillan rakentaminen käynnistyy vanhan sillan rakenteiden ollessa tiensä päässä. Kaupungissa on myös rakenteilla useita kerrostalo- ja rivitalokohteita ja Kantokankaalle suunnittelun datakeskuksen ja yritysalueen laajennuksen kaavoituksen on määrä edistyä vauhdikkaasti.

Kaupunkilaisille tarjottavat palvelut pysyvät kattavina. Perusopetuksessa panostetaan vahvasti lukutaitoon, Raision harrastamisen mallia ja sen kehittämistä jatketaan, liikuntapaikkojen ja koulujen pihojen kehittämistä jatketaan, Playa del Raisio, Alppiruusu puisto, Keskuspuisto ja Suvituulenpuisto hoidetaan korkeatasoisesti. Kevyen ja julkisen liikenteen olosuhteita parannetaan käynnistämällä linja-autoliikenne Kaanaseen viikonloppuisin ja talvipyöräilyä edistetään laajentamalla harjahiekoitus aluetta.

Vuonna 2027 Raisio jatkaa aktiivisena seutuyhteistyön edistäjänä ja seudullisten palveluiden tuottamista tehdään useissa toiminnoissa. Organisaation sisällä panostamme erityisesti digitalisaation hyödyntämiseen, tiedolla johtamiseen ja prosessien kehittämiseen. Kaupungin verkkosivusto uusitaan ja panostukset henkilöstön osaamiseen ja hyvinvointiin säilyvät vahvoina. Ajan muuttuviin osaamistarpeisiin pyritään vastaamaan vakinaistamalla varautumisen seudullinen resurssi, tekoälyn käyttöönottoa tuetaan muutosjohtamisen vakanssilla ja kotoutumispalveluihin rekrytoidaan uusi päällikkö kotoutumistyötä vahvistamaan. Vastaavasti useampia eläköitymisiä jätetään täyttämättä.

Vuonna 2027 kaupungin tulot laskevat uuden keskustan tieltä purkutöiden johdosta menetettävien vuokratulojen, työllisyydenhoidon sakkomaksujen, kotoutumiskorvausten leikkausten ja kaukolämpösopimuksen muutoksen takia. Taloussuunnittelukauden haasteena on kaupungin investointiohjelman laajuus yhdistettynä korkealla pysyvään korkotasoon. Vuosikate ei riitä investointeihin, mistä johtuen kaupungin velkamäärä jatkaa huomattavaa kasvuaan taloussuunnitteluvuosina. Veronkorotus on perusteltua investointiohjelmasta aiheutuvien korkomenojen kattamiseksi, mikäli tulojen kasvatus halutaan tehdä ilman merkittävää palvelutason laskua. 0,5 %:n veronkorotus pienentää velanottotarvetta taloussuunnittelukaudella 2027-2030 yhteensä 12 miljoonalla eurolla. Veronkorotuksella katetaan vuonna 2027 tapahtuvaa tulojen pudotusta ja rahoitetaan uuden keskustan, uusien koulujen ja uusien päiväkotien rakentamista.

Talousarvioehdotus tasapainottaa Raision taloutta vuosina 2027–2030 yhteensä 13,5 miljoonalla eurolla. Kaupungin investointiaallosta johtuen kaupungin tulee kuitenkin jatkaa talouden tasapainottamista taloussuunnitteluvuosina. Talousarvion hyväksymisen jälkeen johtoryhmän toimesta käynnistetään uusien tehostamistoimenpiteiden valmistelu. Tehostamisehdotukset tuodaan päätöksentekoon maaliskuun 2027 loppuun mennessä. Tasapainotusohjelmalla tavoitellaan käyttötalouden tehostamista, tuottavuuden parantamista, uusia tuottoja ja uusien toimintatapojen käyttöönottoa niin vuonna 2027 kuin taloussuunnitteluvuosina.

Vuoden 2027 talousarvio on –0,8 miljoonaa euroa alijäämäinen. Vuosikate on 8,3 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos on –2,0 miljoonaa euroa. Investointeja sisältyy talousarvioon 51,7 miljoonaa euroa (netto) ja investoinneista suurin osa kohdistuu talonrakennushankkeisiin.

Raisio on 26 300 asukkaan vahvasti kehittyvä kasvukaupunki 150 000 asukkaan kaupungin palveluilla. Talousarvioesitys turvaa investointien kantokykyä ja pitää huolen siitä, että Raisio on haluttu paikka asua ja tehdä bisnestä.

Kaupunginjohtaja Eero Vainio, Raisiossa 29.10.2026

2. Talousarvion yleiset lähtökohdat

2.1. Yleinen taloudellinen tilanne

Kuntien talous on sidoksissa yleiseen taloudelliseen tilanteeseen ja sen muutoksiin. Kuntien kustannusten kehitykseen vaikuttavat palkkaratkaisut, inflaation ja korkojen kehittyminen sekä palveluiden kysynnän muutokset, jotka liittyvät niin väestön kasvuun kuin demografiaan sekä mahdollisiin muutoksiin kuntien tehtäviin. Kuntien palveluiden nettokustannuksiin vaikuttaa myös kuntien mahdollisuus saada toiminnastaan toimintatuloja.

Kuntien verotuloihin ja niiden kehittymiseen vaikuttavat mm. väestön kasvu ja demografian muutokset, työllistymisaste, yritysten määrä ja tulokunto, mutta myös alueella tehtävät investoinnit. Valtionosuudet määräytyvät pääosin asukasmäärästä ja väestön ikärakenteesta, vieraskielisten määrästä ja sen muutoksista sekä työttömistä.

	2025	2026	2027	2028
Bruttokansantuote, mrd. euroa	282	293	305	317
Työllisyysaste, %	76,0	75,5	76,1	75,5
Työttömyysaste, %	9,7	10,3	9,9	9,5
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	0,3	2	1,9	2,1
Ansiotasoindeksi, muutos, %	3,1	3,6	3,2	3,4
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	2,2	2,3	2,9	2,8

Ennusteluvut: Valtiovarainministeriö, Taloudellinen katsaus, Syksy 2026

Suomen talouden kasvu on ollut odotettua nopeampaa. BKT:n ennustetaan kasvavan 1,6 prosenttia vuonna 2026, 1,8 prosenttia vuonna 2027 ja 1,5 prosenttia vuonna 2028. Kotitaloudet ovat edelleen varovaisia kulutuksessa, mutta ostovoiman vahvistuminen ja luottamuksen paraneminen nopeuttavat kulutuksen kasvua erityisesti vuonna 2027. Puolustushankinnat, datakeskukset ja energiasiirtymä lisäävät investointeja, mutta asuntorakentaminen on edelleen heikkoa ja toipuminen alkanee vasta ensi vuonna. Työllisyys laskee vielä tänä vuonna ja kasvaa vasta vuodesta 2027 lähtien. Työttömyysaste on tänä vuonna ollut yleisesti yli 10 prosenttia.

Suhdannetilanteen parantuminen lisää julkisen talouden tuloja, mutta menojen voimakas kasvu heikentää julkisyhteisöjen alijäämän 4,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen tänä vuonna. Taloussuhdanteen pirstuminen kasvattaa välillisiä verotuloja, mutta toistaiseksi vaisu työllisyyskehitys hidastaa ansiotuloverotulojen kasvua ja työttömyysmenojen laskua. Vuoden alussa voimaan tulleet ansiotuloverotuksen kevennykset hidastavat verotulojen kasvua tänä vuonna ja yhteisöveron keventäminen ensi vuonna.

Kuntien alijäämän syvenemisen taustalla ovat erityisesti valtionosuuksiin kohdistuvat leikkaukset sekä kulutusmenojen voimistuva kasvu. Kulutusmenot kasvavat 3,6 prosenttia vuonna 2027 pääosin hintojen nousun vuoksi. Kunta-alalle sovitut palkkaratkaisut kasvattavat henkilöstövaltaisen sektorin työvoimakustannuksia. Palkankorotukset ovat suurimmillaan vuosina 2027–2028.

TE-palvelu-uudistuksen myötä kuntien vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta on kasvanut, mikä tekee kuntataloudesta suhdanneherkemmän, sillä tulojen lisäksi myös menot reagoivat työllisyyskehitykseen. Kuntien työttömyysmenot aiheutuvat pääosin yli vuoden työttömyysjaksoista, sillä kunnan rahoitusosuus kasvaa työttömyyden keston mukaan. Työttömyysetuuksien rahoitusmenot pysyvät ennustejaksolla korkealla tasolla.

”Taloukasvun piristyminen ei näy vielä kuntataloudessa”

Kuntatalouden tilanne heikkenee edelleen vuonna 2026. Kuntien omista sopeutustoimista huolimatta toimintakulut kasvavat 2,7 prosenttia. Toimintakuluja kasvattavat erityisesti henkilöstövaltaiselle kunta-alalle sovitut palkkaratkaisut, jotka kasvattavat kuntasektorin työvoimakustannuksia. Kuntasektorin kustannuksia kuvaava peruspalveluiden hintaindeksi kasvaa ennustejaksolla keskimäärin 3,3 prosenttia vuodessa.

Kuntien toimintatuotot kehittyvät kuluvana vuonna maltillisesti. Toimintatuottoja pienentävät kuntien ja hyvinvointialueiden väliset sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten päättymisen ja uudelleenneuvottelut, jotka heikentävät kuntien vuokratuottoja vuodesta 2026 alkaen.

Kuntien heikentyvän talouden taustalla on monia yhtäaikaista syitä:

- Valtionosuuksia leikataan, mikä heikentää kuntien rahoitusasemaa erityisesti vuosina 2027–2030.
- Henkilöstömenot kasvavat, sillä kunta-alan palkankorotukset ovat suurimmillaan vuosina 2027–2028.
- TE-uudistus on lisännyt kuntien vastuuta työttömyyden kustannuksista, minkä vuoksi kuntatalous reagoi aiempaa voimakkaammin työllisyyskehitykseen.
- Palvelutarpeen väheneminen ei laske menoja samassa suhteessa, koska palveluverkkoa ja henkilöstöä ei pystytä sopeuttamaan nopeasti ja lakisääteiset velvoitteet rajoittavat sopeutusta.
- Väestökehitys eriyttää kuntia: muuttotappiokunnissa tulopohja heikkenee, kun taas kasvukunnissa investointitarpeet pysyvät suurina.
- Investointitaso säilyy korkeana, etenkin rakennusten, teiden ja muun välttämättömän perusinfrastruktuurin vuoksi.
- Vaikka verotulojen ennustetaan kasvavan, menojen kasvu ja valtionosuusleikkaukset pitävät kuntatalouden alijäämäisenä.
- Kuntahallinnon alijäämän arvioidaan olevan noin 0,3 % BKT:stä vuonna 2026 ja 0,4 % vuonna 2027, minkä jälkeen tilanne hieman paranee.
- Jatkuvien alijäämien vuoksi kuntahallinnon velka ja velkasuhde jatkavat kasvuaan.

Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee 1,5 mrd. euroa alijäämäiseksi vuonna 2027. Toimintakulut kasvavat 2,9 prosenttia palkankorotusten ollessa suurimmillaan, ja korotusten ennakoitua ylittävän yleisen ansiotasokehityksen. Toimintatulot kasvavat vain 0,2 prosenttia, ja toimintakate heikkenee 4,2 prosenttia painuen 16,6 mrd. euroa negatiiviseksi.

Verotulojen kasvu tasoittuu 3,8 prosenttiin edellisvuoden vahvan kehityksen jälkeen. Kuntien tuloja heikentävät erityisesti valtionosuuksiin kohdistuvat vähennykset, joista merkittävimmät ovat indeksijarrun kertaluonteinen nosto 2,8 prosenttiin vuonna 2027 sekä kustannustenjaon tarkistus. Valtionosuudet supistuvat edellisvuodesta. Vuosikate heikkenee ja kattaa poistot niukasti, minkä vuoksi kuntatalouden tilikauden tulos jää lähes nolnaan. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta on ennustejaksolla heikoimmillaan vuonna 2027, jolloin se painuu 1,4 mrd. euroa alijäämäiseksi.

Kuntien tehtävät painottuvat lasten ja nuorten palveluihin, kuten varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden palvelutarve on laskeva pitkään jatkuneen syntyvyyden laskun vuoksi. Oppilaiden määrän väheneminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että opetuksen järjestämisen kustannukset laskisivat samalla tahdilla. Lisäksi lasten määrään varhaiskasvatuksessa vaikuttaa myös työllisyyden kehitys sekä varhaiskasvatuksen osallistumisaste, joka on ollut viime vuosina nousussa.

Kuntien taloudellinen kantokyky on pidemmällä aikavälillä uhattuna, jos toiminnan ja investointien

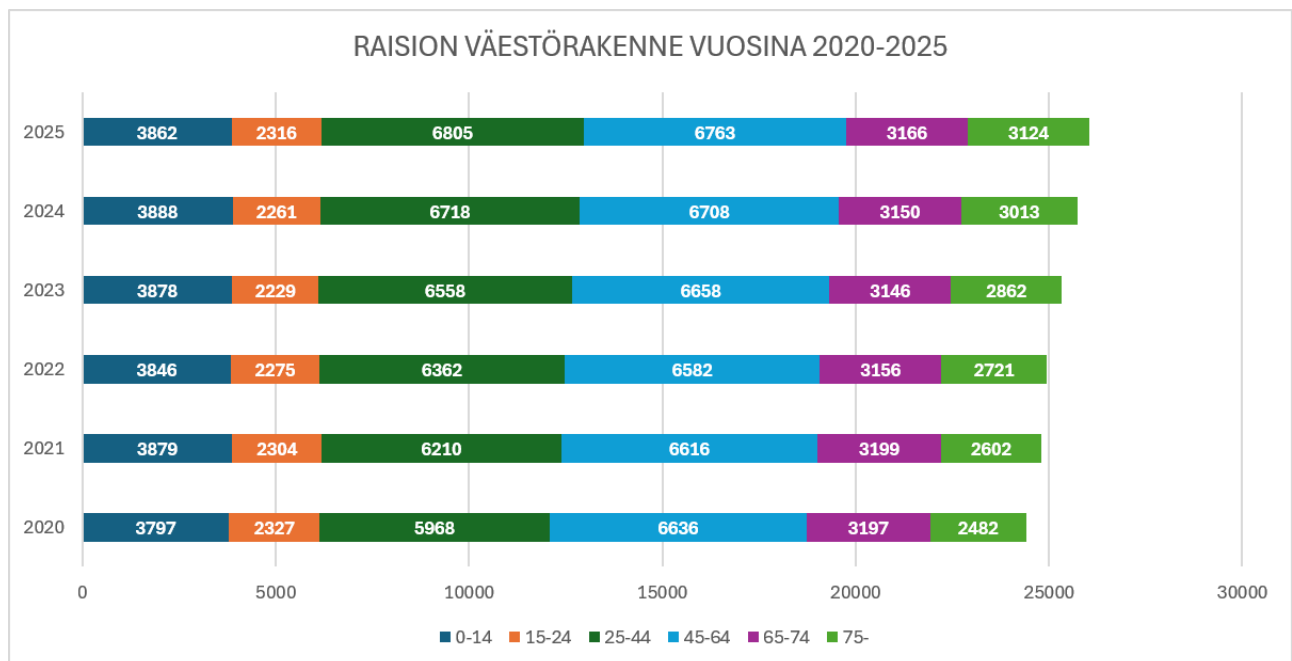
rahavirta on pysyvästi negatiivinen. Kuntien velkakestävyyttä arvioitaessa tulisi huomioida aina kokonaisuus tulevat odotetut tulot ja menot suhteessa nykyiseen nettovelkataakkaan. Toiminnan ja investointien rahavirran ohella on syytä siis tarkastella myös suhteellista velkaantuneisuutta ja tilikauden tuloksen kehitystä.

(Lähteet: Valtiovarainministeriö, Taloudellinen katsaus, Syksy 2026;
Valtiovarainministeriö, Kuntatalousohjelma vuodelle 2027, Syksy 2026 (21.9.2026))

2.2. Raision kaupungin talouden ja toiminnan lähtökohdat

Väestökehitys

Aikaisempien vuosien vilkas rakentaminen, ukrainalaisten asukkaiden kotikuntaoikeuden hakeminen sekä yleinen muuttovetovoima Raisioon ovat jatkaneet kaupungin positiivista väestönkasvua. Tammi-syyskuun 2026 väestönkasvu on ollut 239, mikä enteilee noin 319 uutta asukasta Raisioon vuoden 2026 aikana. Merkittävin osa väestönkasvusta selittyy tällä hetkellä muuttovoittona muista kunnista sekä nettomaahanmuutosta. Kotikuntaoikeuden saaneita ukrainalaisia tulee edelleen, merkittävä määrä Raisiossa asuvista ukrainalaisista ei ole hakenut itselleen kotikuntaoikeutta ja asukkaissa on myös selkeästi rotaatiota maahanmuuton ja maastamuuton välillä. Kasvuluvut ovat kansallisesti ja seudullisesti mitaten edelleen huippuluokkaa. Raisio kasvaa suhteellisesti aivan maan kärkitasoa tällä hetkellä. Prosentuaalinen kasvu on edellä mainituin luvuin vuodelle 2026 noin 1,4 % luokkaa.

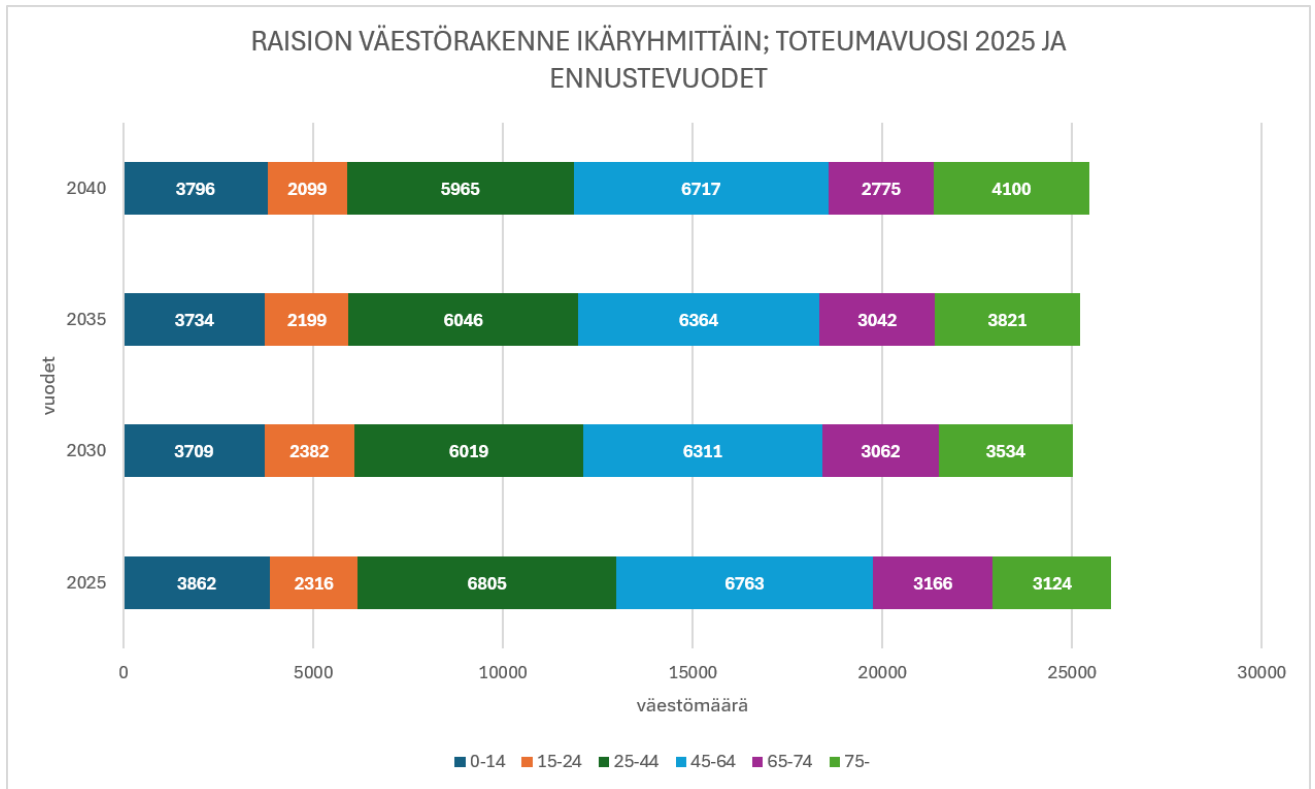

Raision kaupungin väkiluku on vuonna 2026 ollut erittäin positiivisessa kasvusuunnassa, jonka lisäksi asuntojen rotaatio erityisesti vanhemmilla asuinalueilla on kumuloinut kaupunkiin uusia asukkaita. Raision väkiluvun kasvu on jatkunut hyvällä tasolla ja yhtenäisesti nyt vuoden 2020 alusta alkaen, jonka lisäksi valtaosa seurattavista mittareista povaa väestönkasvua myös lähitulevaisuuteen. Syyskuun 2026 lopussa ennakkotieto väkiluvusta on 26 276.

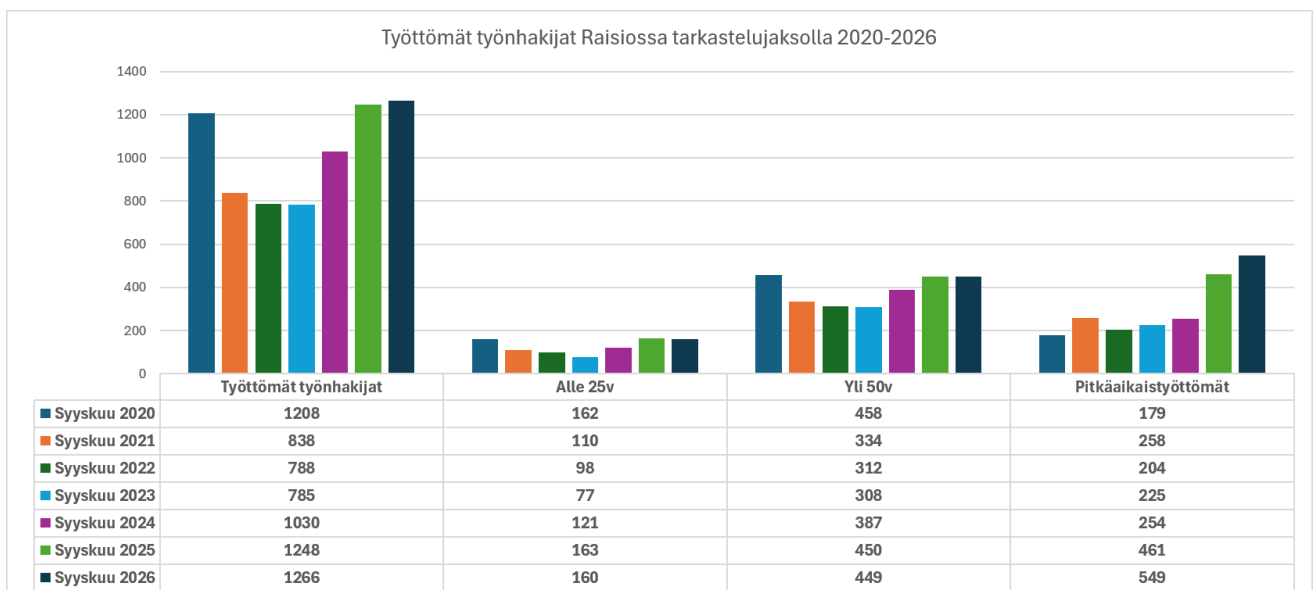
Tilastokeskuksen tekemä väestöennuste on päivittynyt viimeksi vuoden 2024 aikana ja se ottaa Raision tämän vuosikymmenen kasvua jo jonkin verran mukaan ennusteeseen. Ennuste on arvioinut Raision väkiluvun olevan vuonna 2026 yhteensä 26 194 henkeä. Raision kaupungin väkiluku tulee olemaan v. 2026 osalta yli ennusteen.

”Väkiluvun kasvun odotetaan jatkuvan tulevinakin vuosina”

Vallitseva markkinasuhdanne heikentää uudiskohteiden toteutumista vielä jonkin aikaa, mutta positiivisia merkkejä on vuoden 2026 aikana ollut ilmassa, toisaalta valtion tukeman asuntotuotannon, vanhojen asuinalueiden kiinteistökauppojen ja maahanmuuton myötä tapahtuvassa väestönkasvussa perusvire on ylipäättään positiivinen.

Työllisyys

Syyskuussa 2026 Raisiossa oli työttömiä työnhakijoita yhteensä 1 266 ja työttömyysprosentti oli 9,9 prosenttia. Toimialojen välillä on merkittävästi eroa tulevien vuosien työllisyystilanteen sekä työvoiman saatavuuden tarpeen osalta. Avoimia työpaikkoja on totuttua huomattavasti vähemmän haettavana, mikä on ohjannut hakemaan kohtaantoa kahdenvälisesti yritysten kanssa neuvotellen toteutettavaksi. Kansallinen talouskasvuennuste povaa vuodelle 2026 kasvua ja vuodelle 2027 jo nykyistä korkeampaa talouskasvua.

Paikallinen työllisyysmarkkina on ollut nopeasti muutoksiin reagoivaa, molempiin suuntiin, jolloin hetkellisten korkeampien työttömyysprosenttien jälkeen on palaututtu paremmille työttömyyden tasoille yleensä nopeasti. Työllisyydenhoidon kokonaisuudistuksessa luotu Turun työllisyysalue on edelleen kehittänyt v.2025 alusta alkanutta toimintaansa.

2.3. Elinvoima

Kaupungin elinvoimaisuus on aikaisempien vuosien tapaan laaja-alaisesti erinomaisella tasolla. Kaupunki sijoittuu useilla erilaisilla elinvoiman mittareilla kansallisesti mitaten kärkisijoille, minkä lisäksi tunnusluvut ennustavat tilanteen jatkuvan tulevinakin vuosina samankaltaisena. Vaikka maailman markkinatilanne on edelleen epävarma ja ennakoimaton, on erityisesti väestönkasvu sekä uudisrakentaminen jatkanut hyvällä kasvu-uralla. Työttömyyden osalta Raisiossa, maakunnassa ja kansallisesti tilanne on hankala, eikä nopeaa helpotusta ole näköpiirissä. Lyhytaikaisempi työttömyys ei ole tällä erää enää lisääntynyt, mutta pitkäaikaistyöttömyyden luvut kasvavat tällä hetkellä edelleen.

”Kaupunki sijoittuu useilla erilaisilla elinvoiman mittareilla kansallisesti mitaten kärkisijoille”

Vuoden 2026 aikana rakentamisen toimialan tilanne on hieman kohentunut ja sitä ovat kantaneet erityisesti Raisiossa valtiontukirahoitteinen (Varke) rakentaminen sekä toimitilarakentaminen. Raisiossa näkyy orastavia positiivisia merkkejä uusien kohteiden aloittamisen sekä ennakkomarkkinoinnin lisääntymisen kautta myös muutoin.

Erityisesti pientalorakentamisessa, mutta myös edelleen yleisestikin on nähtävissä lupahakemusten määrässä selkeää pudotusta verrattuna korkeasuhtanteen aikaan. Käynnissä olevia sekä suunnittelussa olevia rakennushankkeita on kuitenkin siinä määrin merkittävästi vireillä, että vuoden 2026 ennusteet sekä suunnitelmakauden ennusteet väkiluvun kehittymisen osalta voidaan pitää Raisiossa ennallaan.

2.4. Verotulot

Kuntien verotulojen arvioidaan olevan vuonna 2026 yhteensä noin 14,7 mrd. euroa. Edelliseen vuoteen verrattuna verotulot kasvavat noin 4,9 prosentilla. Vuonna 2027 verotulojen ennustetaan kasvavan 4,1 prosenttia. Valtion kehysriihessä 2025 päätettiin vuodesta 2027 alkaen alentaa yhteisöveron verokantaa 2 prosenttiyksiköllä 18 prosenttiin. Yhteisöveron veroperusteisiin tehtävät muutokset kompensoidaan kunnille lähtökohtaisesti yhteisöveron jako-osuuksia muuttamalla. Yhteisöverojen odotetaan lähtevän maltilliseen kasvuun, kun taas kiinteistöverojen odotetaan pysyvän ennallaan tulevina vuosina.

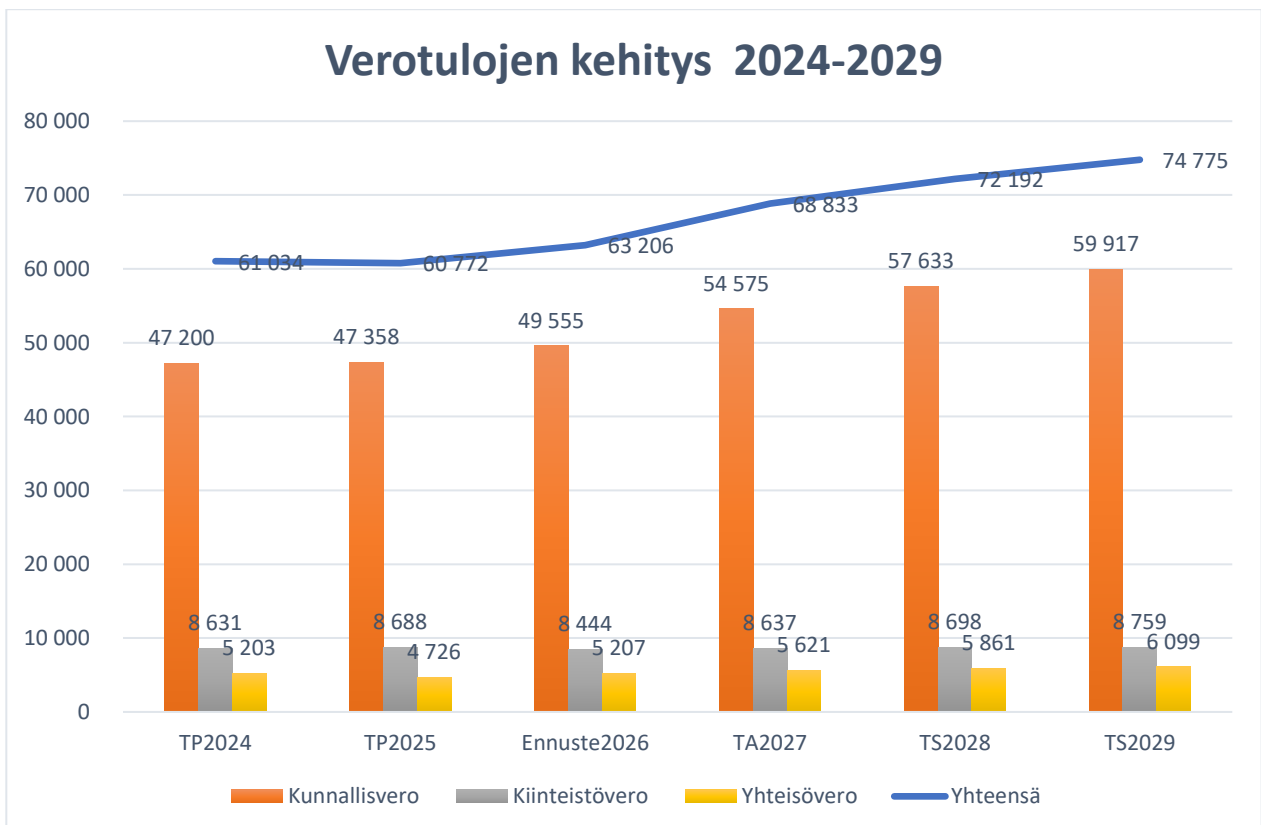
Raision kaupungin verotulojen arvioidaan vuonna 2027 kasvavan 1,5 milj. eurolla suhteessa 2026 talousarvioon ja 2,0 milj. eurolla suhteessa uusimpaan 2026 ennusteeseen. Kiinteistöveron odotetaan pysyvän lähes ennallaan vuoden 2027 laskun jälkeen. Kunnallisveron odotetaan kasvavan noin 7,80 % vuonna 2027. Kokonaisuudessaan verotulot ovat hienoisessa kasvussa.

Verotulot 1000 €	TP2024	TP2025	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Kunnallisvero	47 200	47 358	50 626	54 575	57 633	59 917
Muutos-%		0,33 %	6,90 %	7,80 %	5,60 %	3,96 %
Kiinteistövero	8 631	8 688	8 946	8 637	8 698	8 759
Muutos-%		0,66 %	2,97 %	-3,45 %	0,71 %	0,70 %
Yhteisövero	5 203	4 726	4 795	5 621	5 861	6 099
Muutos-%		-9,17 %	1,46 %	17,23 %	4,27 %	4,06 %
Yhteensä	61 034	60 772	64 367	68 833	72 192	74 775
Muutos-%		-0,43 %	5,92 %	6,94 %	4,88 %	3,58 %

”Verotulojen kasvu jatkuu vuonna 2027 varsin maltillisena ja odotetaan hiukan voimistuvan 2028 ja 2029.”

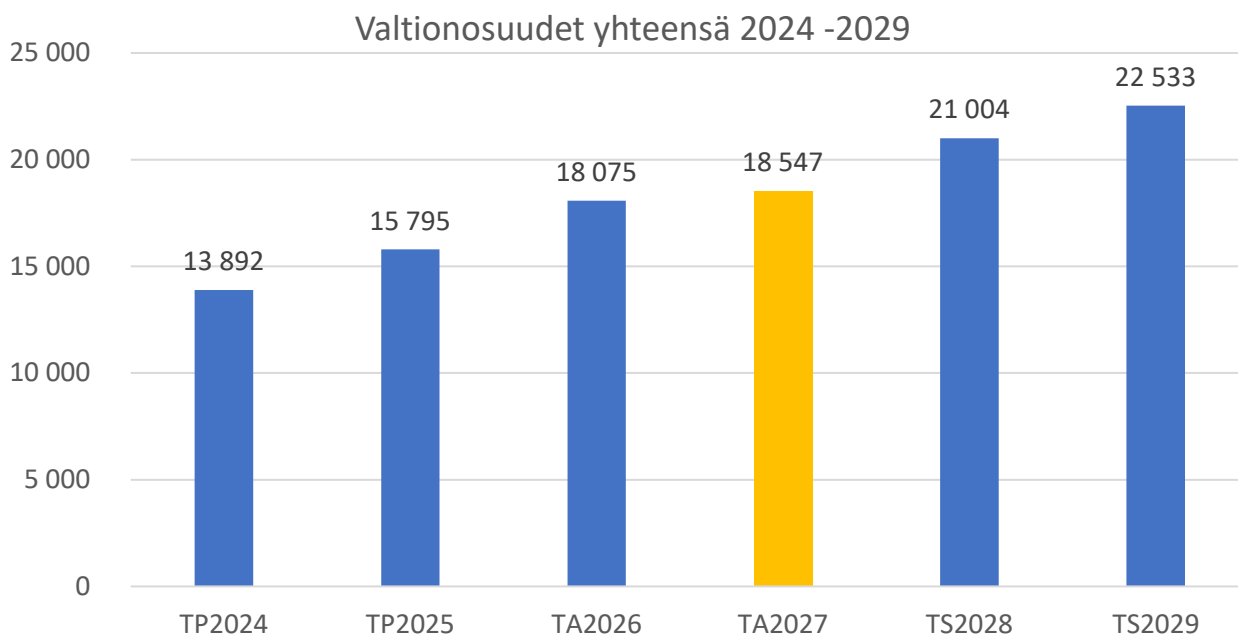
Verotulojen kehityksen arvioimisessa on huomioitu noin 1,3 % vuotuisen väestömäärän kasvun. Talousarviossa esitetyissä laskelmissa lähtökohtana on 0,5 prosenttiyksikön tuloveroprosentin nosto vuodelle 2027. Oheisessa taulukossa on koonti Raision kaupungin verotuloista ja niiden ennakoidusta kehityksestä vuosina 2024–2029.

Verotulojen kehitykseen vaikuttavat väestökasvu (erityisesti, työikäisen väestön kasvu), työllisyysaste, yritysten kannattavuus ja kiinteistöveropohjan kehittymiseen sekä valtuuston kiinnittämät veroprosentit, tuloveron ja kiinteistöveron osalta.

2.5. Valtionosuudet

Kuntien saamat valtionosuudet kasvavat TE-palvelu-uudistuksen myötä kuntien tehtävien ja rahoitusvastuun laajentuessa. Vuoden 2028 ja 2029 valtionosuuksien ennusteissa on epävarmuutta, suunnitteella olevan valtionosuusuudistuksen vuoksi.

Valtionosuudet 1000 €	TP2024	TP2025	TA2026	TAM2026	TA2027	TS2028	TS2029
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	9 991	13 615	15 577	15 577	16 428	0	0
<i>Siitä:</i> Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)	1528	1036	1766	1766	2329	0	0
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	473	344	696	696	-65	0	0
Verotulomenetysten kompensatio	3 428	1 836	1 803	1 803	2 184	0	0
Valtionosuudet yhteensä	13 892	15 795	18 075	18 075	18 547	21 004	22 533
Muutos-%	-1,70 %	13,70 %	14,43 %	14,43 %	2,61 %	13,2 %	7,3 %

TA2026, TAM2026 muutos-% vrt. TP2025

TA2027 muutos-% vrt. TAM2026

2.6. Kaupungin talouden kehitys 2027–2029

Raision kaupungin talousarvio 2027 ja taloussuunnitelma vuosille 2028–2029 on laadittu 8,1 % tuloveroprosenttien mukaan. Kustannusten nousu on huomioitu palvelualueiden esityksissä. Kustannusten vuosittaisena kasvuna on käytetty keskimäärin 3 %:n arviota. Verotulot ja valtionosuudet on arvioitu Kuntaliiton laskelmien avulla ja Raision 1,3 %:n väestönkasvulla.

Taloussuunnitelmavuosien tulojen ja menojen laskemisessa lähtökohtana on käytetty Kuntaliiton esittämää arviota koko maan kuntien ja kuntayhtymien toimintatulojen ja toimintamenojen muutoksesta sekä kaupungin oma ennuste väestölukujen kehityksestä. Vuonna 2027 toimintakate kasvaa 9,0 % ja vuosille 2028 ja 2029 toimintakate kasvu on 3,5 %. Kustannuksia lisäävät työllisyydenhoidon sakkomaksut, kaukolämpösopimuksen muutokset, palkkakustannusten nousu, kotoutumiskorvausten lasku ja joukkoliikenteen palvelutason parannuksesta aiheutuvat kustannukset. Lisäksi vuokratuottoja jää saamatta tiehankkeen vuoksi puretuista rakennuksista. Osa sote-kiinteistöistä saaduista vuokratuloista siirtyy perustettuun kiinteistöosakeyhtiöön.

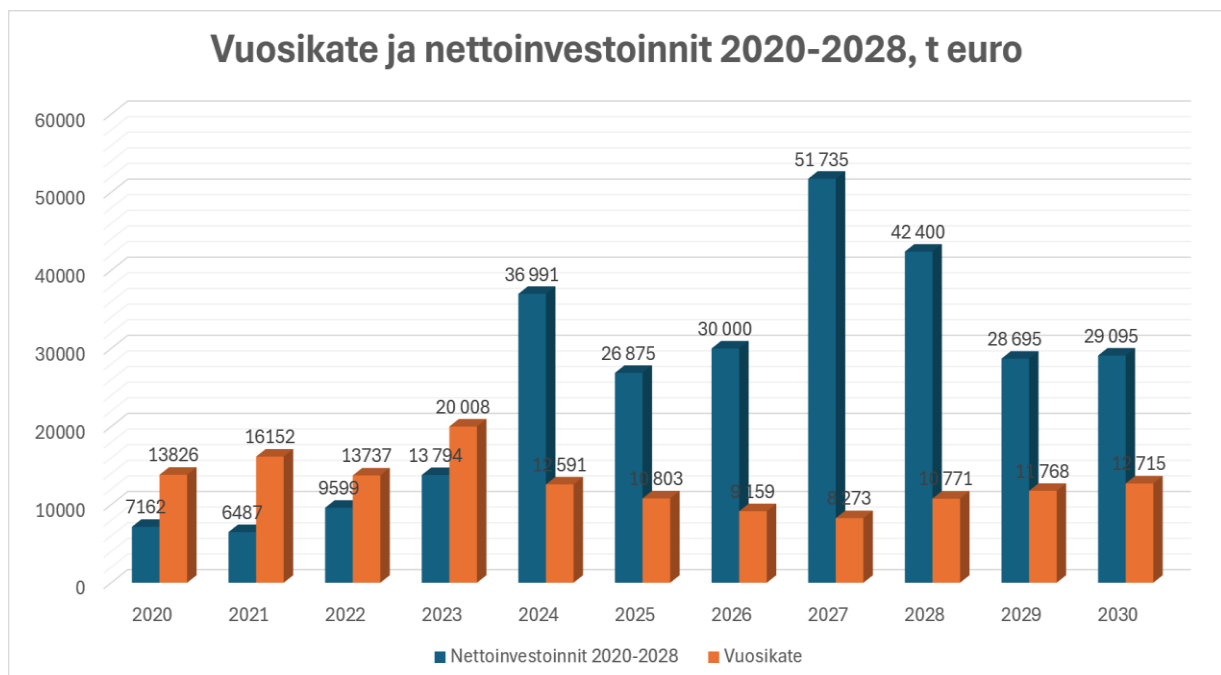
Kaupungille vuonna 2025 siirtynyt työllistämistehtävä ei ole toteutunut kaupungille kustannusneutraalisti: korotetut valtionosuudet eivät ole kattaneet uusien tehtävien ja vastuiden kustannuksia. Kustannukset on arvioitu pysyvän korkeina myös vuonna 2027. Työllisyystilanteessa ei ole vielä nähtävissä olennaista paranemista.

Investointiohjelma ja sen vaikutukset

Investointiohjelma on euromääräisesti poikkeuksellisen laaja vuosina 2027–2029. Raisio investoi voimakkaasti tulevaisuuteen tulevina vuosina.

”Investointiohjelma on euromääräisesti poikkeuksellisen laaja”

Koska investointeja ei voida rahoittaa omilla tuloilla, kaupungin velkamäärä kasvaa poikkeuksellisen nopeasti, mikä lisää kustannuspainetta myös käyttötalouteen. Investoinnit uusiin tiloihin kasvattavat pysyvästi käyttökustannuksia, rahoituskuluja ja poistoja. Raision taloudelliset haasteet johtuvat pääosin suurista investoinneista ja niiden vaikutuksista. Tilanteessa, jossa verotuotot ja valtionosuudet eivät riitä käyttötalouden ja investointien kattamiseen velkaannutaan nopeasti. Investoinnit, joita nyt tehdään, vaikuttavat pysyvästi kaupungin talouteen. Ne kasvattavat käyttökustannuksia, poistoja, lainamäärää ja rahoituskustannuksia pitkälle tulevaisuuteen.

Investointien tulorahoitus									
2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
193 %	249 %	143 %	145 %	34 %	40 %	31 %	16 %	25 %	41 %

Kaupunki toteuttaa poikkeuksellisen laajan investointiohjelman, jota vuosikatteet eivät riitä kattamaan. Investointien tulorahoitus on vuodesta 2024 alkaen ollut riittämättömällä tasolla.

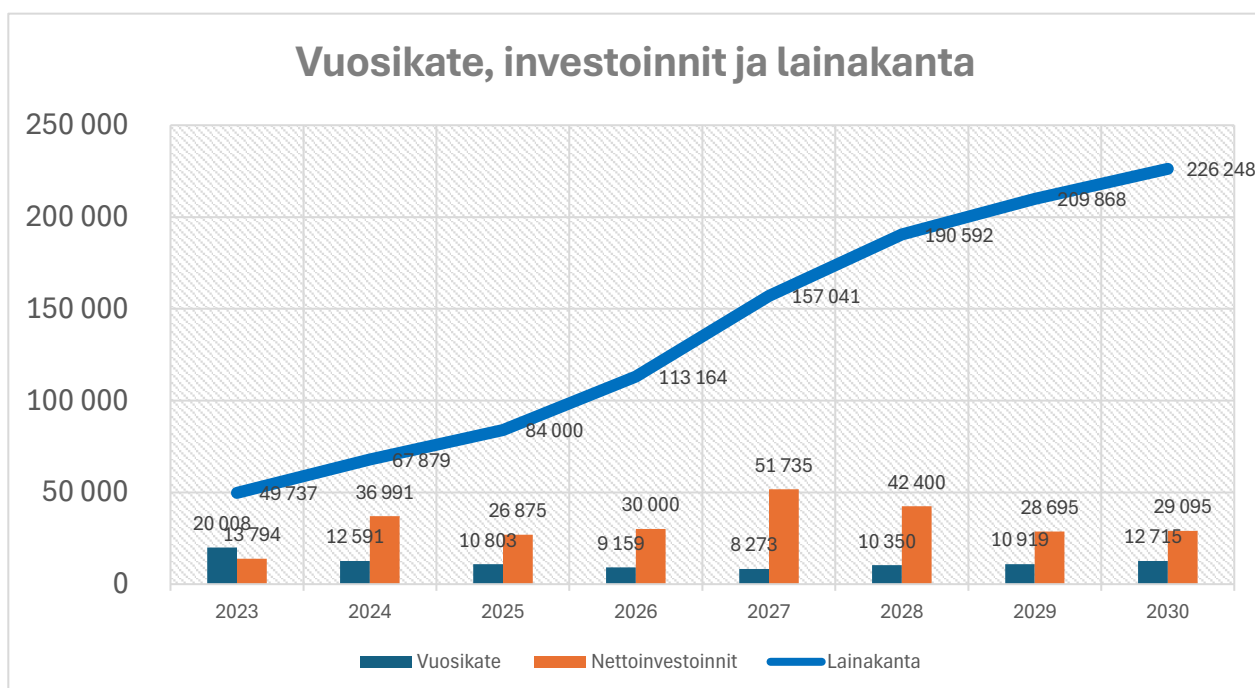
Raision kaupunki on sitoutunut laajaan investointiohjelmaan, joka on tarpeen kaupungin vetovoiman, pitovoiman ja palveluiden turvaamiseksi kasvavalle väestölle. Taustalla ovat päätökset palveluverkkouudistuksesta, jonka myötä rakennetaan kolme uutta koulua ja useita päiväkotia.

Vuonna 2026 valtion E18 hanke on käynnistynyt toden teolla. Kaupunki on mukana rahoittamassa hanketta. Hanke muuttaa keskustan luonteen ja luo pohjan sen laaja-alaiselle kehittämiselle. Suurimpien palveluverkkoinvestointien valmistuttua 2028–2029 investointien painopiste siirtynee keskustan kehittämiseen.

Investointien määrä alkaa vähentyä vasta vuonna 2030. Kaupungin omat tulot eivät riitä rahoittamaan investointeja, joten velka kasvaa nopeasti. Tämä heikentää kaupungin kykyä ylläpitää taloudellista tasapainoa.

”Kaupungin omat tulot eivät riitä rahoittamaan investointeja, joten velka kasvaa nopeasti. Tämä heikentää kaupungin kykyä ylläpitää taloudellista tasapainoa”

Velkaantumisen hallinta ja talouden tasapaino

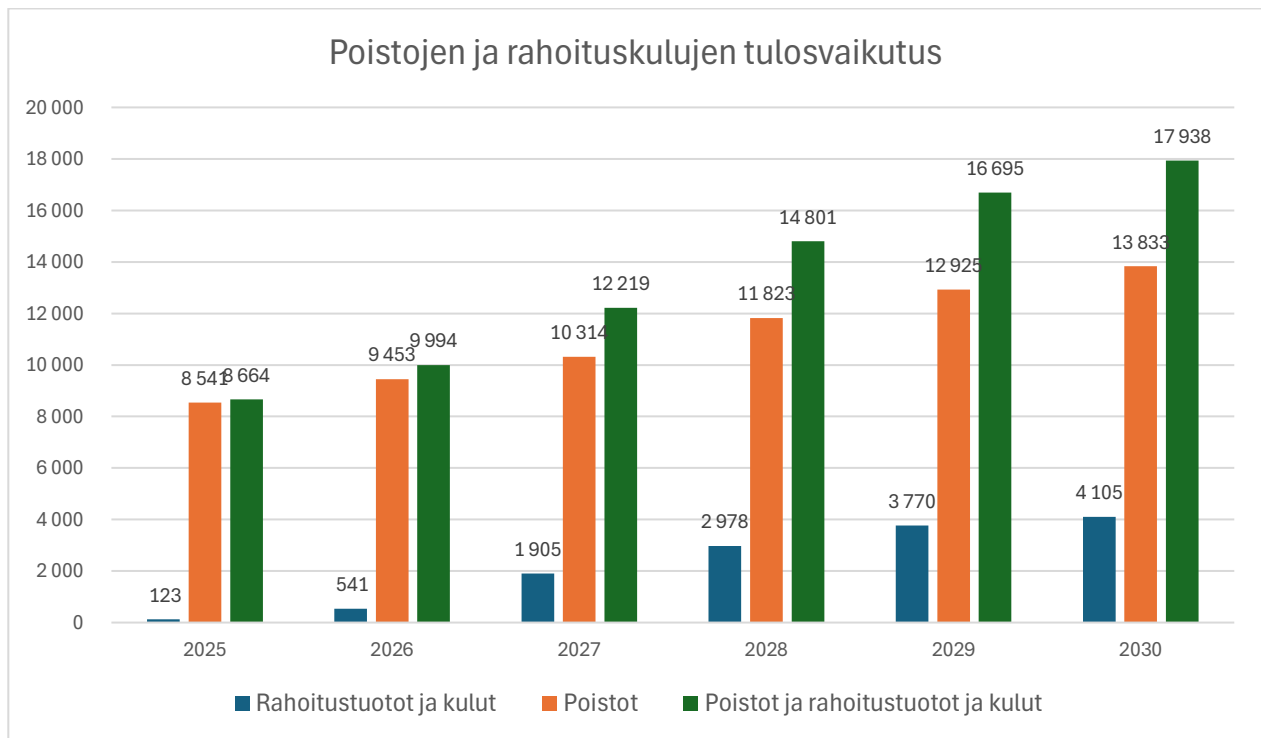

Vuoden 2026 talousarviossa kaupungin lainamäärän arvioidaan nousevan noin 102 milj. eurosta 131 milj. euroon. Vuosien 2027–2029 investoinnit ovat yhteensä noin 123 milj. euroa, joista omalla tulorahoituksella voidaan kattaa vain 30,8 milj. euroa. Velka kasvaa siten noin 92,2 milj. eurolla kolmen vuoden aikana.

Korkotason arvioidaan pysyvän vuonna 2027 verrattain korkeana. Lyhyisiin markkinakorkoihin kohdistuu edelleen nousupainetta, ja korkomarkkinat ennakoivat Euroopan keskuspankin rahapolitiikan kiristyvän vuoden 2027 alkupuolella. Myös pitkät korot ovat nousseet, joten kaupungin uuden pitkäaikaisen rahoituksen kustannusten ei odoteta olennaisesti alenevan. Korkokehitykseen liittyy kuitenkin huomattavaa epävarmuutta erityisesti inflaation, energian hinnan ja geopolitiittisen tilanteen vuoksi. Velanoton kasvaessa kaupungin tulee varautua korkokulujen nousuun.

Investoinnit lisäävät poistoja ja korkokustannuksia. Vuosina 2027–2029 poistot kasvavat arviolta 1,2–1,5 milj. euroa vuodessa ja korkokustannukset kasvavat suunnitelmavuosina noin 0,9 milj. euroa vuodessa.

Laajat strategiset investoinnit kasvattavat nopeasti velkamäärää ja haastavat kaupungin talouden tasapainoa. Tämän hetken, ensi vuoden ja tulevien vuosien velkaantumistahti ei ole terveellä pohjalla. Kaupungin talousarvio painuu alijäämäiseksi vuonna 2027. Alijäämää kertyy noin – 0,8 milj. euroa. Vuonna 2028 talous kääntyy lievästi ylijäämäiseksi 0,7 milj. euroa.

Sopeuttamistarpeet ja toimenpiteet

Kaupunki voi parantaa talouden tasapainoa seuraavin keinoin:

1. Toimintakatteen kasvun hillitseminen tuottavuustoimin ja kululeikkauksin sekä nostamalla toimintatuottoja.
2. Investointien ajoituksen ja laajuuden tarkistaminen sekä mahdollinen lykkääminen.
3. Veropohjan vahvistaminen väestönkasvua, työllisyyttä ja yritystoimintaa tukemalla.
4. Tulovero- ja kiinteistöveroprosentin tarkistaminen.
5. Maanmyynnin ja vuokraustoiminnan tehostaminen.

Tilanteen vakavuus edellyttää toimenpiteitä ja kaikkien keinojen käyttöä. Toimintakatteen kasvun hillitseminen ja veroprosentin tarkistaminen ovat keskeisiä keinoja. Tuottavuuden lisääminen ja kohdennetut toimet voivat hidastaa kustannusten kasvua, mutta pelkät säästöt eivät riitä. Tasapainottaminen edellyttää myös verotulojen kasvua.

Talouden tasapainon ja lainanhoitokyvyn seuranta

Vaikka kaupungilla on vielä kertynyttä ylijäämää, sen hupeneminen ilman tasapainotussuunnitelmaa on riski. Mikäli kumuloitua alijäämää syntyy, alkaa neljän vuoden kattamisvelvollisuus. Jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää kuntalain mukaisessa neljän vuoden määräajassa syntyy peruste arviointimenettelyn aloittamiselle.

Velan nopea kasvu on merkki tulorahoituksen riittämättömyydestä suhteessa toimintaan ja investointeihin. Taloudellista tasapainoa pitää tarkastella myös velkaantumisen näkökulmasta.

Kumuloidun jäämän lisäksi tarkastellaan näin myös kaupungin lainanhoitokykyä. Kuntalaissa tarkoitettu arviointimenettely voidaan käynnistää myös, jos laissa säädetyt rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet lain mukaiset raja-arvot.

Kuntataloudessa käytetään kolmea keskeistä viitearvoa, kun arvioidaan kaupungin lainanhoitokykyä:

Tunnusluku	Kriittinen raja	Tulkinta
Konsernin lainanhoitokate (LHK)	< 0,8	Tulorahoitus ei kata edes korkoja ja laskennallisia lyhennyksiä – kriisitilanne
Konsernin Vuosikate / Poistot	< 80 %	Investoinnit rahoitetaan pysyvästi velalla
Konsernin lainat + vuokravastuut / asukas	> 1,5 × maan keskiarvo (≈ yli 6 000 €/asukas)	Kunta ylivelkaantunut suhteessa kantokykyyneen

Samoja rajoja sovelletaan valtiovarainministeriön arviointimenettelyssä (kriisikuntakriteerit). Jos näistä kaksi tai useampi raja täyttyy kahtena peräkkäisenä vuotena, kunta voidaan määrätä arviointiin. Jos rajat alittuvat kahtena vuonna peräkkäin, kunta ajautuu kriisikuntamenettelyn piiriin.

Raision kaupungin taloussuunnitelman vuosien aikana

- velkamäärä nousee pelkästään kaupungilla nopeasti yli 200 M€:n (lähes 8 000 €/as) vuoteen 2030 mennessä
- Lainanhoitokate pelkästään kaupungilla pysyy hieman kriittisen 0,8:n rajan yläpuolella
- Vuosikate ei riitä poistoihin tulevana vuosina

On myös huomioitava, että kuntia voidaan määrätä arviointiin heti sen jälkeen, kun on todettu, että kaksi tai useampi raja on alittunut, kahtena peräkkäisenä vuotena.

Merkittävimmät riskit, joita vuosien 2027–2029 talousennuste sisältää

- Kaupunki ei kykene löytämään keinoja velkamäärän kasvun hillitsemiseksi ja ajautuu kriisiin
- Lainanhoitokyky heikkenee kriittiselle tasolle
- Korkokustannukset nousevat merkittävästi
- Työllisyystilanne heikkenee, mikä vaikuttaa sekä työllistämistyön kustannuksiin että verotulojen kehitykseen
- Valtionosuusuudistus toteutuu Raision kannalta epäedullisesti
- Inflaatio kiihtyy

Johtopäätös

Raision kaupungin talous on käännekohdassa. Laajat investoinnit ovat välttämättömiä palveluverkon ja elinvoiman turvaamiseksi, mutta samalla ne haastavat talouden kestävyys. Tasapainon säilyttäminen edellyttää määrätietoista suunnittelua, verotulojen vahvistamista ja menokasvun hillitsemistä.

Taloussuunnitelma ja pitkäaikaiset painelaskelmat näyttävät, että vuoden 2027 talousarvio, suunnitteluvuodet ja sitä seuraavat vuodet tulevat olemaan talouden osalta haastavia ja tasapainottamistarve kasvaa nopeasti.

Talouden kriisiytymisen välttämiseksi kaupungin on pystyttävä kasvattamaan tulevien vuosien vuosikatteita. Pitkäaikaisen tasapainon saavuttaminen on välttämätöntä, jotta voidaan turvata palvelutuotanto ja tulevaisuuden investoinnit.

Talousarvion hyväksymisen jälkeen johtoryhmän toimesta käynnistetään uusien tehostamistoimenpiteiden valmistelu. Tehostamisedotukset tuodaan päätöksentekoon maaliskuun 2027 loppuun mennessä. Tasapainotusohjelmalla tavoitellaan käyttötalouden tehostamista, tuottavuuden parantamista, uusia tuottoja ja uusien toimintatapojen käyttöönottoa niin vuonna 2027 kuin taloussuunnitteluvuosina.

2.7. Talousarvion keskeiset tunnusluvut

Tunnusluvut	TP2025	TA2026	TAM2026	TA2027 LTK	TA2027 KJ	muutos% TA2027 vrt. TAM2026
asukasluku*	26 063	26 297	26 297	26 618	26 618	1,2
henkilöstömäärä**	903	907	907	897	897	-1,1
henkilötyövuodet	987,9	1 012,9	1 005,2	1 008,2	1 008,2	0,3
toimintatuotot, M€	23,4	20,7	20,7	19,9	19,9	-3,8
toimintamenot, M€	-89,0	-94,2	-94,2	-98,0	-97,1	3,2
toimintakate, M€	-65,6	-73,4	-73,4	-78,1	-77,2	5,1
verotulot, M€	60,8	64,4	64,4	65,9	68,8	6,9
valtionosuudet, M€	15,8	18,1	17,7	18,5	18,5	5,0
vuosikate, M€	10,8	7,8	7,4	4,4	8,3	12,2
tilikauden ylijäämä/alijäämä, M€	0,2	-0,9	-1,3	-4,5	-0,8	-40,0
investoinnit, brutto M€	27,1	37,6	37,6	52,7	52,0	38,3
investoinnit, netto M€	27,0	37,2	37,2	52,4	51,7	39,0
lainamäärä 31.12. M€ ***	84,0	113,2	113,6	161,6	157,0	38,3
uutta lainaa, M€	16,1	29,1	29,6	48,0	43,5	47,0
lainaa yht. €/asukas	3 224	4 303	4 319	6 071	5 900	36,6

* TP2025 vahvistettu asukasluku

** Vakituinen henkilöstö. TAM2027 luku on henkilöstöpalveluiden arvio 31.12.2026 henkilöstömäärästä.

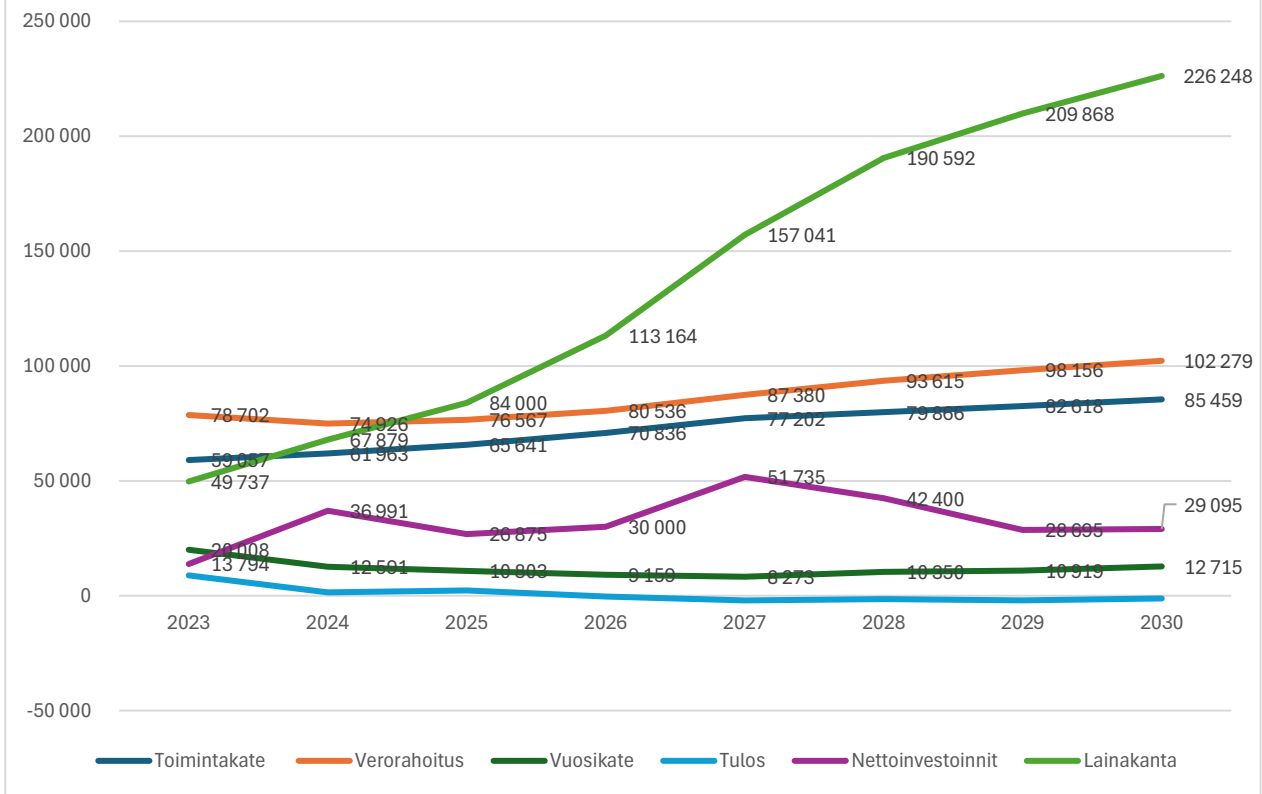
***Talousarvion 2026 ja 2027 lainamäärät perustuvat arvioon

Vuoden 2026 talousarviossa koko kaupungin tuottoja (ilman rahoitustuottoja) on yhteensä 107,3 miljoonaa euroa. Verotulojen osuus on 68,8 miljoonaa euroa, valtionosuuksien osuus 18,5 miljoonaa euroa ja toimintatuottojen osuus 19,9 miljoonaa euroa.

Toimintakulujen kokonaisuus on noin 97,1 miljoonaa euroa. Toimintakulut jakaantuvat toimielimittäin seuraavasti: kaupunginhallitus 19,8 miljoonaa euroa, sivistyslautakunta 46,8 miljoonaa euroa, hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta 4,4 miljoonaa euroa, infralautakunta 24,5 miljoonaa euroa ja lupalautakunta 1,6 miljoonaa euroa. Kaupungin merkittävin kuluerä on henkilöstökulut ovat yhteensä 58,3 miljoonaa euroa.

Talousarvion tulos on -0,8 miljoonaa euroa alijäämäinen. Investointeja esitetään tehtäväksi yhteensä 51,7 miljoonalla eurolla (netto). Kaupunki joutuu ottamaan uutta lainaa nettona noin 43,5 miljoonaa euroa. Lainamäärä vuoden 2027 lopussa on arvion mukaan 157,0 miljoonaa euroa ja lainamäärä asukasta kohden on 5 900 €/asukas.

Talouden kehitys 2023 - 2030 t€

2.8. Strategia, johtaminen ja organisaatio

Vuonna 2027 Raision kaupunkistrategian toimeenpano jatkuu

Kaupunginvaltuusto hyväksyi päivitetyn kaupunkistrategian syyskuussa 2025 ja strategian seurantaan tulevat kaupunkitasoiset mittarit syyskuussa 2026. Vuoden 2027 talousarvion tavoitteet on laadittu strategian tavoitteiden mukaisesti. Talousarvion lisäksi strategian pohjalta on laadittu ja päivitetty erilaisia suunnitelmia ja ohjelmia, jotka määrittävät vahvasti kaupungin toimintaa ja joiden avulla toteutetaan strategiassa määritettyjä valtuustokauden tavoitteita ja niiden seuranta. Keskeisiä strategian pohjalta laadittuja suunnitelmia ja ohjelmia ovat mm. hyvinvointikertomus ja -suunnitelma, ympäristöohjelma, maapoliittinen ohjelma ja hankintaperiaatteet. Lisäksi strategian pohjalta laaditaan vielä muun muassa omistajaohjauksen periaatteet.

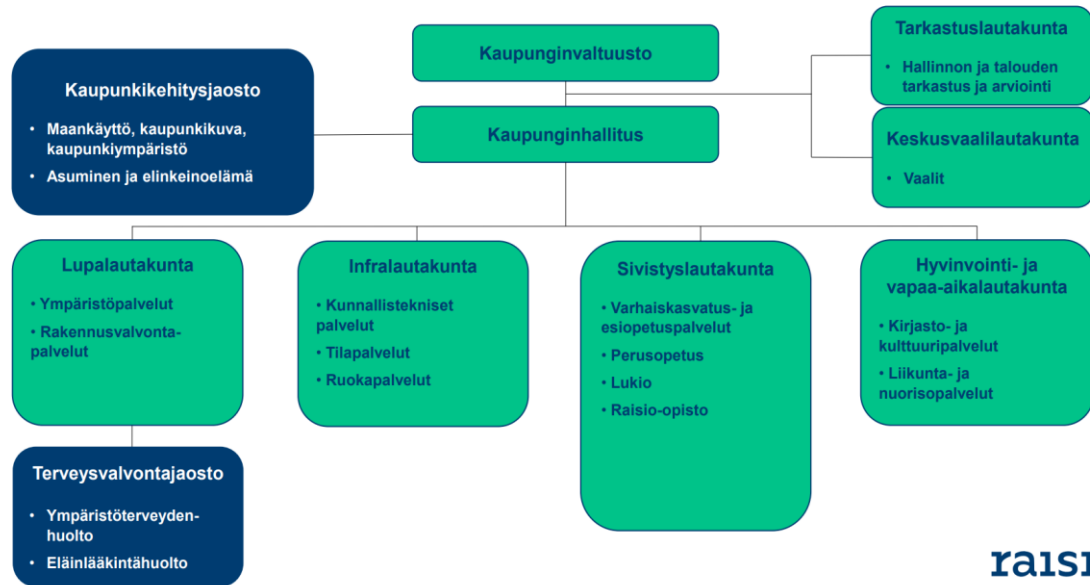
Kaupunkistrategian uusia nostoja ovat henkilöjunaliikenteen käynnistymisen edellytysten luominen, sujuvan liikkumisen varmistaminen tieremontin aikana, yhteisöllisyyden lisääminen kohtaamisia mahdollistamalla sekä ennakointia ja helppoa kotoutumista koskevat tavoitteet. Vuosittain talousarviossa määritettyjen mittarien lisäksi strategian toteutumista seurantaan seuraavien kuuden kaupunkitasoisen mittarin ja niiden lähtö- ja tavoitetasojen avulla:

Mittari	Lähtötaso	2027	2028	2029	2030
Väkiluku (+1 % kasvu)	26 406	26 670	26 937	27 206	27 478
Koettu turvallisuus	Kysytään syksy 2026-keväät 2027	Paranee lähtötasosta	Paranee lähtötasosta	Paranee lähtötasosta	Paranee lähtötasosta
Viher- ja virkistysalueiden saavutettavuus	Lähtötaso määritetään syksyn 2026 aikana	Pysyy samana	Pysyy samana	Pysyy samana	Pysyy samana
Tilikauden tulos Investointien tulorahoituksen riittävyys	2,3 milj. 40 %	Tulos plussalla ...	Tulos plussalla ...	Tulos plussalla ...	Tulos plussalla 100 %
EVP indeksi	64,9	65	65	65	65
Hyte-kerroin	66	Paranee lähtötasosta	Paranee lähtötasosta	Paranee lähtötasosta	Paranee lähtötasosta

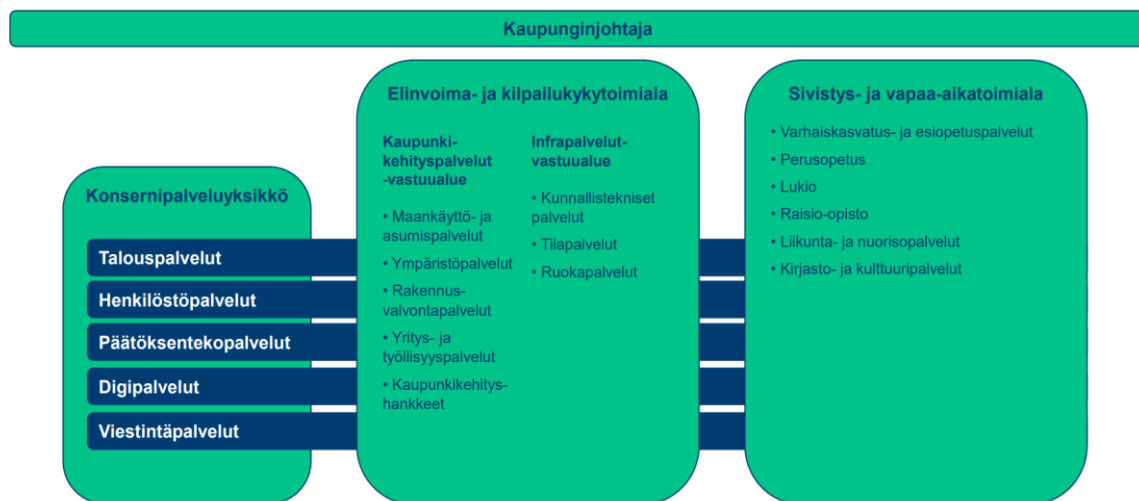
Ulkoisen toimintaympäristön keskeisiä riskejä taloussuunnittelukaudella ovat ainakin väestönkasvun tyrehtyminen, korkotason nousu, valtionosuusleikkaukset, Suomen talouden tilanne sekä työttömyyden pysyminen korkealla tasolla. Sodan, pandemiat, tekoälyn kehitys, talouden nopeasti vaihtuvat syklit ja energian hinnan vaihtelut ovat synnyttäneet jonkinlaisen uuden normaalitilan, jossa aiempaan verrattuna merkittävä osa sisäisen kehityksen potentiaalista menee toimintaympäristön myllerrysten ennakoointiin, varautumiseen ja reagoointiin. Kaupungin onkin seurattava toimintaympäristön kehitystä aktiivisesti, kyettävä reagoimaan muutoksetterästi sekä kyettävä tekemään aktiivista yhteistyötä erilaisissa paikallisissa ja kansallisissa verkostoissa.

Kaupunki jatkaa vuonna 2027 osallistumista päättäjille ja viranhaltijoille suunnatun USO-verkoston toimintaan sekä osallistuu Kestävä kuntatalous -verkostoon, joka tarjoaa tukea etenkin talouden pitkän aikavälin ennusteiden laadintaan. Seutuyhteistyötä jatketaan erityisesti ydinkaupunkiseudun seutuhallinnon puitteissa ja kaupunkiseudun rakennemallin päivittämiseen osallistutaan aktiivisesti.

Raision kaupungin toimielinorganisaatio

Raision kaupungin henkilöstöorganisaatio

Tiedosta ja tekoälystä osa arkea

Tulevaisuuden kaupunki hyödyntää tietoa ja tekoälyä palvelujen kehittämisessä, päätöksenteossa ja arjen työssä. Raisiossa tavoitteena on rakentaa vaiheittain toimintamalli, jossa laadukas tieto, henkilöstön osaaminen ja uudet teknologiat tukevat toisiaan. Tieto ei ole vain järjestelmiin tallennettua aineistoa, vaan kaupungin yhteinen ja strateginen voimavara.

Kaupungin tekoälymatka siirtyy vuonna 2027 kokeiluista käytäntöjen vakiinnuttamiseen. Piloteissa syntyneitä kokemuksia hyödynnetään tekoälyn hallitussa laajentamisessa, ja toiminta- ja palvelualueita

tuetaan niiden omiin tarpeisiin sopivien käyttökohteiden tunnistamisessa. Tekoälypelikirja, yhteiset periaatteet ja henkilöstön koulutus muodostavat perustan vastuulliselle käytölle.

Tekoäly voi auttaa esimerkiksi tiedon löytämisessä, vaihtoehtojen arvioinnissa, rutiinitehtävien vähentämisessä ja palvelujen kehittämisessä. Sen tarjoama hyöty syntyy kuitenkin vasta silloin, kun teknologia yhdistyy laadukkaaseen tietoon, selkeisiin tavoitteisiin ja toimiviin prosesseihin. Tämän vuoksi tekoälyn kehittäminen kytketään kaupungin tiedolla johtamisen ja tiedonhallinnan kokonaisuuteen.

Kyse on teknologiaa laajemmasta toimintakulttuurin muutoksesta. Kaupunki tukee henkilöstöä uusien työvälineiden omaksumisessa ja huolehtii samalla tietosuojasta, tietoturvasta sekä tekoälyn käytön avoimuudesta. Tavoitteena on kaupunki, jossa tekoäly hyödyntäminen vahvistaa henkilöstön osaamista ja auttaa tekemään parempia ratkaisuja kuntalaisten ja oman toiminnan kehittämisen eduksi.

2.9. Ilmastotyö

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Raison uuden ympäristöohjelman kesäkuussa 2026. Uusi ohjelma painottuu luonnon monimuotoisuutta tukeviin ja ilmastomuutokseen sopeutumisen toimenpiteisiin, joita ohjelmassa on 26 sen 87 toimenpiteestä. Vuonna 2027 kaupungin tavoitteena on edistää Raisonlahden luonnon hoitoa päivittämällä alueen hoitosuunnitelma. Hoitosuunnitelman pohjaksi teetetään koko luonnonsuojelualueen kattava luontoselvitys. Luontoselvityksen ja hoitosuunnitelman tekoon on varattu ympäristönsuojelun budjettiin oma määrärahasa; 20.000 €. Lisäksi Raisonlahdella sijaitsevan vanhan laitumen huonokuntoinen aita uusitaan. Aidan uusimiseen on varattu investointiohjelmaan 60.000 €. Vieraslajien torjuntaa jatketaan hyväksi todetun Crowdsorsa-sovelluksen avulla, johon on varattu myös oma määrärahasa.

Lisäksi ilmastotyötä tehdään aihealueeseen liittyvien tapahtumien ja tilaisuuksien kautta. Muut kaupungin ilmasto- ja ympäristötyön toteuttamiseen tähtäävät toimenpiteet on talousarviossa sisällytetty toteuttavien toimialojen omiin budjetteihin.

2.10. Kaupunkitasoinen hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistäminen

Asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen on kaupungin keskeinen tehtävä ja osa kaikkia sen lakisääteisiä tehtäviä. Kaupunki luo edellytyksiä hyvälle elämälle, osallisuudelle, yhteisöllisyydelle ja aktiivisuudelle sekä turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle.

Raisiossa edistetään asukkaiden hyvinvointia, terveyttä ja arjen turvallisuutta koordinoitusti ja kaupungin hyvinvointisuunnitelman mukaisesti painottaen erityisesti mielen hyvinvoinnin edistämistä, ehkäisevää päihde- ja väkivaltatyötä sekä terveellisten elintapojen tukemista. Työtä toteutetaan poikkihallinnollisesti kaikilla toimialoilla yhteistyössä järjestöjen, seurakunnan, asukkaiden ja muiden sidosryhmien kanssa sekä keskeisesti HYTE-yhdyspintatyönä Varsinais-Suomen hyvinvointialue Varhan kanssa. Yhteistyön tavoitteena on vahvistaa ennaltaehkäiseviä palveluja, yhteisiä toimintamalleja, tiedolla johtamista sekä asukkaiden hyvinvoinnin yhdenvertaista edistämistä koko alueella terveyserojen kaventamiseksi.

Hyvinvointikertomustyö kokoaa tämän kaupunkitasoisen ja poikkisektoraalisen hyvinvointityön yhteen. Raison kaupungin hyvinvointisuunnitelma laaditaan valtuustokausittain kaupungin strategisten tavoitteiden pohjalta. Valtuusto hyväksyi valtuustokauden hyvinvointisuunnitelman 2026–2029 kokouksessaan 1.6.2026. Hyvinvointisuunnitelmaan sisältyvät suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä ehkäisevän päihdetyön tavoitteet ja

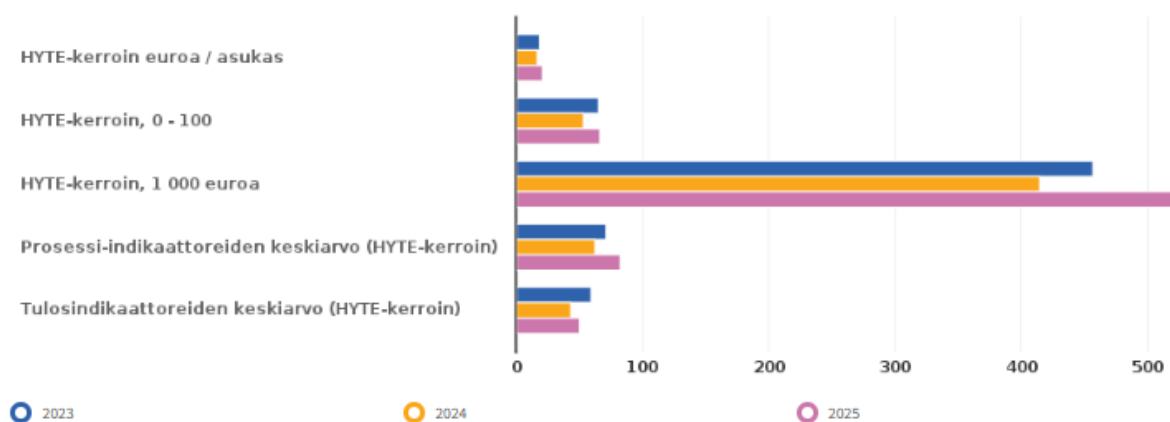
toimenpiteet. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta vastaa hyvinvointikertomustyön valmistelusta, arvioinnista ja seurannasta.

Hyvinvointisuunnitelman 2026–2029 painopisteet ovat 1) osallisuuden ja yhteisöllisyyden mahdollistaminen, 2) saavutettavan ja turvallisen elinympäristön mahdollistaminen, 3) fyysisen hyvinvoinnin ja terveiden elintapojen edistäminen sekä 4) mielen hyvinvoinnin edistäminen. Painopisteille on määritelty kaupunkitasoiset tavoitteet, toimenpiteet, vastuutahot, mittarit sekä seuranta- ja arviointikäytännöt. Toimenpiteitä toteutetaan kaikilla toimialoilla ja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Tarkemmat alatavoitteet ja toimenpiteet sisällytetään toimialojen talousarvion käyttösuunnitelmiin sekä muihin kaupunkitasoisiin suunnitelmiin ja ohjelmiin. Eri väestöryhmien näkökulmia täsmennetään hyvinvointisuunnitelmaan linkittyvissä erillisissä suunnitelmissa.

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma ovat hyvinvointijohtamisen ja -koordinoinnin välineitä, jotka tukevat myös alueellista HYTE-yhdyspintatyötä. Raisiolaisten hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden tilaa seurataan eri ikäryhmissä indikaattoreilla, jotka kuvaavat muun muassa elintapoja, elintasoa, elinoloja, elämänlaatua ja elinympäristöä.

Keskeinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mittari on HYTE-kerroin, joka on kuntien valtionosuuden lisäosa. Sen suuruus määräytyy toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista ja väestötason muutosta kuvaavista tulosindikaattoreista. Prosessi-indikaattorien tiedot kerätään kuntien toimialoilta säännöllisellä ja syklisellä TEAviisari-tiedonkeruulla. HYTE-kertoimessa on 20 indikaattoria: 15 prosessi- ja 5 tulosindikaattoria. Raision HYTE-kerroin on noussut edellisestä tarkasteluvuodesta, ja HYTE-kertoimen kehitystä seurataan myös valtuustokauden strategisena mittarina.

Alue: Raisio Sukupuoli: Yhteensä

3. Talousarvion tulojen ja menojen muodostuminen

3.1. Yhteenveto lautakuntien luvuista

Ulkoiset tuotot ja kulut, lautakunnittain 2025-2027

	TILINPÄÄTÖS 2025			TALOUSARVIO, MUUTETTU 2026			TALOUSARVIO 2027 KJ		
	Tuotot	Kulut	Netto	Tuotot	Kulut	Netto	Tuotot	Kulut	Netto
Kaupunginhallitus	9 776 662	-16 707 663	-6 931 002	8 489 708	-18 427 043	-9 937 336	8 672 857	-19 807 578	-11 134 721
Lupalautakunta	987 735	-1 386 365	-398 630	897 420	-1 557 130	-659 710	875 860	-1 560 831	-684 971
Infralautakunta	6 647 131	-23 255 980	-16 608 849	6 244 817	-24 201 473	-17 956 655	4 986 599	-24 545 276	-19 558 677
Sivistyslautakunta	4 159 445	-43 449 790	-39 290 345	3 500 413	-45 716 366	-42 215 953	3 767 136	-46 826 590	-43 059 454
Hyv ja vap. lautakunta	1 823 590	-4 236 245	-2 412 655	1 578 200	-4 252 557	-2 674 357	1 631 100	-4 395 279	-2 764 179
Koko kaupunki	23 394 563	-89 036 043	-65 641 481	20 710 558	-94 154 569	-73 444 011	19 933 552	-97 135 554	-77 202 002

KAUPUNGINJOHTAJAN MUUTOKSET TA2027, KÄYTTÖTALOUS

Käyttötalous	Tili ja kustannuspaikka	Toimintatuottojen muutos	Toimintakulujen muutos	Toimintakatteen muutos	Selite
Infralautakunta / tilapalvelut	Tilit 4002 ja 4004, KP 632010	0 €	38 714 €	0 €	
Infralautakunta / tilapalvelut	Tili 4004, KP 632101 + sivukulut	0 €	9 367 €	0 €	
Infralautakunta / tilapalvelut	KP 633202	0 €	7 745 €	0 €	
Infralautakunta / tilapalvelut	KP 633913	0 €	38 016 €	0 €	
Infralautakunta / tilapalvelut	KP 633934	0 €	112 997 €	0 €	
Infralautakunta / tilapalvelut	KP 633927	0 €	30 771 €	0 €	
Infralautakunta / tilapalvelut	Tilit 4570 ja 4571, KP 635415	0 €	23 000 €	0 €	Sähkö 13.000 €, lämmitys 10.000 €
Infralautakunta / kunnallistekniset palvelut	Eläköityminen, KP 653010 ja tili 4002 + sivukulut	0 €	30 412 €	0 €	
Yhteensä käyttötalous		0 €	291 022 €	0 €	

KAUPUNGINJOHTAJAN MUUTOKSET TA2027, KÄYTTÖMAISUUSINVESTOINNIT

Investoinnit	Projektinumero	Investointituottojen muutos	Investointikulujen muutos	Investoinnit muutos, netto	Selite
Infralautakunta		0 €	-20 000 €	0 €	Esitystekniikkaan lisäys
Vapaa-aikalautakunta		0 €	160 000 €	0 €	Kerttulan ulkokoripallokenttä
Vapaa-aikalautakunta		0 €	160 000 €	0 €	Petäsmäen ulkokuntosali
Yhteensä käyttömaisuusinvestoinnit		0 €	300 000 €	0 €	

KAUPUNGINJOHTAJAN MUUTOKSET TA2027, INVESTOINNIT

Investoinnit	Hanke	Investointituottojen muutos	Investointikulujen muutos	Investoinnit muutos, netto	Selite
Infralautakunta / Kunnallistekniset palvelut	Hanke 3014 Taitorakenteet	0 €	300 000 €	0 €	Vuodelta 2027 pois
Infralautakunta / Kunnallistekniset palvelut	Hanke 3300 Katuvalaistus	0 €	100 000 €	0 €	Vähennys 100.000 €
Yhteensä investoinnit		0 €	400 000 €	0 €	

KAUPUNGINJOHTAJAN MUUTOKSET TA2027, MUUT MUUTOKSET

Käyttötalous	Tili ja kustannuspaikka	Toimintatuottojen muutos	Toimintakulujen muutos	Toimintakatteen muutos	Selite
Palkan korjaus 1	Tili 4004, KP 114520	0 €	37 617,43 €	0 €	
Palkan korjaus 2	Tili 4004, KP 642032	0 €	32 830,52 €	0 €	
	Tili 4004, KP 642052	0 €	3 647,84 €	0 €	
	Tili 4004, KP 114530	0 €	-36 478,36 €	0 €	
Palkan korjaus 3	Tili 4004, KP 552010	0 €	29 135,00 €	0 €	
Yhteensä käyttötalous		0 €	66 752 €	0 €	

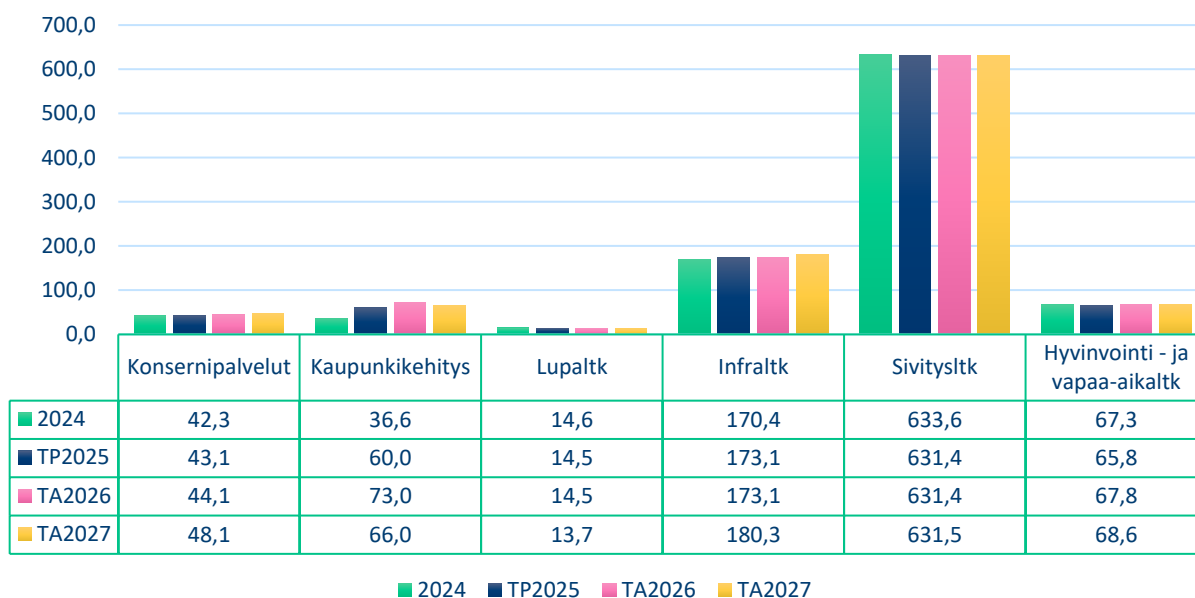
3.2. Henkilöstö ja henkilöstökulut

Henkilöstön kokonaismäärää seurataan toteutuneina henkilötyövuosina. Henkilöstömäärän vaihtelu vuoden aikana ja osa-aikatyötä tekevien osuus henkilöstöstä vaikuttavat siihen, että henkilötyövuosi kuvaa paremmin vuoden aikana palvelussuhteessa ollutta henkilöstöä kuin henkilöstömäärä tietyssä päivänä (31.12.). Henkilötyövuoteen lasketaan kaikki palkalliset työssäolo- ja poissaolopäivät. Htv-luku sisältää vuosilomat ja palkalliset perhevapaat ja palkalliset sairauspoissaolopäivät. Henkilötyövuosiin lasketaan sekä vakituisten että määräaikaisten työntekijöiden työpanos.

Raision kaupungin henkilöstön määrä henkilötyövuosina vuonna 2025 oli 987,9 htv. Koko kaupungin työvoiman määrä lisääntyi 23,1 htv vuodesta 2024. Talousarvio 2027:n laadinta-ajankohtana 31.8.2026 henkilötyövuosien määrä on 670,1 htv. Tämän perusteella vuoden 2026 lopun henkilötyövuosien määräksi voidaan arvioida 1005,15 htv.

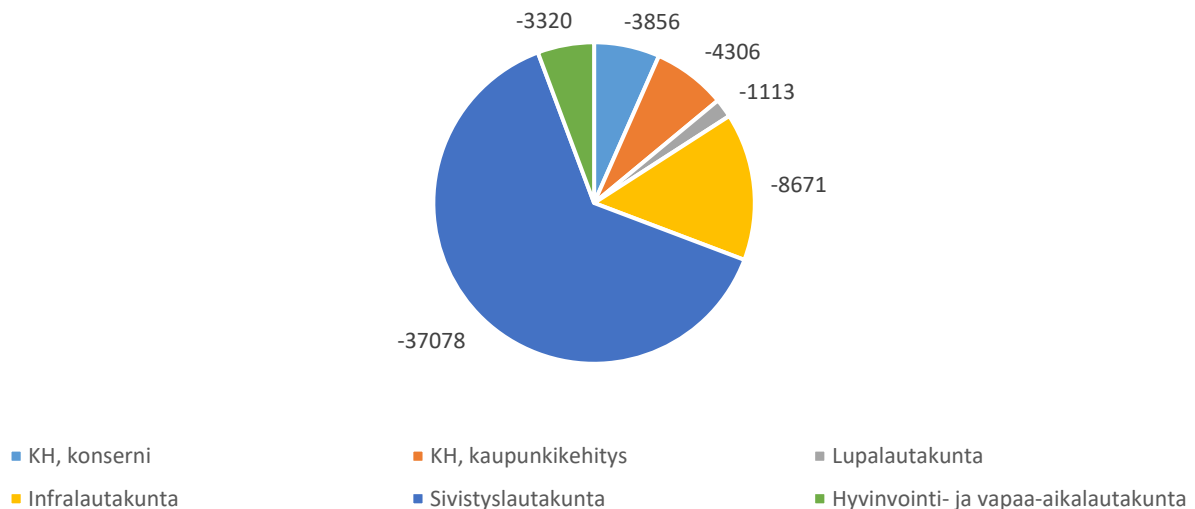
Vuoden viimeisenä päivänä 31.12.2025 Raision kaupungin henkilömäärä oli 1077 henkilöä, joista vakinaisen henkilöstön määrä oli 903. Vakinaisen henkilöstön määrä lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna 66 työntekijällä ja määräaikaisten väheni 25 työntekijällä. Talousarvio 2027:n laadinta-ajankohtana 31.8.2026 henkilöstön määrä on 1129 henkilöä, joista vakinaisia 888 ja määräaikaista 241. Toimialat esittävät vuodelle 2027 yhteensä 9 uutta vakanssia, joista seitsemän on nykyisten määräaikaisten vakanssien vakainaistamista ja kaksi täysin uutta toistaiseksi voimassa olevaa vakanssia.

Henkilötyövuodet lautakunnittain 2024-2025 ja TA2026-TA2027

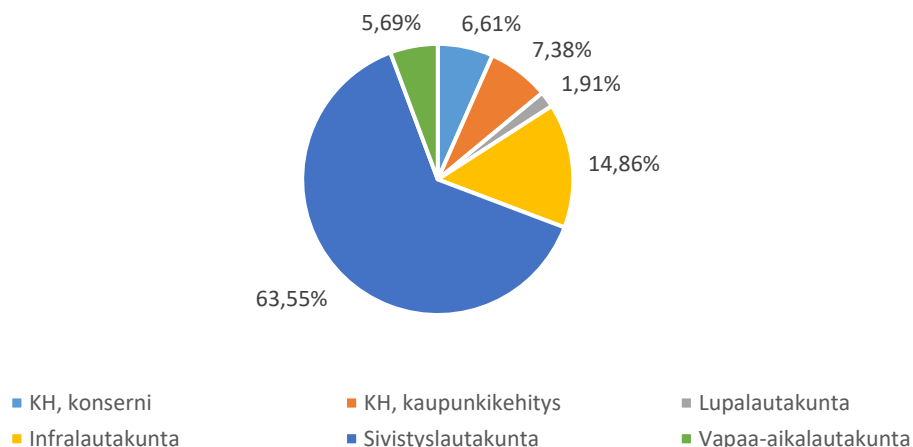

Henkilöstökulut 1000€	TP2025	TA2026	TAM2026	TA2027	TS2028	TS2029
Palkat ja palkkiot	-42 727	-44 816	-44 816	-47 249	-48 666	-50 126
<i>Muutos%</i>	6,2 %	4,9 %	4,9 %	5,4 %	3,0 %	3,0 %
Eläkekulut	-8 695	-9 255	-9 255	-9 018	-9 289	-9 567
Muut henkilösivukulut	-1 747	-1 952	-1 952	-2 077	-2 139	-2 203
Henkilöstökulut yhteensä	-53 169	-56 022	-56 022	-58 344	-60 094	-61 897
<i>Muutos%</i>	6,7 %	5,4 %	5,4 %	4,2 %	3,0 %	3,0 %

Henkilöstökulut lautakunnittain* 2027, 1000 €
 *Kaupunginhallituksen alaiset kokonaisuudet Kh, konserni ja Kh, kaupunkikehitys eritelty

Henkilöstökulut lautakunnittain* 2027,
 %-osuus koko kaupungin henkilöstömenoista
 *Kaupunginhallituksen alaiset kokonaisuudet Kh, konserni ja Kh, kaupunkikehitys eritelty

Uudet vakituiset vakanssit TA2027, koko kaupunki

Sivistyslautakunta

Palvelu	Työyksikkö	Tehtävänimike	Virka/työsuhde	Muutos tarkemmin	Luonne	Määrä	Palkkakustannukset € (ilman sivukuluja)	Htv- vaikutus
Perusopetus	Kerttulan koulu	Eritiysluokanopettaja	Virka	Määräaikaisuuden vakinaistaminen	Vakituinen	1	48 200	1
Yhteensä						1	48 200	1

Hyvinvointi- ja vapaa- aikalautakunta

Palvelu	Työyksikkö	Tehtävänimike	Virka/työsuhde	Muutos tarkemmin	Luonne	Määrä	Palkkakustannukset € (ilman sivukuluja)	Htv- vaikutus
Liikuntapalvelut	Ulpukka	Vesiliikunnanohjaaja	Työsuhde	Määräaikaisuuden vakinaistaminen	Vakituinen	1	15 000	0,5
Nuorisopalvelut	Nuorisotoimi	Nuorisotyöntekijä	Työsuhde	Määräaikaisuuden vakinaistaminen	Vakituinen	1	30 600	1
Yhteensä						2	45 600	1,5

KH, konserni

Palvelu	Työyksikkö	Tehtävänimike	Virka/työsuhde	Muutos tarkemmin	Luonne	Määrä	Palkkakustannukset € (ilman sivukuluja)	Htv- vaikutus
Päätöksentekopalvelut		Varautumissuunnittelija*	Työsuhde	Määräaikaisuuden vakinaistaminen 1.6.2027 alkaen	Vakituinen	1	29 904	0,6
Digipalvelut		Muutoshallinnan asiantuntija	Työsuhde	Uusi vakanssi	Vakituinen	1	54 570	0,4
Yhteensä						2	84 474	1

KH, kaupunkikehitys

Palvelu	Työyksikkö	Tehtävänimike	Virka/työsuhde	Muutos tarkemmin	Luonne	Määrä	Palkkakustannukset € (ilman sivukuluja)	Htv- vaikutus
Yritys- ja työllisyyspalvelut	Kotoutumis- palvelut	Palvelupäällikkö*	Virka	Uusi vakanssi	Vakituinen	1	55 505	1
Maankäyttö- ja asumis- palvelut	Raisio- vuokra- asunnot	Asumisneuvoja*	Työsuhde	Määräaikaisen vakanssin vakinaistaminen	Vakituinen	1	40 000	1
Yhteensä						2	95 505	2

Infralautakunta

Palvelu	Työyksikkö	Tehtävänimike	Virka/työsuhde	Muutos tarkemmin	Luonne	Määrä	Palkkakustannukset € (ilman sivukuluja)	Htv- vaikutus
Tilapalvelut	Siivousyksikkö	Siivooja	Työsuhde	Määräaikaisen vakanssin vakinaistaminen	Vakinaistaminen	1	36 000	1
Tilapalvelut	Siivousyksikkö	Siivooja	Työsuhde	Määräaikaisen vakanssin vakinaistaminen	Vakinaistaminen	1	36 000	1
Yhteensä						2	72 000	2

Koko kaupunki

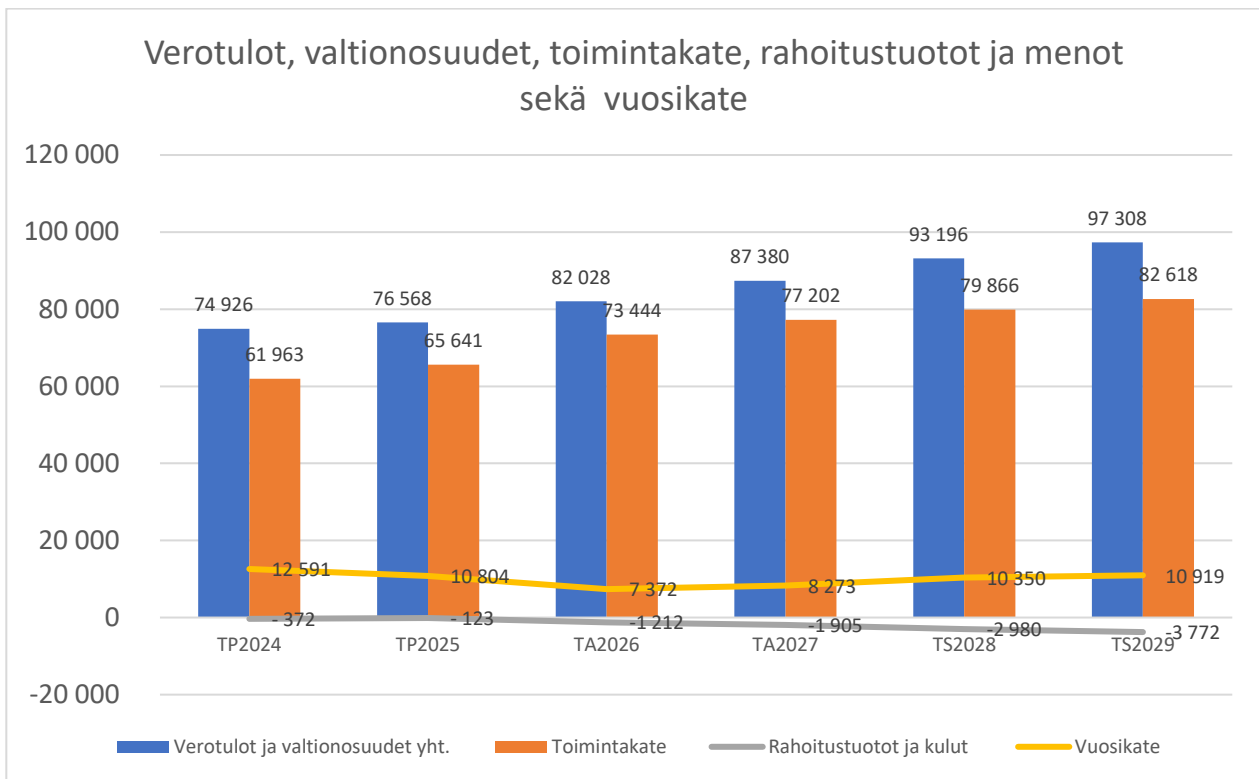
Palvelu	Työyksikkö	Tehtävänimike	Virka/työsuhde	Muutos tarkemmin	Luonne	Määrä	Palkkakustannukset € (ilman sivukuluja)	Htv- vaikutus
Yhteensä						9	345 779	7,5

3.3. Tuloslaskelma 2027-2029

	TP2025	TA2026	TAM2026	TA2027/LTK	TA2027/KJ	TS2028	TS2029
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	€	€	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	23 395	20 711	20 711	19 933 552	19 933 552	20 184	20 434
Myyntituotot	6 977	7 149	7 149	6 173 852	6 173 852	6 174	6 174
Maksutuotot	3 199	3 040	3 040	3 190 700	3 190 700	3 191	3 191
Tuet ja avustukset	3 255	680	680	1 825 965	1 825 965	1 826	1 826
Muut toimintatuotot	9 963	9 842	9 842	8 743 035	8 743 035	8 993	9 243
Toimintakulut	-89 036	-94 155	-94 155	-98 011 045	-97 135 554	-100 050	-103 051
Henkilöstökulut	-53 169	-56 022	-56 022	-59 024 070	-58 344 478	-60 095	-61 898
Palvelujen ostot	-21 850	-22 492	-22 492	-23 142 043	-23 092 434	-23 785	-24 499
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 687	-8 744	-8 744	-8 619 567	-8 474 081	-8 728	-8 990
Avustukset	-3 912	-3 811	-3 811	-4 091 486	-4 091 486	-4 214	-4 341
Muut toimintakulut	-2 418	-3 085	-3 085	-3 133 880	-3 133 076	-3 227	-3 324
Toimintakate	-65 641	-73 444	-73 444	-78 077 494	-77 202 003	-79 866	-82 618
Verotulot	60 773	64 367	64 367	65 858 857	68 833 284	72 192	74 775
Valtionosuudet	15 795	18 075	17 661	18 546 856	18 546 856	21 004	22 533
Rahoitustuotot ja -kulut	-123	-1 212	-1 212	-1 905 124	-1 905 124	-2 980	-3 772
Korkotuotot	1 586	1 538	1 538	1 481 889	1 481 889	1 500	1 500
Muut rahoitustuotot	166	165	165	169 839	169 839	150	150
Korkokulut	-1 851	-2 894	-2 894	-3 531 852	-3 531 852	-4 605	-5 397
Muut rahoituskulut	-23	-20	-20	-25 000	-25 000	-25	-25
Vuosikate	10 804	7 786	7 372	4 423 095	8 273 013	10 350	10 919
Poistot ja arvonalentumiset	-8 541	-10 181	-10 181	-10 422 380	-10 313 619	-11 680	-12 739
Satunnaiset erät							
Tilikauden tulos	2 263	-2 395	-2 809	-5 999 285	-2 040 606	-1 330	-1 820
Poistoeron lisäys(-), vähennys(+)	-3 895	0	0	203	1 240 200	-325	2 353
Varausten lisäys(-), vähennys(+)	1 879	1 473	1 473	1 473 000		2 121	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	247	-921	-1 335	-4 526 082	-800 406	467	533

Kertynyt yli-/alijäämä 1000	TP2025	TA2026	TAM2026	TA2027/LTK	TA2027/KJ	TS2028	TS2029
Ed. tilikausien yli-/alijäämä	24 600	24 847	24 847	23 512	23 512	22 711	23 178
Tilikauden yli-/alijäämä	247	-921	-1 335	-4 526	-800	467	533
Kertynyt yli-/alijäämä	24 847	23 926	23 512	18 986	22 711	23 178	23 711

Tunnusluvut	TP2025	TA2026	TAM2026	TA2027/LTK	TA2027/KJ	TS2028	TS2029
Toimintatuotot/Toimintakulut,%	26,3	22,0	22,0	20,3	20,5	20,2	19,8
Vuosikate/Poistot,%	126	76	72	42	80	89	86
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	953	910	894	713	853	860	868
Vuosikate, €/asukas	415	296	280	166169	310805	384	400
Asukasmäärä	26 063	26 297	26 297	26 618	26 618	26 964	27 315

Kaavio kuvaa tuloslaskelmassa syntyvän vuosikatteen, joka muodostuu ulkoisista tuloista (verot ja valtionosuudet), toimintakatteesta sekä rahoitustuotoista ja -menoista. Vuosikate kuvaa kaupungin omarahoituskykyä investoinneille.

3.3.1. Tuloslaskelma, ulkoiset

Selite	TP2025	TA2026	TAM2026	TA2027 LTK	TA2027 KJ
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	6 977 347	7 149 179	7 149 179	6 173 852	6 173 852
Maksutuotot	3 199 372	3 039 550	3 039 550	3 190 700	3 190 700
Tuet ja avustukset	3 255 278	679 941	679 941	1 825 965	1 825 965
Vuokratuotot	8 198 747	7 726 619	7 726 619	6 631 463	6 631 463
Muut toimintatuotot	1 763 819	2 115 269	2 115 269	2 111 572	2 111 572
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	23 394 563	20 710 558	20 710 558	19 933 552	19 933 552
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-42 726 707	-44 815 826	-44 815 826	-47 355 687	-47 249 382
Eläkekulut	-8 695 410	-9 254 624	-9 254 624	-9 586 465	-9 017 834
Muut henkilösivukulut	-1 747 086	-1 951 996	-1 951 996	-2 081 918	-2 077 262
Henkilöstökulut yhteensä	-53 169 203	-56 022 446	-56 022 446	-59 024 070	-58 344 478
Palvelujen ostot	-21 849 938	-22 492 382	-22 492 382	-23 142 043	-23 092 434
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 686 750	-8 743 565	-8 743 565	-8 619 567	-8 474 081
Avustukset	-3 911 968	-3 810 930	-3 810 930	-4 091 486	-4 091 486
Vuokrat	-2 115 720	-2 440 759	-2 440 759	-2 401 022	-2 400 250
Muut toimintakulut	-302 465	-644 486	-644 486	-732 858	-732 826
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-89 036 044	-94 154 568	-94 154 568	-98 011 045	-97 135 554
TOIMINTAKATE	-65 641 481	-73 444 010	-73 444 010	-78 077 494	-77 202 003
Verotulot	60 772 906	64 366 956	64 366 956	65 858 857	68 833 284
Valtionosuudet	15 795 493	18 075 078	18 075 078	18 546 856	18 546 856
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	1 585 900	1 537 507	1 537 507	1 481 889	1 481 889
Muut rahoitustuotot	165 552	165 000	165 000	169 839	169 839
Korkokulut	-1 850 911	-2 894 126	-2 894 126	-3 531 852	-3 531 852
Muut rahoituskulut	-23 110	-20 000	-20 000	-25 000	-25 000
VUOSIKATE	10 804 349	7 786 405	7 786 405	4 423 095	8 273 013
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 541 339	-10 180 954	-10 180 954	-10 422 380	-10 313 619
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
TILIKAUDEN TULOS	2 263 010	-2 394 550	-2 394 550	-5 999 285	-2 040 606
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)	-3 895 197	203	203	203	1 240 200
Vapaaehtoisten var. lisäys(-)/vähennys(+)	1 879 000	1 473 000	1 473 000	1 473 000	
Rahastojen lisäys(-)/vähennys(+)					
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	246 813	-921 347	-921 347	-4 526 082	-800 406

3.3.2. Tuloslaskelma, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2025	TA2026	TAM2026	TA2027 LTK	TA2027 KJ
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	15 278 277	15 035 345	15 035 345	13 546 715	13 546 715
Maksutuotot	3 403 815	3 235 480	3 235 480	3 396 745	3 396 745
Tuet ja avustukset	3 255 278	679 941	679 941	1 825 965	1 825 965
Vuokrat	21 887 322	24 315 539	24 315 539	22 939 412	22 939 412
Muut toimintatuotot	1 793 985	2 115 269	2 115 269	2 111 572	2 111 572
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	45 618 677	45 381 574	45 381 574	43 820 409	43 820 409
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-42 726 707	-44 815 826	-44 815 826	-47 355 687	-47 249 382
Eläkekulut	-8 695 410	-9 254 624	-9 254 624	-9 586 465	-9 017 834
Muut henkilösivukulut	-1 747 086	-1 951 996	-1 951 996	-2 081 918	-2 077 262
Henkilöstökulut yhteensä	-53 169 203	-56 022 446	-56 022 446	-59 024 070	-58 344 478
Palvelujen ostot	-30 300 454	-30 527 579	-30 527 579	-30 686 851	-30 637 242
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 744 502	-8 790 466	-8 790 466	-8 653 667	-8 508 181
Avustukset	-3 911 968	-3 810 930	-3 810 930	-4 091 486	-4 091 486
Vuokrat	-15 804 430	-19 029 678	-19 029 678	-18 708 971	-18 708 199
Muut toimintakulut	-329 601	-644 486	-644 486	-732 858	-732 826
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-111 260 158	-118 825 584	-118 825 584	-121 897 902	-121 022 411
TOIMINTAKATE	-65 641 481	-73 444 010	-73 444 010	-78 077 494	-77 202 003
Verotulot	60 772 906	64 366 956	64 366 956	65 858 857	68 833 284
Valtionosuudet	15 795 493	18 075 078	18 075 078	18 546 856	18 546 856
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	1 585 900	1 537 507	1 537 507	1 481 889	1 481 889
Muut rahoitustuotot	165 552	165 000	165 000	169 839	169 839
Korkokulut	-1 850 911	-2 894 126	-2 894 126	-3 531 852	-3 531 852
Muut rahoituskulut	-23 110	-20 000	-20 000	-25 000	-25 000
VUOSIKATE	10 804 349	7 786 405	7 786 405	4 423 095	8 273 013
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 541 339	-10 180 954	-10 180 954	-10 422 380	-10 313 619
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
TILIKAUDEN TULOS	2 263 010	-2 394 550	-2 394 550	-5 999 285	-2 040 606
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)	-3 895 197	203	203	203	1 240 200
Vapaaehtoisten var. lisäys(-)/vähennys(+)	1 879 000	1 473 000	1 473 000	1 473 000	
Rahastojen lisäys(-)/vähennys(+)					
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	246 813	-921 347	-921 347	-4 526 082	-800 406

3.3.3. Sisäiset ostot ja myynnit

	Ostot	Myynnit	Ostot	Myynnit	Ostot	Myynnit
	TP2025	TP2025	TA2026	TA2026	TA2027	TA2027
110 <u>KH, konsernihallinto</u>	863 336	2 544 198	925 575	2 665 842	913 824	1 846 032
210 <u>KH, kaupunkikehitys</u>	342 633	575 669	270 763	613 668	274 226	578 622
220 <u>Lupalautakunta</u>	124 445	25 534	153 984	22 130	148 296	20 145
250 <u>Infralautakunta</u>	3 314 224	18 716 405	3 265 057	21 063 127	3 263 570	21 123 708
310 <u>Sivistyslautakunta</u>	13 578 314	66 213	15 501 031	64 000	14 805 389	64 000
350 <u>Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta</u>	4 001 162	296 097	4 554 607	242 250	4 481 552	254 350
Yhteensä	22 224 115	22 224 115	24 671 017	24 671 017	23 886 857	23 886 857

3.4. Rahoituslaskelma 2027–2029

	TP2025	TA2026	TAM2026*	TA2027/LTK	TA2027/KJ	TS2028	TS2029
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	€	€	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta	10 164	6 286	5 872	2 923 095	6 773 013	8 850	9 419
Vuosikate	10 804	7 786	7 372	4 423 095	8 273 013	10 350	10 919
Tulorahoituksen korjauserät	-640	-1 500	-1 500	-1 500 000	-1 500 000	-1 500	-1 500
Investointien rahavirta	-26 391	-35 430	-35 430	-50 935 485	-50 235 485	-42 400	-28 695
Investointimenot	-27 115	-37 631	-37 631	-52 735 485	-52 035 485	-44 200	-30 495
Rahoitusosuudet investointimenoihin	38	401	401				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	685	1 800	1 800	1 800 000	1 800 000	1 800	1 800
Toiminnan ja investointien rahavirta	-16 227	-29 144	-29 558	-48 012 390	-43 462 472	-33 550	-19 276
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten vähennykset							
Antolainasaamisten lisäykset							
Lainakannan muutokset	16 142	29 144	29 558	48 012 390	43 462 472	33 550	19 277
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000	30 000	30 000	50 000 000	45 000 000	40 000	30 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-6 858	-6 353	-6 353	-7 195 727	-7 195 727	-10 196	-12 862
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 000	5 497	5 911	5 208 117	5 658 199	3 746	2 139
Oman pääoman muutokset	403						
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 594						
Toimeksiantojen varojen ja po:n muutos	-403						
Vaihto-omaisuuden muutos	-27						
Saamisten muutos	628						
Korottomien velkojen muutos	-2 792						
Rahoituksen rahavirta	13 950	29 144	29 558	48 012 390	43 462 472	33 550	19 277
Rahavarojen muutos	-2 277	0	0	0	0	0	0
<i>Rahavarojen muutos</i>	-2 277						
<i>Rahavarat 31.12.M€</i>	2 111						
<i>Rahavarat 1.1. M€</i>	4 388						

Tunnusluvut, 1 000 €	TP2025	TA2026	TAM2026*	TA2027/LTK	TA2027/KJ	TS2028	TS2029
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-31 379	-70 188	-70 602	-122 752	-118 203	-147 198	-142 074
Investointien tulorahoitus, %	39,9	20,9	19,8	8,4	15,9	23,4	35,8
Laskennallinen lainanhoitokate	1,0	0,6	0,6	0,3	0,5	0,5	0,5

Tunnusluvut, 1 000 €	TP2025	TA2026	TAM2026*	TA2027/LTK	TA2027/KJ	TS2028	TS2029
Lainakanta 1.1.	67 879	84 021	84 021	113 578 774	113 578 774	157 041	190 592
Lainakannan muutos	16 142	29 144	29 558	48 012 390	43 462 472	33 550	19 277
Lainakanta 31.12.	84 021	113 164	113 579	161 591 164	157 041 246	190 592	209 868
Lainakanta €/asukas	3 224	4 303	4 319	6 071	5 900	7 068	7 683
Asukasmäärä 31.12.	26 063	26 297	26 297	26 618	26 618	26 964	27 315

*TAM2026 lainakanta 31.12. perustuu arvioon

4. Käyttötalous ja sitovat tavoitteet lautakunnittain

Talousarviota ja sen määräyksiä on noudatettava toiminnassa. Tilivelvolliset vastaavat vastuualueidensa taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta. Tilivelvollisten viranhaltijoiden on valvottava, että vastuualueen toiminnassa noudatetaan hyväksyttyä talousarviota ja käyttösuunnitelmaa sekä niihin liittyviä tavoitteita.

Talousarviossa esitetyt tavoitteet pohjautuvat kaupungin strategiaan. Kuntalain mukaan toimielin on sidottu talousarviossa hyväksyttyihin toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin.

Talousarviokirjan luvussa 4 esitetään lautakuntien lautakuntatasoiset valtuustoon nähden sitovat tavoitteet. Lautakunnat ovat käsitelleet talousarvioehdotuksensa kokouksissaan. Talousarviokirjassa kunkin lautakunnan luvun alussa esitetään linkki lautakunnan talousarvioehdotuskäsittelyyn. Lautakuntien talousarvioehdotuksissa esitetään lautakuntien palveluiden tavoitteet sekä toiminnalliset painopisteet vuodelle 2027. Lautakuntien talousarvioehdotuksissaan palveluittain esittämät, kyseistä toimielintä sitovat toiminnalliset tavoitteet hyväksytään koko kaupungin talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Kaupunginhallituksen alaisten kokonaisuuksien (KH, konserni ja KH, kaupunkikehitys) talousarvio käsitellään koko kaupungin talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Kaupunginhallituksen valtuustoon nähden sitovat tavoitteet esitetään uuden strategian mukaisina KH konsernin ja KH kaupunkikehityksen osalta. Kaupunginhallitus vastaa myös koko kaupunkitasoisten elinvoima- ja kilpailukykytoimialan strategisista ja sitovista tavoitteista. KH konsernin ja KH kaupunkikehityksen kokonaisuudet esitetään omissa alaluvuissaan. Käyttösuunnitelma sisältää molemmat kokonaisuudet. Luvussa 4.1.1. esitetään kaupunginhallituksen sitovat ulkoiset määrärahat.

Tavoitteita käsittelevien alalukujen otsikointi on yhtenäistetty.

Toimielimen sitovat taloudelliset tavoitteet ovat ulkoiset kokonaistulot, ulkoiset kokonaismenot ja netto.

4.1. Kaupunginhallitus

4.1.1. Kaupunginhallituksen sitovat ulkoiset määrärahat

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2025	-16 707 663 €	9 776 662 €	-6 931 002 €
TAM2026	-18 427 043 €	8 489 708 €	-9 937 336 €
TA2027LTK	-19 876 723 €	8 672 857 €	-11 203 866 €
TA2027KJ	-19 807 578 €	8 672 857 €	-11 134 721 €

4.1.2. Kaupunginhallitus: KH, konserni

4.1.2.1. KH, konsernin strategiset ja sitovat tavoitteet

Osallisuus ja toimintakulttuuri				
Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Panostamme henkilöstön osaamiseen ja hyvinvointiin	Kehitämme kokonaisvaltaista työntekijäkokemusta	Työhöntulo- ja lähtöprosessin kehittäminen Ajantasaisen tiedon kerääminen henkilöstöltä	Kehityskeskustelut käydään työntekijöiden kanssa vuosittain (100 %) Työhöntulo- ja lähtöprosessi on aktiivisessa käytössä Kevan Pulssi-kysely on käytössä jokaisessa työyksikössä	Henkilöstöpalvelut + toimialat Henkilöstöpalvelut + digipalvelut Henkilöstöpalvelut + toimialat
	Kehitämme henkilöstön ja esihenkilöiden osaamista	Koulutusten mahdollistaminen Raision kaupungin työntekijöille ja omaehtoisen koulutuksen tukeminen Uusien esihenkilöiden koulutuskokonaisuus	Koko henkilöstön koulutusten määrä 3 pvä/vuosi/hlö Kaikki uudet esihenkilöt suorittavat koulutuksen	Henkilöstöpalvelut + toimialat
	Kehitämme tasalaatuista ja hyvää johtamista	Säännölliset esihenkilövalmennukset	Esihenkilöfoorumiin osallistuminen (100 %) Kunta-10 tulokset, arvio johtamisesta	Henkilöstöpalvelut + toimialat
	Edistämme sisäistä viestintäkulttuuria	Vahvistamme henkilöstön viestintäosaamista. Tavoitteena aktiivinen viestintä kaupungin palveluista.	Sisäisiä koulutuksia järjestetty (K/E)	Viestintäpalvelut

	Edistämme teknologian hyödyntämistä työn tukena	Tekoälyn käyttö henkilökohtaisen työn tukena	Hankittu lisenssimäärä, käytön mittarointi	Henkilöstöpalvelut, Digipalvelut + toimialat
	Mahdollistamme toimivat digitaaliset palvelut	Tuemme sähköisten lomakkeiden käytön lisäämistä ja sähköisen allekirjoituksen hyödyntämistä (muu kuin asianhallintaprosessi)	Käytössä olevien sähköisten lomakkeiden ja sähköisten allekirjoitusten määrä (kpl)	Digipalvelut
Hyödynnämme tietoa tehokkaasti päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa	Kehitämme tiedonhallintaa	Tiedonhallintamallin käytön tehostaminen	Muutosvaikutusilmoitusten lukumäärä	Päätöksentekopalvelut + toimialat
	Laadimme tietojohdantamisen tiekartan	Data-alusta on otettu käyttöön vuonna 2027	Digivisio tehty	Digipalvelut + toimialat
	Kehitämme digitaalisia toimintatapoja	Sähköisen arkiston käyttö ja versiopäivitys	Tiedon määrä sähköisessä arkistossa kasvaa	Päätöksentekopalvelut
	Kehitämme raportointia ja tiedolla johtamista	Uusimme kuukausiraportit Lisäämme keskitetyn raportointiratkaisun (BI) käyttöä Lisäämme keskitettyyn tietoaalustaan vietyä tietoa	Raportit on uusittu (K/E) Käytössä olevien johdon työpöytien määrä (kpl) Datan määrä tietoaalustassa (Gt) Johdon työpöytä käytössä (K/E)	Talouspalvelut Digipalvelut +toimialat Digipalvelut +toimialat
Otamme asukkaat ja sidosryhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa	Mahdollistamme toimivat digitaaliset viestintäkanavat	Uudistamme raisio.fi-verkkopalvelun käyttäjälähtöisesti	Uudistus tehty valtuustokaudella (K/E)	Viestintäpalvelut + toimialat
	Edistämme laadukasta päätöksentekoa	Päätösten ennakkovaikutusten arvioinnin vakiinnuttaminen, hankintaprosessien kehittäminen	Toteutettujen ennakkovaikutusten arviointien määrä, hankintaperiaatteiden tavoitteiden toteutuminen	Päätöksentekopalvelut + toimialat
Otamme asukkaat ja sidosryhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa + Luomme mahdollisuuksia kohtaamisille yhteisöllisyyden lisäämiseksi	Teemme asukasbudjetointia	Asukasbudjetin prosessin vakiinnuttaminen	Asukasbudjetin ideoiden määrä Asukasbudjetin kohtaamisen tilaisuuksien lukumäärä ja niihin osallistuneiden määrä	Päätöksentekopalvelut Viestintäpalvelut + toimialat

Luumme mahdollisuuksia kohtaamisille yhteisöllisyyden lisäämiseksi	Edistämme tapahtumasuunnittelua ja -osaamista	Vahvistamme asukaslähtöistä ja strategista tapahtumatuentoa Kehitämme Raison näkyvyyttä alueellisesti.	Tapahtumakoordinaattori rekrytoitu valtuustokaudella (K/E) Sisäiset ohjeet tapahtumajärjestäjille luotu (K/E) Alueellista näkyvyyttä kasvatettu (K/E)	Viestintäpalvelut
	Kehitämme järjestö- ja vapaaehtoistoimijoiden toimintamahdollisuuksia	Kaupunkitasoisten työryhmien toiminnan ja yhteistyön vahvistaminen	Työryhmien toiminnan kautta järjestettyjen tilaisuuksien ja tilaisuuksiin osallistuneiden määrä	Päätöksentekopalvelut + toimiala

Kestävä kasvu				
Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Luumme edellytykset hallitulle kasvulle ennakoivasti ja huolehdimme talouden tasapainosta	Seuraamme kaupungin ja konsernin talouden ja tasapainon kehittymistä aktiivisesti ja reagoimme muutoksiin ennakoivasti	Taloudellisten ja toiminnallisten mittareiden säännöllinen ja aktiivinen seuranta ja raportointi	Kaupunki: Vuositulos Vuositote/Poistot, % Kertynyt yli-/alijäämä Kertynyt yli-/alijäämä eur/asukas Lainamäärä Lainamäärä eur/asukas Konserni: Vuositote/Poistot % Kertynyt yli-/alijäämä Kertynyt yli-/alijäämä eur/asukas Lainat ja vuokratavastuut Lainat ja vuokratavastuut/ eur/asukas Laskennallinen lainanhoitokate	Talouspalvelut, toimialat, johtoryhmä, kaupunginjohtaja ja kaupunginhallitus
	Taloudellinen ja toiminnallinen tieto on johdon käytössä helposti ja kaupungin tärkeimmät tiedot ovat yhdessä paikassa ja aina helposti saatavilla.	Kehitämme johdon työpöydän, joka koostaa tietoa strategiasta, toiminnasta, henkilöstöstä ja taloudesta, tiivistetysti ja kohdistetusti	Johdon työpöytä otettu käyttöön.	Digipalvelut - talouspalvelut ja henkilöstöpalvelut
	Toteutamme aktiivista ja toimivaa konserniohjausta	Aktiivinen yhteydenpito strategisten tytäryhteisöjen kanssa, säännöllinen raportointi kaupunginhallitukselle	Aktiivinen yhteydenpito tytäryhteisöjen kanssa	Kaupunginjohtaja ja kaupunginhallitus
	Tehostamme toimintaamme	Lisäämme automaatiota ja pilvipalvelujen entistä tehokkaampaa hyödyntämistä	Manuaalisten prosessien määrän vähentyminen (kpl)	Digipalvelut + toimialat
Kehitämme asuinalueiden viihtyisyyttä ja turvallisuutta sekä ehkäisemme alueiden eriytymistä	Vahvistamme varautumista ja valmiussuunnittelua alueellisella yhteistyöllä	Jatkamme Kriisikestävää Raison seutu -hankkeessa luotujen kuntien yhteisten varautumistoimenpiteiden kehittämistä	Hankkeen päätös 5/2027 - toteutettujen toimintamallien ja kokeilujen määrä, pysyvä varautumissuunnittelun yhteistyön malli lähikuntien kesken (K/E)	Päätöksentekopalvelut

4.1.2.2. KH, konserni: Perustehtävät, palvelulupaukset ja toiminta vuonna 2027

Konsernipalveluiden palvelumalli

Konsernitasoiset palvelut toimivat matriisimaisesti. Toimialojen henkilöstöä ohjeistetaan ja osallistetaan vuonna 2021 käyttöön otetun Moderni kehyskaupunki –organisaatiouudistuksen periaatteiden mukaisesti ja konsernipalvelut tukevat koko kaupunkiorganisaatiota tähdäten kaupunkitasoiseen tasalaatuisuuteen ja toimintavarmuuteen.

Talouspalvelut

Perustehtävät

Talouspalvelut vastaa kaupungin kokonaistaloudesta ja talousohjauksesta. Keskeisiä tehtäviä ovat:

- Huolehdimme kokonaistaloudesta ja talousohjauksesta
- Vastaamme taloussuunnittelusta ja seurannasta
- Raportoimme kaupungille ja viranomaisille (kirjanpito, tilinpäätökset, talousarviot, Valtiokonttorin taloustilastot)
- Huolehdimme rahoituksesta ja sen riittävyydestä sekä jatkuvasta maksukyvystä
- Koordinoimme ostolaskujen käsittelyä
- Huolehdimme myyntilaskuista ja niiden seurannasta
- Tuemme toimialoja ja konserniyhtiöitä talousasioissa
- Kehitämme jatkuvasti talousprosesseja ja omaa toimintaa

Palvelulupaukset

- Seuraamme ajantasaisesti kuntasektorin lakisääteisen talousraportoinnin vaatimuksia.
- Kehitämme sisäistä talousraportointia ja talousprosesseja resurssien puitteissa.
- Tuemme toimialojen prosesseja taloudellisissa kysymyksissä.
- Tuemme muita tukipalveluita niiden vastuualueisiin liittyvissä talousasioissa.
- Pyrimme automatisoimaan työprosesseja aina, kun se on mahdollista ja perusteltua.

Toiminta vuonna 2027

Taloussuunnitelman mukaan kaupungin velkamäärä kasvaa merkittävästi tulevien vuosien aikana. Tämän vuoksi rahoituksen ja rahoitusriskien hallinnan merkitys korostuu. Kaupungin on pystyttävä turvaamaan rahoituksensa kaikissa tilanteissa ja hallitsemaan samalla korkoriskejä.

Kaupunginvaltuusto on keväällä 2025 hyväksynyt rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteet, jotka ohjaavat kaupungin rahoitustoimintaa.

Talouspalvelut tuottaa päätöksenteon tueksi ajantasaista ja luotettavaa taloustietoa. Talousseurannan ja tiedolla johtamisen merkitys korostuu erityisesti aikana, jolloin taloudellinen liikkumavara pienenee.

Talouspalvelut käynnistää taloushallinnon järjestelmän uudistamisen.

Lisäksi kehitämme raportointia ja talousprosessien automaatiota.

Vahvistamme maksuvalmiuden ja rahoitustarpeiden ennakoivaa suunnittelua.

Hyödynnämme data-alustan luomia mahdollisuuksia johdon työpöydän kehittämiseen.

Kaupungille siirtynyt työllisyystehtävä edellyttää edelleen laajaa talousdatan keruuta ja raportointia sekä Turun kaupungille, joka toimii työllisyysalueen vastuukuntana, että valtiolle.

Henkilöstöpalvelut

Perustehtävä ja palvelulupaus

Henkilöstöpalvelut vastaa keskitetysti kaupungin ja konsernipalveluiden henkilöstöpalveluista, henkilöstöpolitiikasta, henkilöstösuunnittelusta, keskitetyistä koulutuksista ja kaupungin palkkahallinnosta sekä rekrytoinneissa avustamisesta. Henkilöstöpalvelut vastaa myös työsuojelun, työterveyshuollon sekä työkyky- ja virkistystoiminnan järjestämisestä.

Perustehtävät:

- Tarjoamme keskitetysti henkilöstöpalveluja Raision kaupungin toimialoille sekä konsernipalveluille.
- Vastaamme kaupungin henkilöstöpolitiikan koordinoinnista ja kehittämisestä.
- Vastaamme henkilöstösuunnittelusta sekä virka- ja työehtosopimusten edellyttämästä neuvottelu- ja sopimustoiminnasta.
- Vastaamme henkilöstöraportoinnista.
- Vastaamme henkilöstöpalvelujen asioiden valmistelusta, päätösten täytäntöönpanosta ja niistä tiedottamisesta.
- Vastaamme johdon ja työyhteisöjen keskitetyistä koulutuksista.
- Vastaamme palvelussuhdeasioihin liittyvän ohjeistuksen laatimisesta ja tiedottamisesta.
- Huolehdimme kaupungin henkilöstön palkanmaksusta ja luottamushenkilöiden palkkioiden maksusta.
- Hoidamme työsuojelun, työterveyshuollon, keskitetyn työkyky- ja virkistystoiminnan järjestämisen.

Palvelulupaukset:

- Tuemme työyhteisöjä, jotta Raision kaupunki on vetovoimainen työpaikka, jolla on osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö.
- Haluamme auttaa henkilöstöä onnistumaan vahvistamalla osaamista, tarjoamalla henkilöstöpalveluiden asiantuntemusta, kehittämällä työkyky- ja työhyvinvointipalveluja sekä ennakoimalla tulevaa.

Toiminta vuonna 2027

Kehitämme kaupungin henkilöstöpalvelujen toimintoja työkyvyn ja työhyvinvoinnin sekä digitalisaation edistämisen näkökulmasta.

Vahvistamme henkilöstöpalvelujen roolia keskitetyissä johdon, esihenkilöiden ja työyhteisöjen koulutuksissa. Tavoitteena osaava, hyvinvoiva henkilöstö ja tasalaatuinen johtaminen. Käymme läpi organisaation toimintatapoja ja ohjeita suunnitelmallisesti käytäntöjen yhdenmukaistamiseksi. Haluamme korostaa läpinäkyvyyttä eri prosesseissa ja henkilöstön tasapuolista kohtelua.

Kehitämme tiedolla johtamista ja siihen liittyvää johdon työpöytää yhdessä digipalvelujen kanssa. Vuonna 2027 keskeinen kehittämiskohde on esihenkilön työpöytä, jonka tavoitteena on tarjota esihenkilölle yhden silmäyksen näkymä oman henkilöstön tilanteeseen. Työpöydälle kootaan vaihteittain tietoa esimerkiksi henkilöstömäärästä, vakansseista, määräaikaaisuuksista, sairauspoissaoloista, kehityskeskusteluista, perehdytyksistä, koulutuksista ja muista arjen johtamista tukevista asioista. Tarkoituksena ei ole lisätä raportointia, vaan helpottaa esihenkilön työtä, varhaista reagoitua ja päätöksentekoa ajantasaisen tiedon avulla. Näin voimme keskittää toimenpiteitä nopeammin niihin kohtiin, joissa tarve on suurin.

Kehitämme edelleen työntekijän palvelussuhdepolun kaikkia vaiheita. Palvelussuhdepolku kuvaa Raision kaupungin henkilöstötyön kokonaisuutta työnantajakuvarakentamisesta ja rekrytoinnista aina palvelussuhteen päättymiseen saakka. Sen tarkoituksena on tehdä näkyväksi, millaisilla toimintatavoilla, palveluilla ja käytännöillä kaupunki tukee henkilöstöä palvelussuhteen eri vaiheissa. Haluamme tehdä rekrytoinneista entistä hakijaystävällisempiä, vahvistaa perehdytystä laadukkaammaksi ja tukea työntekijöitä oman osaamisen kehittämisessä sekä työssä oppimisessa. Kun pidämme huolta näistä perusasioista, vahvistamme samalla hyvää työntekijäkokemusta, osaavaa työyhteisöä ja kaupungin pito- ja vetovoimaa.

Henkilöstön hyvinvoinnin ja jaksamisen tukemiseksi tarjoamme liikunta- ja kulttuuriedun, joka mahdollistaa liikuntaan ja hyvinvointiin liittyvien palvelujen käytön. Mahdollistamme henkilöstölle myös liikuntaneuvojan tarjoamaa hyvinvointipalvelua, jossa työntekijä saa tarvitsemaansa tukea kokonaisvaltaisesti ravintoon, lepoon ja liikkumiseen.

Lisäksi tarjoamme ilmaiseksi uinti- ja kuntosalikäynnit Ulpukassa seitsemänä päivänä viikossa. Myönnämme omaehtoisen koulutuksen tukea vapaa-ajalla tapahtuvaan opiskeluun sekä Raisio-opistossa suoritettaviin kursseihin.

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma esitetään talousarvion 2027 liitteenä.

Päätöksentekopalvelut

Perustehtävä ja palvelulupaus

Päätöksentekopalveluiden vastuulla ovat päätöksenteko- ja hallintoprosessien ohjaaminen, toimielinten sihteeripalveluiden järjestäminen yhdessä toimialojen kanssa, asiakirjahallinto ja tiedonhallinta, kaupunginarkisto, keskusvaalilautakunnan tarvitsemat vaalien järjestelyihin liittyvät tehtävät, lakipalvelut, hankintaprosessien ohjaaminen ja kehittäminen, vakuutussopimusten valmistelu, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosessit sekä kaupunkitasoinen hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden koordinointi ja edistäminen.

Perustehtävät:

- Huolehdimme kaupungin päätöksentekoprosessien kehittämisestä ja ohjaamisesta.
- Tarjoamme yhteistyössä toimialueiden kanssa toimielinten tarvitsemia sihteeripalveluita.
- Vastaamme asiakirjahallinnon ohjauksesta ja kehittämisestä sekä tiedonhallinnan ohjauksesta.
- Huolehdimme kaupungin arkistosta.
- Tarjoamme toimialueille oikeudellista neuvontaa sekä juridista tukea toimialojen omissa prosesseissa.
- Huolehdimme keskusvaalilautakunnalle kuuluvista vaalien järjestelytehtävistä.
- Vastaamme kaupunkitasoisesta hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden koordinoinnista.
- Kehitämme yhteistyössä muiden konsernipalveluiden ja toimialueiden kanssa kaupungin hallinnollisia toimintatapoja ja menettelyjä, sekä seuraamme niiden toteutumista.

Palvelulupaukset:

- Kehitämme ja tuemme päätöksenteon ja asiakirjahallinnon prosesseja.
- Tuemme toimialojen prosesseja hallinnollisissa ja juridisissa kysymyksissä.

Toiminta vuonna 2027

Päätöksentekopalvelut ylläpitää koko kaupunkiorganisaation käytössä olevaa asianhallintajärjestelmää. Vuonna 2027 järjestelmä päivitetään uuteen versioon. Uudessa järjestelmäversiossa on monia parannettuja ominaisuuksia, jotka tulevat helpottamaan kaikkien järjestelmänkäyttäjien työtä.

Vuonna 2027 päivitämme myös sähköisen arkiston uuteen versioon. Lisäksi laajennamme sähköisen arkiston käyttöä vuosittain mm. järjestelmäintegraatioiden ja migraatioiden avulla. Sähköinen arkisto on

tarkoitettu kaikille kaupunkiorganisaation tietoaineistoille ja palvelee näin koko organisaation tarpeita.

Jatkamme tiedonhallintamallin tietojen hyödyntämisen kehittämistä vuoden 2027 aikana. Tiedonhallintamalli on jatkuvasti päivittyvä kuvaus koko organisaation tietovarannoista, toimintaprosesseista ja tietojärjestelmistä.

Hankintaprosessien kehittämiseksi valmistelemme organisaatiossa hankintoja tekeville toteutettavan hankintaneuvojan (hankintabotti) käyttöönottoa. Lisäksi edistämme myös muita valtuustokaudeksi hyväksytyjen hankintaperiaatteiden tavoitteita.

Asukasbudjetin seuraava ideointikierros järjestetään vuoden 2027 aikana ja äänestettyjen ehdotusten toteutus vuosina 2027–2028. Arvioimme ja kehitämme asukasbudjetin prosessia edelleen ja kokeilemme parhaita käytäntöjä myös seuraavan asukasbudjettikierroksen yhteydessä. Talousarvioon sisältyy asukasbudjetin korotus siten, että budjetti on jatkossa kahdelle vuodelle yhteensä 70.000 euroa.

Vuoden 2027 aikana jatkamme kaupunkitasoisen HYTE-koordinaation ja sidosryhmäyhteistyön kautta ehkäisevän päihdetyön, mielen hyvinvoinnin edistämisen ja väkivallan ehkäisyn toimintamallien pilotointia ja jalkauttamista, sekä tuemme toimialoja osaamisen kehittämisessä. Kehitämme edelleen myös hyte-tiedolla johtamista ja raportointia. Vahvistamme seniorityön kaupunkitasoista koordinoitiresurssia ikääntyneiden yksinäisyyden vähentämiseksi ja jalkautamme toimintamallia osaksi verkostollista sidosryhmäyhteistyötä. Lisäksi ylläpidämme vapaaehtoistoiminnan kaupunkitasoista koordinoitua ja verkostoyhteistyötä sekä kehitämme yhteisiä toimintarakenteita vapaaehtoistoiminnan tukemiseksi. Jatkamme lisäksi osallistumista Varsinais-Suomen keskitettyyn ruoka-apumallin koordinointiin osana hyte-toimintaa.

Kaupungin avustustoiminnan kehittämiseksi otamme käyttöön sähköisen avustussovelluksen. Uusi sähköinen järjestelmä tulee helpottamaan ja yhtenäistämään niin hakuprosessia kuin avustuskäsittelijöiden työtä.

Vuoden 2025 lopulla alkanut Kriisinkestävä Raision seutu -hanke kuntien varautumisen ja valmiussuunnittelun vahvistamiseen ja yhteistyömallin pilotointiin sekä toimintamallien yhtenäistämiseen ja seudullisten käytänteiden kehittämiseen päättyy 31.5.2027. Raisio toimii hankkeen vastuukuntana ja muita osallistujia ovat Naantali, Masku, Mynämäki, Nousiainen ja Rusko. Hankkeen varautumissuunnittelijan resurssi sijoittuu päätöksentekopalveluihin. Vuoden 2027 alkuvuoden aikana toteutetaan siis loput hankkeen toimenpiteistä ja tämän jälkeen käynnistetään hankkeen jatkoksi pysyvä varautumisen ja valmiussuunnittelun yhteistyömalli Raision, Maskun, Mynämäen, Nousiaisten ja Ruskon kanssa. Yhteistyömallissa Raision kaupunki toimii varautumisen ja valmiussuunnittelun palveluntarjoajana muihin yhteistyökuntiin ja siten varautumissuunnittelijan vakanssia esitetään vakinaistettavaksi talousarvion yhteydessä vastaamaan nykyiseen turvallisuustilanteeseen ja kuntien lisääntyneisiin varautumissuunnittelun tarpeisiin.

Seuraavat eduskuntavaalit järjestetään 18.5.2027 ja päätöksentekopalvelut vastaa Raision kaupungin osalta sujuvista vaalijärjestelyistä sekä ennakkoäänestyksessä että varsinaisena vaalipäivänä.

Digipalvelut

Perustehtävä ja palvelulupaus

Digipalvelut vastaa Raision kaupungin tietoliikenteen ja tietotekniikan ylläpitämisestä, tuesta ja kehittämisestä. Keskeiset ydinpalvelut ovat päätelaitepalvelut (tietokoneet ja mobiililaitteet), käyttötukipalvelut, tietoliikennepalvelut, tietojärjestelmäpalvelut, tallennus- ja konesalipalvelut, kommunikaatio- ja yhteistyöpalvelut (matkapuhelinliittymät, kiinteät puhelinliittymät, sähköposti, etäneuvottelut), tietoturvapalvelut, tulostuspalvelut, AV-tuki sekä digitalisaation ja tietojohdamisen tukipalvelut.

Toiminta vuonna 2027

Tietohallinnon henkilöresurssit kohdennetaan ensisijaisesti kaupungin tietoliikenne-, tietotekniikka- ja käyttäjäpalvelujen toimintavarmuuden ylläpitämiseen. Vuonna 2027 selvitetään ja määritellään tietohallinnon asiakaspalvelun tulevaa toimintamallia. Tavoitteena on parantaa palvelun laatua ja nopeuttaa käyttäjien avunsaantia kehittämällä palveluprosesseja, vahvistamalla itsepalvelutukea ja selkeyttämällä eri palvelukanavien rooleja. Operatiivisten palvelujen rinnalla resursseja suunnataan kaupungin kannalta keskeisiin kehittämiskokonaisuuksiin, joiden toteutusta priorisoidaan käytettävissä olevien resurssien mukaisesti.

Tietohallinnon henkilöstörakennetta myös uudistetaan vastaamaan digitalisaation muuttuvia tarpeita. Tietohallintoon perustetaan vuoden alusta uusi muutoshallinnan asiantuntijan tehtävä, mutta toinen asiantuntijatehtävä poistuu toisesta vuosineljänneksestä alkaen. Tehtävämuutosten ajoituksesta johtuvan osittaisen päällekkäisyyden vuoksi tietohallinnon henkilöstömäärä kasvaa vuonna 2027 yhteensä 0,4 henkilötyövuotta. Muutoshallinnan asiantuntijan tehtävällä vahvistetaan organisaation tukea digitaalisten ratkaisujen käyttöönotossa sekä toimintatapojen ja toimintakulttuurin uudistamisessa.

Vuonna 2027 jatketaan käynnissä olevan data-alustaprojektin toteuttamista. Ensimmäisessä vaiheessa yhdistetään talouden, henkilöstöhallinnon ja kaupunkikehityksen tietoja yhteiselle data-alustalle sekä kehitetään niiden pohjalta raportointia ja johdon tilannekuvaa. Samalla vahvistetaan tiedon omistajuuteen, laatuun ja hallintaan liittyviä toimintamalleja. Ensimmäisen vaiheen valmistumisen jälkeen valmistellaan data-alustan käytön laajentamista uusiin tietolähteisiin ja käyttötarkoituksiin.

Kaupungin tekoälymatkaa on jatkettu hyödyntämällä piloteista saatuja kokemuksia ja laajentamalla tekoälyn hallittua käyttöä organisaatiossa. Tavoitteena on kehittää asiantuntijatyötä ja palveluprosesseja sekä vahvistaa henkilöstön valmiuksia tekoälyn turvalliseen ja tarkoituksenmukaiseen hyödyntämiseen. Käyttöönotossa huomioidaan muutosjohtaminen, henkilöstön osallistaminen sekä tietosuojaan, tietoturvaan ja tiedonhallintaan liittyvät vaatimukset.

Vuonna 2027 jatketaan myös syksyllä 2026 hyväksytyn taloushallinnon kokonaisuudistuksen valmistelua yhteistyössä talouspalvelujen kanssa. Ensimmäisessä vaiheessa käynnistetään markkinavuoropuhelu, jolla tarkennetaan uudistuksen toteutusvaihtoehtoja ja hankinnan valmistelua. Tietohallinto tukee valmistelua erityisesti järjestelmäarkkitehtuurin, integraatioiden, tiedonhallinnan ja teknisen toteutuksen osalta. Uudistuksen eteneminen ja aikataulutus määritellään talouspalvelujen johdolla.

Lisäksi jatketaan tietohallinnon jatkuvuudenhallinnan ja varautumisen kehittämistä. Laaditut jatkuvuus- ja varautumissuunnitelmat viedään osaksi käytännön toimintaa, ja niiden toimivuutta vahvistetaan harjoittelulla, vastuiden täsmentämisellä sekä kriittisten palvelujen riippuvuuksien ja palautumisedellytysten arvioinnilla. Tavoitteena on parantaa kaupungin kykyä ylläpitää keskeisiä digitaalisia palveluja ja palautua häiriötilanteista hallitusti.

Viestintäpalvelut

Perustehtävä ja palvelulupaukset

Viestintäpalvelut vastaa kaupungin sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä sekä markkinoinnista.

- Vastaamme kaupungin viestinnästä ja markkinoinnista.
- Ylläpidämme ja kehitämme kaupungin viestintäkanavia, mm. verkkopalveluita, sosiaalisen median kanavia ja Raisio tiedottaa -lehteä.
- Tuemme toimialoja viestinnässä ja koulutamme oman työn ohella viestintää tekeviä.
- Tuemme toimialoja tapahtumissa, laadimme ohjeet ja teemme tapahtumaviestintää.
- Rakennamme positiivista kaupunkikuvaa ja vahvistamme Raision mainetta.

Toiminta vuonna 2027

Mahdollistamme toimivat digitaaliset viestintäkanavat. Uudistamme raisio.fi-verkkopalvelun palvelu- ja käyttäjälähtöisesti hyödyntäen myös tekoälyn tarjoamia mahdollisuuksia.

Edistämme viestintäkulttuurin muutosta kaupungin sisällä. Järjestämme henkilöstölle koulutusta ja tukea viestintävälineiden käyttöön sekä osallistamme henkilöstöä verkkopalvelun uudistamiseen.

Edistämme strategian mukaista ja asukaslähtöistä tapahtumasuunnittelua sekä tapahtumaosaamista. Lisäämme kohtaamisia ja vahvistamme Raision myönteistä alueellista näkyvyyttä. Kokeilemme tapahtuma-avustusta ja laadimme kaupunkitasoiset tapahtumaohjeet kaupungin omille ja ulkopuolisille tapahtumajärjestäjille.

Toteutamme asukasbudjettia yhdessä päätöksentekopalveluiden kanssa.

4.1.2.3. KH, konserni: Ulkoiset määrärahat

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2025	-6 805 513 €	992 413 €	-5 813 100 €
TAM2026	-7 882 652 €	1 843 897 €	-6 038 756 €
TA2027LTK	-8 466 241 €	1 831 298 €	-6 634 944 €
TA2027KJ	-8 479 335 €	1 831 298 €	-6 648 037 €

4.1.2.4. KH, konserni: Budjettiyhteenveto, ulkoiset

Selite	TP2025	TA2026	TAM2026	TA2027 LTK	TA2027 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	35 085	16 223	16 223	76 600	76 600
Maksutuotot	2 661				
Tuet ja avustukset	246 429	307 674	307 674	230 698	230 698
Vuokratuotot	2 722	4 000	4 000	4 000	4 000
Muut toimintatuotot	705 517	1 516 000	1 516 000	1 520 000	1 520 000
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	992 413	1 843 897	1 843 897	1 831 298	1 831 298
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-2 671 538	-2 764 652	-2 764 652	-3 101 362	-3 137 840
Eläkekulut	-504 138	-556 643	-556 643	-608 327	-580 844
Muut henkilösivukulut	-98 018	-119 986	-119 986	-135 840	-137 437
Henkilöstökulut yhteensä	-3 273 694	-3 441 281	-3 441 281	-3 845 528	-3 856 122
Palvelujen ostot	-2 790 626	-3 320 346	-3 320 346	-3 558 412	-3 562 912
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-149 122	-204 272	-204 272	-177 598	-175 598
Avustukset	-56 000	-65 000	-65 000	-65 000	-65 000
Vuokrat	-515 482	-536 336	-536 336	-556 786	-556 786
Muut toimintakulut	-20 589	-315 417	-315 417	-262 917	-262 917
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-6 805 513	-7 882 652	-7 882 652	-8 466 241	-8 479 335
TOIMINTAKATE	-5 813 100	-6 038 756	-6 038 756	-6 634 944	-6 648 037

4.1.2.5. KH, konserni: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2025	TA2026	TAM2026	TA2027 LTK	TA2027 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	2 579 283	2 682 064	2 682 064	1 922 632	1 922 632
Maksutuotot	2 661				
Tuet ja avustukset	246 429	307 674	307 674	230 698	230 698
Vuokrat	2 722	4 000	4 000	4 000	4 000
Muut toimintatuotot	705 517	1 516 000	1 516 000	1 520 000	1 520 000
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 536 611	4 509 738	4 509 738	3 677 330	3 677 330
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-2 676 641	-2 764 652	-2 764 652	-3 101 362	-3 137 840
Eläkekulut	-504 138	-556 643	-556 643	-608 327	-580 844
Muut henkilösivukulut	-98 018	-119 986	-119 986	-135 840	-137 437
Henkilöstökulut yhteensä	-3 278 798	-3 441 281	-3 441 281	-3 845 528	-3 856 122
Palvelujen ostot	-3 073 583	-3 583 556	-3 583 556	-3 830 847	-3 835 347
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-149 539	-204 272	-204 272	-177 598	-175 598
Avustukset	-56 000	-65 000	-65 000	-65 000	-65 000
Vuokrat	-1 095 444	-1 198 700	-1 198 700	-1 198 175	-1 198 175
Muut toimintakulut	-20 589	-315 417	-315 417	-262 917	-262 917
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-7 673 953	-8 808 227	-8 808 227	-9 380 065	-9 393 159
TOIMINTAKATE	-4 137 342	-4 298 488	-4 298 488	-5 702 736	-5 715 829

4.1.2.6. Kaupunginhallitus/muu rahoitus

Ulkoiset määrärahat	TP2024	TP2025	TA2026	TAM2026	TA2027
tulot	853 427	646 638	1 510 000	1 510 000	1 510 000
menot	-89 153	-25 581	-201 000	-201 000	-151 000
netto	764 274	621 057	1 309 000	1 309 000	1 359 000
MUUT TOIMINTATULOT					1 510 000
- 3510 Pysyvien vastaavien myyntivoitot					1 500 000
- 3530 Muut tulot					10 000
MUUT TOIMINTAMENOT					151 000
AVUSTUKSET					
- 4740 Avustukset yhteisöille					15 000
Raision Loimu ry velkapääoman alentaminen					
MUUT TOIMINTAKULUT					
- 4940 Muut toimintakulut					20 000
Perintäkulut					
TYÖLLISTYmistä edistävät toimet					
- 4950 Kaupungin kesätyöt -varaus, yritysten kesätyösetelit, kesäyrittäjyyden kurssipaikat, harjoittelijat					100 000
HANKKEET JA PROJEKTIT					
- 4958 Seudullinen Urheiluakatemia					16 000

4.1.3. Kaupunginhallitus: Kh, kaupunkikehitys

4.1.3.1. Kaupunkitasoiset Elinvoima- ja kilpailukykytoimialan strategiset ja sitovat tavoitteet

Elinvoima ja vetovoima				
Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Kehitämme joukkoliikenteen saavutettavuutta ja luomme edellytyksiä henkilöjunaliikenteen käynnistymiselle.	Edistämme lähi- ja kaukojunaliikenteen käynnistämistä Raisiossa.	Teemme edunvalvontaa valtion ja uuden hallituksen suuntaan käynnistämispäätöksen saamiseksi.	Vuonna 2027 Nuorikkalan seisakkeen investointipäätös tehty (valtio, K/E). Vuonna 2027 sopimus kaukojunaliikenteen käynnistymisestä. Edistämme Alhaisten alueen suunnittelua. Vuonna 2029 kaukojunaliikenne käynnistyy Raisiossa.	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala
		Kehitämme olemassa olevien sisäisten joukkoliikennelinjojen saavutettavuutta seuraavalle sopimuskaudelle alkaen. Yhdistämme mahdollisimman vaikuttavasti ja kattavasti raisiolaiset käyttäjät joukkoliikenteen äärelle.	Vuonna 2027: Päivitetyt joukkoliikennelinjat toiminnassa.	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala
Rakennamme elinvoimaisen ja turvallisen kaupunkikeskustan sekä varmistamme sujuvan liikkumisen tieremontin aikana / Toteutamme ja edistämme rohkeita kasvuinvestointeja.	Kehitämme kaupunkikeskustan viihtyisyyttä ja turvallisuutta.	Parannamme keskustan koettua turvallisuuden tunnetta.	Turvallisuuskysely toteutettu (K/E). Koettu turvallisuuden tunne paranee.	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala
	Luomme uuden vetovoimaisen ja vehreän kaupunkikeskustan.	Sitoutamme yhteistyökumppaneita ja jatkokartoitamme yhteistyömahdollisuuksia uuteen keskustaan.	Keskustan suunnittelu ja asemakaavoitus etenee. Ensimmäiset uudisrakentamisen yhteistyöhankkeet on neuvoteltu ja niitä edistetään kaavallisesti.	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala
	Varmistamme sujuvan liikkumisen Väylän kanssa E18 Raision keskusta -hankkeen aikana.	Ohjaamme aktiivisesti E18-projektia osana hankkeen allianssia. Toteutamme aktiivista viestintää yhdessä Väylän kanssa.	Toteutamme aktiivista viestintää yhdessä Väylän kanssa.	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala

Hyvinvointi ja aktiivisuus

Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Jatkamme merellisen Raison monipuolista kehittämistä.	Kehitämme aluetta palvelemaan ensisijaisesti vapaa-aikaa ja virkistystoimintaa.	Ranta-alueen jatkokehittäminen palvelemaan entistä paremmin vapaa-aikaa, tapahtumia ja veneilyä. Vakiinnutamme Playa del Raison vapaa-aikaa ja festivaalien pitämistä palvelevana alueena.	Vuonna 2027: Valtuuston vuonna 2026 käymän lähetekeskustelun pohjalta jatketaan kehittämistyötä valtuustossa hyväksyttävän kokonaissuunnitelman pohjalta. Asukasbudjetoinnin ehdotusten toteutusta jatketaan.	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala
Mahdollistamme kulttuurin, liikunnan ja ulkoilun ilon kaikenikäisille.	Ylläpidämme kaupungin virkistysalueita. Parannamme talvipyöräilyn olosuhteita.	Laajennamme pyöräteiden harjahiekoitusta.	Harjahiekoitusaluetta laajennettu.	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala

Kestävä kasvu

Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Kasvatamme kaupunkia kestävyys, ekologisuus ja luonnon monimuotoisuus huomioiden.	Edistämme luonnon monimuotoisuutta.	Vuonna 2026 päivitetyn ympäristöohjelman toimenpiteiden toteuttaminen.	Ympäristöohjelman toimenpiteiden seuranta toteutettu ympäristövahdissa. (K/E).	Kaupunkikehityspalvelut
		Vahvistamme kaupungin viherrakenteen ilmastokestävyyttä monipuolisella lajistolla. Varmistamme kansallisen ennallistamissuunnitelman mukaisen viherpeitteisyyden toteutumisen kaupungin kasvaessa.	Kaupunkiympäristössä sekä lähimetsissä tehtävät toimenpiteet. Saavutettavuuden/esteettömyyden parantamiseksi tehdyt toimenpiteet. Raportointi tilinpäätöksen ohella Ympäristövahdissa.	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala
	Ilmastonmuutoksen vaikutusten ennakointi kasvavassa kaupungissa.	Hyödynnämme valuma-alue selvitystä ja hulevesiohjelmaa alueiden suunnittelussa riittävien hulevesien hallintaan sopivien alueiden osoittamiseksi.	Toteutuneiden hankkeiden lukumäärä.	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala
Meillä on helppo kotoutua.	Parannamme nuorten ja vieraskielisten asiakkaiden työelämävalmiuksia ja työllistymistä.	Toteutamme oppisopimuskoulutuksen ja työkokeilun prosessimallin laaja-alaisesti koko kaupunkia kattavasti. Selvitämme vieraskielisten täysikäisten asiakkaiden perusopetusvalmiuksia.	Mittari: työllisyystilastot ja kirjallinen raportti prosessin käyttöönotosta.	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala

Osallisuus ja toimintakulttuuri

Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Otamme asukkaat ja sidosryhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa.	-	Toteutamme valmistelua ja suunnittelua yhteistyössä eri sidos- ja kohderyhmien kanssa.	Yleisötilaisuudet (lkm), yritystilaisuudet (lkm), työryhmät/työpajat (lkm), viestinnälliset toimenpiteet, kuvaus toimenpiteistä.	Elinvoima- ja kilpailukykytoimiala

4.1.4. Kh, kaupunkikehityksen strategiset ja sitovat tavoitteet

Elinvoima ja vetovoima

Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Hyödynnämme tietoa tehokkaasti päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa.	Vaikutamme Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviin.	Seuraamme erilaisia muuttohalukkuus- ja vetovoimatutkimuksia ja teemme niistä oikeasuuntaisia johtopäätöksiä sekä toimenpiteitä.	Muuttohalukkuustutkimus on tilattu ja läpikäyty kaupungin johtoryhmässä sekä kaupunkikehitysjaostossa v. 2027 aikana.	Kaupunkikehityspalvelut yhteistyössä viestintäpalveluiden kanssa.
		Luodaan maaomaisuuden hallintaan sopimusportfolio, jolle asetetaan taloudelliset tavoitteet vuokrasopimus-tyypeittäin.	Portfolioluonnos tehty, K/E.	Maankäyttö- ja asumispalvelut
		Seuraamme kaupungin keskeisiä asumisen, yrittämisen, työllisyyden ja rakentamisen tunnuslukuja.	MDI Kuntakortin dynamiikkamittariston tai vastaavanlaisen mittaroinnin, sekä muiden vastualueen tilastojen seuranta kuukausittain kaupunkikehityspalveluiden johtoryhmässä sekä päätöksentekoeleimissä.	Kaupunkikehityspalvelut
Otamme asukkaat ja sidosryhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa / Hyödynnämme tietoa tehokkaasti päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa.	Varmistamme asiakastyytyväisyyden ja asiakaspalvelun laadun.	Toteutamme palvelualuekohtaiset toimenpiteet tyytyväisyyden ja laadun varmistamiseksi.	Toteutamme tyytyväisyyskyselyn vastualueella vuosittain, tulosten käsittely ja toimenpiteet suunnitellaan kaupunkikehityspalveluiden johtoryhmässä.	Kaupunkikehityspalvelut
	Kehitämme jatkuvasti asiakas- ja palveluprosessejamme.	Läpikäymme prosessit järjestelmällisesti ja kattavasti (kartoitus, mahdolliset kehitystoimenpiteet, toteutus).	1-2 palveluprosessin läpikäyminen per palvelualue per vuosi. Mittari: Prosessikuvaus.	Kaupunkikehityspalvelut

Kehitämme asuinalueiden viihtyisyyttä ja turvallisuutta sekä ehkäisemme alueiden eriytymistä.	Tuemme viihtyisän ja monipuolisen elinympäristön kehittämistä.	Edistämme viihtyisän elinympäristön säilymistä, lisäämistä ja kehittämistä.	Osallistuminen asiantuntija- tai lupaviranomaisroolissa toimenpidettä vastaaviin prosesseihin.	Kaupunkikehityspalvelut
		Varmistamme rakennetun ympäristön terveellisuuden, turvallisuuden ja viihtyisyyden.	Osallistuminen asiantuntija- tai lupaviranomaisroolissa toimenpidettä vastaaviin prosesseihin.	Kaupunkikehityspalvelut
Toteutamme ja edistämme rohkeita kasvuinvestointeja.	Jatkamme merellisen Raision monipuolista kehittämistä.	Toteutamme tarvittavat toimenpiteet kaavallisen, maankäytöllisen, luvituksen ja valvonnan osalta merellisen Raision kokonaisvaltaiseksi kehittämiseksi.	Alueen kehittämisen eteneminen kokonaissuunnitelmaan nojaten, toimenpiteiden kuvaus, toteutetut tutkimukset, suunnitelmat, tarkastukset ja luvat.	Kaupunkikehityspalvelut
	Rakennamme elinvoimaisen ja turvallisen kaupunkikeskustan sekä varmistamme sujuvan liikkumisen tieremontin aikana.	Toteutamme tarvittavat toimenpiteet kaavallisen, maankäytöllisen, luvituksen ja valvonnan osalta keskustan kokonaisvaltaiseksi kehittämiseksi.	Alueen kaavoituksen eteneminen, maankäytön toimenpiteiden kuvaus, toteutetut tutkimukset, suunnitelmat, tarkastukset ja luvat.	Kaupunkikehityspalvelut

4.1.5. Kh, kaupunkikehitys: Perustehtävät, palvelulupaukset ja toiminta vuonna 2027

KH, kaupunkikehityksen vuosi 2027

Kaupunkikehityspalvelut on kokenut viime vuosina merkittäviä rakenteellisia muutoksia. Keskeisin näistä on ollut työllisyysalueuudistus. Kyseinen organisaatiomuutos, yhteistyö muodostuneen Turun työllisyysalueen kanssa sekä uusien toimintatapojen opettelu ovat sujuneet pääsääntöisesti hyvin, joskin muutostyö on edelleen jossain määrin kesken. Raisio toimii Turun työllisyysalueen läntisten kuntien toiminta-alueena ja järjestää lakisääteisen lähipalvelun yhteensä kuudelle alueen kunnalle. Yhtä lailla kunnan kotoutumispalvelua järjestetään Raisiosta käsin läntisen Turun seudun viidelle kunnalle. Toimintaympäristön osalta vallitseva keho työllisyystilanne sekä vieraskielisen asukaskunnan merkittävä kasvu vaikuttavat erityisesti yritys- ja työllisyyspalveluiden tekemiseen myös vuoden 2027 aikana.

Kaupunki kasvaa ja kehittyy edelleen vauhdilla. Maankäytön ja kaavoituksen näkökulmasta painopiste on ollut viime vuosina kaupungin palveluverkon toteuttamisessa kaavoituksen ja maankäytön keinoin. Palveluverkon edistyttyä suunnitelmallisesti sekä aikataulussaan, on vuonna 2027 tavoitteena varmistaa erityisesti muu riittävä tonttitarjonta kasvavan kaupungin sekä erilaisten toimijoiden kysyntään nähden.

E18-hankkeen käynnistämissopimuksen allekirjoittamisen myötä keskustan suunnittelussa tullaan ottamaan konkreettisia edistysaskelia myös vuoden 2027 aikana. Tavoitteena on edistää keskustan kehittämissuunnitelmaa, jonka on määrä tulla valtuuston hyväksyttäväksi kevään 2027 aikana.

Yleiskaavan päivitystyötä edistetään ja se on monivuotinen prosessi. Maapoliittinen ohjelma saatiin hyväksyttyä syksyn 2026 alkupuolella. Päivityksen alla on vielä asuntopoliittinen ohjelma, minkä sisältöä on tarkoitus yhteensovittaa seudun asuntopoliittista ohjelmaa sekä ydinkaupunkiseudun seutusuunnitelmaa mukaillen. Seutusuunnitelmalla on yhtä lailla vaikuttavuutta Raision kaupungin

strategiseen maankäyttöön ja tuleviin suuntaviivoihin.

Pakolaisina Raisioon muuttavista henkilöistä kaupunki saa KEHA-keskukselta niin sanottua laskennallista korvausta, jolla katetaan näiden henkilöiden kotoutumista tukevaa palvelua ja toimenpiteitä. Talousarvioon on arvioitu vuoden 2027 laskennallisten korvausten määräksi 1 100 000 euroa, pudotusta vuoteen 2026 on noin 300 000 euroa. Valtion toimenpiteet tulevat pudottamaan maksettavia korvauksia jatkossakin ja vuodelle 2027 esitetty määräkin pitää sisällään jonkin verran epävarmuuksia. Korvausten käyttöä on allokoitu aikaisempina vuosina muun muassa kotouttamisohjelman mukaisiin toimenpiteisiin ja eri palvelualueille. Allokointeja ei näillä näkymin pystytä tekemään enää vuonna 2027, korvausten pudotessa niin merkittävästi.

Lupalautakunnan vuoteen 2027 ei ole odotettavissa merkittäviä muutoksia aikaisempiin vuosiin nähden. Pieneläinpäivystyksen seutuhankinnasta tehty valitus ei menestynyt markkinaoikeudessa ja tehdyn sopimuksen optiovuosia harkitaan käytettäväksi tulevana kahtena vuotena. Pääpaino lupalautakunnan vuodessa 207 on lakisääteisen perustehtävän laadukkaassa ja tehokkaassa hoitamisessa. Lupalautakunta edistää omalta osaltaan kaupungin ilmastotyötä, jonka keskeisenä ohjenuorana toimii hyväksytty ympäristöohjelma. Ympäristöohjelman päivitys on tehty vuoden 2026 aikana ja parhaillaan on arvioitavana, minkälaisin tarkennetuin mittarein toimintaa on perusteltua seurata tulevana vuosina.

4.1.6. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat muutokset

Kaupunkikehityspalvelut

Tavoitteena on edelleen jatkaa toiminnan monipuolista kehittämistä ja sitä kautta luoda edellytyksiä kestäväälle kasvulle. Syyskuussa 2025 valmistuneen kaupunkistrategian pohjalta vastuualueen painopisteet ovat selkeät ja painottuvat toiminnan yleisen kehittämisen ohella erityisesti viihtyisän ja turvallisen kaupunkikuvan rakentamiseen, keskustan kokonaisvaltaiseen kehittämiseen sekä kotoutumiseen. Tuore strategia näkyy palvelualueelle esitetyissä talousarvion määrärahoissa sekä vakansseissa. Yhtälailla strategian tavoitteita on viety palvelualueiden erilaisiin ohjelmiin sekä talousarvion toiminnallisiin tavoitteisiin.

Maankäyttö- ja asumispalvelut

Maankäyttö- ja asumispalvelut varautuu yleiskaavatyön toteuttamiseen kolmevuotisella projektilla ja siihen jo TA26:ssa resursoitulla kaavoituksen vakanssilla. Raision yleiskaava on tavoitevuotensa osalta vanhentunut v.2020 ja yleiskaavan päivittäminen ja työn edistäminen on keskeistä, jotta eri kaavatasot muodostavat eheän ja yhtenäisen kokonaisuuden ilman merkittäviä ristiriitoja.

Rakentamisessa eletään edelleen matalasuhdannetta, mutta kysyntää on edelleen paikallisesti ja yksittäisiä isompiakin hankkeita on jo käynnistynyt ja valmistunut Raisiossa. Yritystonttien kysyntä on ollut matalasuhdanteessakin vahvaa. Edellä mainitut seikat luovat uskoa myös tuleville tontinluovutuksille, jotka kumuloivat kasvua niin kaupungin maanvuokra- kuin lupatuloihinkin. Maanvuokratulojen arviota on korotettu onnistuneiden tontinluovutusten johdosta 240.000 eurolla ylöspäin tästä vuodesta.

Maanmittausteknikon tulevan eläköitymisen myötä tehdään töiden uudelleenjärjestelyä. Toimeen ei palkata uutta työntekijää vaan tehtävät hoidetaan jatkossa palvelualueen nykyisillä resursseilla.

Yritys- ja työllisyyspalvelut

Raisio järjestää lakisääteisen lähipalvelun itselleen sekä läntisille Turun seudun kunnille. Muutos ei ole tapahtunut kustannusneutraalisti, eli kaupungin saamat valtionosuudet eivät kata täysimääräisesti palvelun järjestämisestä ja työttömyydestä koituvia lisäkustannuksia.

Työttömyysturvan kuntaosuusmaksut ovat koko Suomessa kasvussa, niin myös Raisiossa. Maksut ovat

suhdanneriippuvaisia eikä niitä pysty etukäteen tarkkaan arvioimaan. Tästä johtuen niihin liittyy budjetoinnillinen ylitysriski, mikäli työmarkkinat eivät elvy vuoden 2027 aikana. Työllisyyspalvelut on kuitenkin kansallisesti tarkastellen pyritty tekemään erittäin kustannustehokkaasti koko työllisyysalueella. Läntisen toiminta-alueen kokonaisuus tuo itsessään synergiaa ja kustannussäästöjä, kun toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan yhteensä kuuden kunnan voimin. Suuri määrä uusia vieraskielisiä raisiolaisia edellyttää myös panostamista kotoutumispalveluihin. Toinen merkittävä huomio vuoteen 2027 liittyen on valtiolta saatavien kotoutumiskorvausten merkittävä pienentyminen, tämä vähentää palvelualueen tuloja tästä vuodesta. Tehokkuutta ja kustannussäästöjä pyritään saamaan tuottamalla kotoutumispalvelut useammalle kunnalle sekä tarkastelemalla oman toiminnan rakennetta siinä samalla.

Yritys- ja työllisyyspalvelut esittää viime talousarviossa hyväksyttyjen määräaikaisten vakanssien jatkamista vuodella, johtuen vallitsevasta vaikeasta työllisyystilanteesta. Lisäksi läntisen toiminta-alueen kuntien työllisyydenhoidon neuvottelukunta on yhteisissä keskusteluissaan omalta osaltaan hyväksynyt vielä kahden määräaikaisen lisävakanssin perustamisen samaisesta syystä. Näillä vakansseilla tullaan kohdistamaan työpanosta erityisesti työttömyyden alku- ja loppupään toimenpiteisiin, jossa olisi saatavissa merkittävimmät taloudelliset hyödyt suhteessa sakkomaksuihin.

Vakaa tavoite ja toive on suhdannetilanteen parantuminen vuonna 2027. Tästä on pieniä merkkejä näkyvissä nyt syksyllä 2026, liittyen yritysten yhteydenottoihin rekrytointitilanteissa. Vaikka keskeisenä työllistäjänä toimivalla rakentamisalalla edelleen eletään matalasuhdannetta, niin yksittäisiä isompia hankkeita on käynnistynyt silti Raisiossa. Yritystonttien kysyntä on edelleen vahvaa. Edellä mainitut seikat luovat uskoa myös alan kokonaisvaltaisemmalle elpymiselle, sekä samalla muulle seudulliselle talouden elpymiselle. Yritystoiminnan elpyminen parantaa myös yleensä nopeasti työllisyyttä.

Tavoitteena on edelleen jatkaa toiminnan monipuolista kehittämistä ja sitä kautta luoda edellytyksiä kestäväälle kasvulle.

4.1.6.1. Kh, kaupunkikehitys: Ulkoiset määrärahat

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2025	-9 902 151 €	8 784 249 €	-1 117 902 €
TAM2026	-10 544 391 €	6 645 811 €	-3 898 580 €
TA2027LTK	-11 410 482 €	6 841 559 €	-4 568 923 €
TA2027KJ	-11 328 243 €	6 841 559 €	-4 486 684 €

4.1.6.2. Kh, kaupunkikehitys: Budjettiyhteenvedo, ulkoiset

Selite	TP2025	TA2026	TAM2026	TA2027 LTK	TA2027 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	2 737 271	3 194 411	3 194 411	2 090 159	2 090 159
Maksutuotot	146 999	87 000	87 000	87 000	87 000
Tuet ja avustukset	2 327 839	14 400	14 400	1 114 400	1 114 400
Vuokratuotot	3 467 485	3 350 000	3 350 000	3 550 000	3 550 000
Muut toimintatuotot	104 655				
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	8 784 249	6 645 811	6 645 811	6 841 559	6 841 559
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-2 876 275	-3 114 009	-3 114 009	-3 540 355	-3 503 877
Eläkekulut	-576 387	-607 988	-607 988	-692 932	-648 770
Muut henkilösivukulut	-120 953	-135 148	-135 148	-155 068	-153 470
Henkilöstökulut yhteensä	-3 573 616	-3 857 145	-3 857 145	-4 388 355	-4 306 116
Palvelujen ostot	-3 207 142	-3 388 827	-3 388 827	-3 225 741	-3 225 741
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-30 620	-109 610	-109 610	-96 290	-96 290
Avustukset	-2 858 983	-2 650 930	-2 650 930	-3 005 756	-3 005 756
Vuokrat	-215 804	-256 371	-256 371	-270 450	-270 450
Muut toimintakulut	-15 986	-281 508	-281 508	-423 890	-423 890
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-9 902 151	-10 544 391	-10 544 391	-11 410 482	-11 328 243
TOIMINTAKATE	-1 117 902	-3 898 580	-3 898 580	-4 568 923	-4 486 684

4.1.6.3. Kh, kaupunkikehitys: Budjettiyhteenvedo, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2025	TA2026	TAM2026	TA2027 LTK	TA2027 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	2 768 029	3 240 536	3 240 536	2 130 159	2 130 159
Maksutuotot	146 999	87 000	87 000	87 000	87 000
Tuet ja avustukset	2 327 839	14 400	14 400	1 114 400	1 114 400
Vuokrat	4 012 396	3 917 543	3 917 543	4 088 622	4 088 622
Muut toimintatuotot	104 655				
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	9 359 918	7 259 479	7 259 479	7 420 181	7 420 181
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-2 876 275	-3 114 009	-3 114 009	-3 540 355	-3 503 877
Eläkekulut	-576 387	-607 988	-607 988	-692 932	-648 770
Muut henkilösivukulut	-120 953	-135 148	-135 148	-155 068	-153 470
Henkilöstökulut yhteensä	-3 573 616	-3 857 145	-3 857 145	-4 388 355	-4 306 116
Palvelujen ostot	-3 348 866	-3 521 689	-3 521 689	-3 321 545	-3 321 545
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-31 208	-111 410	-111 410	-97 290	-97 290
Avustukset	-2 858 983	-2 650 930	-2 650 930	-3 005 756	-3 005 756
Vuokrat	-388 988	-392 472	-392 472	-447 872	-447 872
Muut toimintakulut	-43 123	-281 508	-281 508	-423 890	-423 890
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-10 244 784	-10 815 154	-10 815 154	-11 684 708	-11 602 469
TOIMINTAKATE	-884 866	-3 555 675	-3 555 675	-4 264 527	-4 182 288

Maankäyttö- ja asumispalvelut

Perustehtävä ja palvelulupaus

Maankäyttö- ja asumispalvelut vastaa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten kaavojen laatimisesta, asumisen laaja-alaisesta seurannasta sekä valmistelusta, mittausta, paikkatieto- ja kiinteistömuodostuspalveluista, kiinteistörekisterinpidosta sekä hallinnoi kaupungin maaomaisuutta.

Palvelulupaus:

Tuemme aktiivisesti toiminnallamme sekä onnistuneella maapolitiikalla kaupungin kokonaiskehitystä. Työskentelemme laadukkaasti, ketterästi ja tasapuolisesti asiakkaidemme hyväksi.

Toiminta vuonna 2027

Maankäyttö- ja asumispalveluiden vuosi 2026 oli kiireinen ja tuloksekas. Vuoden aikana saatiin useita kontakteja uusiin toimijoihin, jotka eivät Raisiossa ole aiemmin toimineet. Kaupungin strategia on päivitetty ja keskitymme jatkamaan strategian mukaisten asioiden kehittämistä. Maanhankinnat keskittyivät pääasiassa E18-projektin alueelle. Keskustan kehittäminen on jatkunut aktiivisena. Sataman kehittämistä jatketaan kokonaissuunnitelman tekemisellä vuonna 2027, jossa olemme mukana valmistelussa. Satama-alueelle saatiin vuonna 2026 uutta toimintaa vesipuiston ja minigolfradan myötä. Tulevana vuonna jatkamme Itä-Somersojan yritysalueen aktiivista kehittämistä. Datakeskushanke on tärkeässä osassa alueen suunnittelussa ja kaavakonsultin valinta tähän tehdään vielä vuoden 2026 aikana. Kaupunki tarvitsee lisää yritysalueita ja kaavoitus tällä alueella aloitetaan vuoden 2027 aikana.

Palvelualueella on laajalti stabiili tilanne, jossa niin kaupungin strategia kuin talousarviossa asetetut toiminnalliset tavoitteet ohjaavat tekemistä. Toimintaa kehitetään yhdessä muiden palvelualueiden kanssa ja erityistä huomiota kiinnitetään sisäisen prosessin sujuvoittamiseen, tiedonkulkuun sekä hyvään yhteistyöhön palvelualueiden välillä. Tuleva vuosi 2027 pitää edelleen sisällään keskustan suunnittelua, datakeskushankkeen kaavoitusta sekä laajaa tonttimyyntiä suhdanteen sen salliessa ja uusien asemakaavojen valmistuttua. Tavoitteena on kasvattaa kaupungin tarjoamien tonttien kokonaismäärää, sillä kysyntä on suhdanteesta huolimatta ollut varsin positiivista viime aikoina. Kehitystyötä ja kouluttautumista jatketaan palvelualueen sisällä ja työntekijöiden roolituksia täsmennetään, jotta palvelun toiminta pystyy vastaamaan parhaimmalla mahdollisella tavalla kehittyvän kaupungin haasteisiin.

Kaupungin maapoliittinen ohjelma on päivitetty vuonna 2026. Asuntopoliittisen ohjelman työtä jatketaan vuonna 2027 samalla seuraten Turun kaupunkiseudun asuntopoliittisen ohjelmatyön valmistumista. Alueidenkäyttölaki on otettu käyttöön ja kannustamme henkilöstöämme kouluttautumaan tarpeen mukaan lain muutoksista.

Asumisneuvontaa on toteutettu vuosina 2025-2026 valtionrahoituksella. Tavoitteena on hakea valtionrahoitusta myös vuodelle 2027, mutta asumisneuvojan vakanssi esitetään joka tapauksessa vakinaistettavaksi. Erityisesti Raision vuokratalot Oy on hyötynyt asumisneuvojan työstä merkittävästi. Sikäli mikäli neuvonta ei saisi valtionrahoitusta, kustantaa vuokrataloyhtiö puolet asumisneuvonnan vuotuisista kustannuksista.

Palvelun tavoitteet

Elinvoima ja vetovoima				
Valtuustokauden tavoitteet	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Pidämme huolen, että Raisio on haluttu paikka asua ja tehdä bisnestä.	Laadimme kaupunkistrategiaan nojautuvat asunto- ja maapoliittiset ohjelmat.	Laadimme osallistaen Raision kaupungin asunto- ja maapoliittiset ohjelmat tarkentamaan kaupunkisuunnittelulle asetettavia toimenpiteitä, tavoitteita sekä periaatteita.	Asuntopoliittinen ohjelma hyväksytty vuoden 2027 aikana (K/E), Asunto- ja maapoliittisten ohjelmien mittarit on rakennettu vuoden aikana (K/E).	Maankäyttö- ja asumispalvelut, Kaavoituspalvelut
	Toteutamme monipuolista, ympäristöltään laadukasta ja poikkihallinnollisessa yhteistyössä valmisteltua maankäytön ja kaavoituksen suunnittelua.	Kaavoituksen ja maankäytön keinot osana organisaation läpileikkaavaa yhteistyötä. Kaupungin strateginen maanhankinta keskittyy tuleville asumisen, yritystoiminnan sekä palveluverkon kehittämisalueille. Maankäytössä ja kaavoituksessa huomioidaan monipuolisesti niin organisaation, sidosryhmien kuin muun kysynnän tarpeet.	Kaavahankekohtaiset toimenpiteet sekä prosessikuvaus osana kaavojen päätöksentekoa. Kaavoitusohjelmassa kaavakokonaisuuden esittely.	Kaavoituspalvelut
	Toteutamme pitkän aikavälin suunnittelua uusista ja kehittyvistä asuin- ja yritysalueista.	Kantokankaan ja Isosuon alueiden tarkempi suunnittelu.	Mittarit: Tarkentavat suunnitelmat alueen kehittämiseksi tehty v. 2027 aikana.	Maankäyttö- ja asumispalvelut, Kaavoituspalvelut
	Vaikutamme Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviin.	Pidämme tonttitarjonnan monipuolisena ja riittävänä erilaisiin tarpeisiin.	Kaavoitusohjelman mukainen tavoite tonttitarjonnalle: Riittävästi eri muotoisia asumisen ja yritystoiminnan tontteja tarjolla. Mittarit: tarjolla olevat k-m2/v, tonttivaranto 31.12 (kpl), sekä luovutettujen tonttien määrä (kpl)	Maankäyttö- ja asumispalvelut
Rakennamme elinvoimaisen ja turvallisen kaupunkikeskustan sekä varmistamme sujuvan liikkumisen tieremontin aikana.		Uudet kaava-alueet tiivistävät kaupunkirakennetta ja sijoittuvat hyvien liikenneyhteyksien varrelle, joukkoliikenneakseliin tukeutuen.	Kaavahankekohtaiset tavoitteet valmistellaan kaavoitusohjelmassa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi. Tavoitteet on valmisteltu kaavoitusohjelman yhteydessä. (K/E)	Kaavoituspalvelut yhdessä kaupunkikehitysjohtajan kanssa.
		Keskusta-alueen keskeisten maanomistajien kanssa tehtävä yhteinen kehitystyö.	Maanomistajien kanssa käyty yksittäin neuvotteluja keskustan kehittämisen vaikutuksista heidän kiinteistöihinsä ja tulevista mahdollisuuksista. Yhteistyö keskusta-alueesta kiinnostuneiden uusien yritysten ja yhteisöjen kanssa.	Maankäyttö- ja asumispalvelut

	Kehitämme rohkeasti kaupunkikeskustaa maankäytön ja kaavoituksen keinoin, ympäristöarvot huomioiden.	Keskustan asemakaavoitus etenee. Ensimmäiset yhteiskehittämisen toimijat on valittu.	Keskustan kehittämissuunnitelma valmisteltu valtuuston hyväksyttäväksi kevätkaudella 2027. (K/E)	Maankäyttö- ja asumispalvelut sekä kaavoituspalvelut.
	Toteutamme aktiivisesti ja laadukkaasti tulevan yleiskaavatyön valmistelua.	Kartoitamme laajalti yleiskaavatyötä tukevat selvitystarpeet. Huomioimme maankäytön suunnittelussa seudullisesti jatkuvat viheryhteydet, saavutettavat viheralueet sekä paikannamme säilytettävät alueet.	Yleiskaavoituksen vireilletulo + alustava OAS tuodaan päätöksentekoon v.2027 aikana. Kaavoitettujen asuinalueiden ja viheryhteyksien välisten etäisyyksien sekä katkeamattomien kulkuyhteyksien arviointi osana tavoiteraportointia.	Kaavoituspalvelut

Hyvinvointi ja aktiivisuus

Valtuustokauden tavoitteet	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Jatkamme merellisen Raision monipuolista kehittämistä.		Edistämme alueella suunnitteilla olevia kaavahankkeita.	Kaavahankkeiden eteneminen kaavoitusohjelmassa esitetyn prosessikaavion ja aikataulun mukaisesti.	Kaavoituspalvelut
	Alueen kokonaisvaltainen kehittäminen.	Edistämme omalta osaltamme kehittämissuunnitelman laadintaa.	Valtuusto on hyväksynyt kehittämissuunnitelman K/E.	Kaupunkikehityspalvelut

Osallisuus ja toimintakulttuuri

Valtuustokauden tavoitteet	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Hyödynnämme tietoa tehokkaasti päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa.	Edistämme palvelun sisäistä tiedonkulkua ja prosessien kehittämistä sekä tehostamista.	Palvelualueen vuosikellon käyttöönotto, prosessikuvausten selkeyttäminen.	Vuosikello otettu käyttöön. Henkilöstölle säännöllisesti toteutettavan Pulssi-kyselyn palautteiden läpikäynti ja kehittämistoimenpiteet.	Maankäyttö- ja asumispalvelut, Kaavoituspalvelut
Otamme asukkaat ja sidostyhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa.	Edistämme kuntalaisten osallisuutta kaavahankkeissa.	Proaktiiviset toimenpiteet vuorovaikutuksen lisäämiseksi. Kaavoituskatsauksen ja - prosessin esittely, aktiivinen tiedotus.	Kaavojen nähtävilläolopäivät (kpl) sekä asianosaisia osallistavat kyselyt, työpajat sekä info- ja keskustelutilaisuudet (kpl).	Kaavoituspalvelut

Tunnusluvut	TP2023	TP2024	TP2025	TA2026	TA2027
Yritystonttivaranto 31.12. (kpl)	23	28	24	22	22
Omakotitonttivaranto 31.12. (kpl)	29	29	30	22	25
Rivi- ja kerrostalotonttivaranto 31.12. (kpl)	5	3	29	30	23
Kaavojen nähtävillä oloapäiviä (kpl)	322	241	232	300	300

Tunnusluvut	TP2023	TP2024	TP2025	TA2026	TA2027
Asemakaavat					
Vireillä olevat 31.12. (kpl)	9	9	9	3	3
Luonnosvaiheessa olevat 31.12. (kpl)	13	10	9	6	4
Ehdotusvaiheessa olevat 31.12. (kpl)	3	3	4	9	8
Valmistuneet (kpl / vuosi)	8	4	4	7	6
Yleiskaavat					
Vireillä olevat 31.12. (kpl)	-	-	-	-	1

Yritys- ja työllisyyspalvelut

Perustehtävä

Yritys- ja työllisyyspalvelujen perustehtävänä on edistää alueen työmarkkinoiden toimivuutta ja työllisyyttä sekä yritystoiminnan edellytyksiä varmistamalla osaavan työvoiman saatavuus. Palvelualue vastaa kaupungin yritys- ja työllisyyspalveluneuvonnasta sekä ohjaa yrittäjät tarvittaessa myös seudullisiin neuvonnan palveluihin. Yritys- ja työllisyyspalvelut tuottavat työvoimapalvelut Turun työllisyysalueen läntisellä toiminta-alueella. Palvelualue toimii myös erilaisten hankkeiden ja yritystapahtumien osajärjestäjänä sekä yhteistyön luojana niin kaupunkiorganisaation sisällä kuin sidosryhmien kautta. Keskeistä on myös resurssien puitteissa kehittää uusia toimintamalleja asiakkaiden palvelutarpeen mukaisesti. Kaupungin kotoutumispalvelut ovat osa yritys- ja työllisyyspalveluiden kokonaisuutta ja vastaavat sidosryhmien sekä toimialojen kanssa yhteistyössä onnistuneesta kotoutumisesta.

Palvelulupaus

Palvelut ovat laadukkaita ja asiantuntevia. Toiminta on ketterää, joustavaa ja asiakasystävällistä. Työnhakija- ja työnantaja-asiakkaat saavat yksilöllistä ja henkilökohtaista palvelua ja asiointi on helppoa. Tavoitteena on entistä yrittäjäystävällisempi kuntaorganisaatio sekä parempi kaupunki-yritys -yhteistyö. Kotoutumisen osalta Raisioon on helppo kotoutua ja päästä osaksi kaupungin palveluita ja rakenteita. Kotoutumispalveluissa toteutetaan ja edelleen kehitetään palveluita, jotka vahvistavat suomen kielen oppimista koulutukseen tai työmarkkinoille siirtymistä varten. Teemme myös tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Toimintamme on poikkihallinnollista ja yhteistyökykyistä yli palvelualue- tai toimialarajojen.

Kehitämme tulosperusteisia täydentäviä hankintoja esimerkiksi työpaikkojen etsinnässä. Hyödynnämme myös valtion kautta tulevaa nuorten työllistämissetelin käyttöä. Yhteistyössä Rasekon kanssa jatkamme ja edelleen kehitämme työkokeilu- ja oppisopimusmallia kaupungin eri hallintokuntiin.

Toiminta vuonna 2027

Kehitetään palvelualueen organisaatiota sisäisillä esihenkilöjärjestelyillä ja lisärekrytoinneilla. Raision kaupunki tuottaa Turun työllisyysalueen lakisääteiset lähipalvelut kuuden kunnan läntiselle toiminta-alueelle, jolloin keskinäisten sopimusten nojalla toiminnan kustannusrakennekin jakaantuu kuuden kunnan maksettavaksi.

Yritys- ja työllisyyspalveluissa tarjotaan ja kehitetään palvelua työnhakijoille, yrityksille sekä maahanmuuttajille. Erityisesti työllisyydenhoidon kokonaisuus on laajentunut huomattavasti. TE-uudistus on avannut mahdollisuuden tehdä työllisyydenhoitoa entistä vaikuttavammin ja lähempänä työnantajia sekä työntekijöitä. Yhteistyössä nuorisopalveluiden kanssa edelleen kehitämme Ohjaamo-toimintaa, niin että se tulisi tunnetuksi alueelliseksi toimijaksi ja osaltaan auttaisi nuorten tarpeisiin.

Vieraskielisen väestön määrä Raisiossa kasvaa koko ajan. Kotoutumispalveluiden ja työvoimapalveluiden yhteistyöllä varmistamme uusien raisiolaisten osallisuuden sekä työmarkkinoilla että muilla elämän osa-alueilla.

Lisäksi hyvinvointialueiden ja oppilaitosten kanssa tehtävää yhteistyötä tulee kehittää edelleen. Tavoitteena on palvelukokonaisuus, joka aidosti edistää työllisyyttä ja osaavan työvoiman saatavuutta Raisiossa sekä luo samalla entistäkin parempaa tyytyväisyyttä yrityskentälle.

Vuonna 2027 on tarkoitus uudelleenjärjestellä lähiesihenkilötyötä yritys- ja työllisyyspalveluiden alaisissa palveluissa. Työllisyydenhoidon monialaisen palvelun palvelupäällikön vakanssi on ollut pitkä määräaikainen virka, joka on päättymässä 31.12.2026. Nyt talousarviossa tätä virkavakanssia esitetään vakinaistettavaksi. Samalla on tarkoitus jakaa työvoimapalvelun ja kotoutumispalveluiden esihenkilövastuuta uuden kotoutumispalveluihin perustettavan palvelupäällikön vakanssin kautta. Tällä hetkellä kyseisten palvelualueiden palvelupäällikkö on suorana esihenkilönä noin 30 alaiselle ja tätä on työsuojelun ja laadukkaan lähiesihenkilötyön näkökulmasta syytä keventää. Molempien em. palvelupäällikköiden vakanssit ovat osa seutuyhteistyöllä toteutettavaa työllisyysyhteistyötä tai kotoutumisen yhteistyötä. Sopimusten nojalla palkkakustannuksia maksaa näissä siis useampi kunta kuin pelkästään Raision kaupunki. Toinen palvelupäällikön vakanssi saadaan lisäksi toteutettua kustannusneutraalisti olemassa olevien vakanssien puitteissa, mikä ei nosta palvelualueen vuosikustannuksia tästä vuodesta.

Palvelun tavoitteet

Elinvoima ja vetovoima				
Valtuustokauden tavoitteet	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Pidämme huolen, että Raisio on haluttu paikka asua ja tehdä bisnestä.	Vastaamme aktiivisesti yritysten rekrytointitarpeisiin. Kontaktoimme yrityksiä ja tarjoamme palveluita proaktiivisesti.	Kartoitamme alueen toimijoita tarkemmin. Järjestämme yhteisiä tapahtumia ja kehitämme niitä esimerkiksi rekrytointeihin liittyen.	Yritysten määrän kasvaminen (yrityskannan kasvu-%) ja rekrytointihaasteiden helpottuminen (työllisyystilastot). Mittarit: Yrityskanta kasvaa nettomääräisesti ja työllisyystilanne paranee ed. vuoteen nähden.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja / Yritys- ja työllisyyspalvelut.

Kestävä kasvu				
Valtuustokauden tavoitteet	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Luomme edellytykset hallitulle kasvulle ennakoivasti ja huolehdimme talouden tasapainosta.	Työllisyysasteen nostaminen ja työttömyyden vähentäminen.	Aktiivinen sidosryhmäyhteistyö ja oikea-aikainen palvelu kullekin asiakkaalle.	Tilastot, työttömyysturvan kuntaosuuden seuranta. Asiakkaiden työttömyysturvan kertymätietojen tarkastelu sykleittäin.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja, palvelupäälliköt ja kaupunkikehitysjohtaja.

Meillä on helppo kotoutua.	Lisäämme maahanmuuttajien työllisyyttä. Edistämme maahanmuuttajataustaisten kielitaitoa sekä lasten ja perheiden suurempaa osallistumista kaupungin palveluihin.	Vahvistamme kielitietoista toimintakulttuuria sisäisesti ja ulkoisesti. Toteutamme kotouttamisohjelman toimenpiteitä.	Kotouttamisohjelman tavoitteiden seuranta vuosittain. Suomen kielen taitoa parantavan toiminnan kehittäminen ja seuranta.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja, palvelupäälliköt ja vastaavat maahanmuuttokoordinaattorit yhteistyössä sivistyspalveluiden kanssa.
	Tuemme maahanmuuttajataustaisten työnhakijoiden työllistymistä.	Pidämme huolta, että kielikoulutuksiin pääsee helposti. Varmistamme riittävän monikielisen asiakaspalvelun.	Varmistamme palvelupolun työllistymiseen asti. Mittarit: työllisyystilastot. Maahanmuuttokoordinaattoreiden jalkautuminen yrityksiin yhteistyössä työnantajapalveluiden kanssa.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja ja palvelupäällikkö.
	Vahvistamme hyviä väestösuhteita ja yhteisöllisyyttä, vahvistamme työelämän monimuotoisuutta, tuemme kuntaan muuttavien vieraskielisten asukkaiden kotoutumista ja osallisuutta kaikissa kunnan palveluissa.	Järjestämme laadukkaasti kotoutumispalvelut. Matalan kynnyksen asioimis- ja kohtaamispaikat. Selko- ja monikielinen tiedotus.	Kotouttamisohjelman tavoitteiden seuranta vuosittain.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja, vastaavat maahanmuuttokoordinaattorit, maahanmuuttokoordinaattorit.

Osallisuus ja toimintakulttuuri

Valtuustokauden tavoitteet	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Hyödynnämme tietoa tehokkaasti päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa.	Vaikutamme työllisyysalueen vastuukuntaan, jotta saamme ajantasaista tietoa esimerkiksi asiakaskunnasta ja palveluiden vaikuttavuudesta.	Seuraamme palvelualueen tutkimuksia, raportteja ja ennusteita ja teemme niistä toimintaa ohjaavia johtopäätöksiä. Keräämme vastuukunnan johdolla asiakaspalautetta työvoimapalveluista.	Seurattavat vetovoimatutkimukset: Varsinais-Suomen Maakuntaennuste, PK yritysbarometri sekä EK:n kuntaranking.	Palvelupäälliköt, yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja sekä kaupunkikehitysjohtaja.

Luomme mahdollisuuksia kohtaamisille yhteisöllisyyden lisäämiseksi.	Vahvistamme hyviä väestösuhteita ja yhteisöllisyyttä, vahvistamme työelämän monimuotoisuutta, tuemme kuntaan muuttavien vieraskielisten asukkaiden kotoutumista ja osallisuutta kaikissa kunnan palveluissa.	Järjestämme laadukkaasti kotoutumispalvelut. Matalan kynnyksen asioimis- ja kohtaamispaikat. Selko- ja monikielinen tiedotus.	Kotouttamisohjelman tavoitteiden seuranta vuosittain.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja, vastaavat maahanmuuttokoordinaattorit, maahanmuuttokoordinaattorit.
Otamme asukkaat ja sidosryhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa.	Kartoitamme ja ylläpidämme seutuyhteistyön mahdollisuuksia.	Osallistumme palvelualueelle kuuluviin seudullisiin työ- ja valmisteluryhmiin. Kartoitamme ja vaikutamme seutuyhteistyön mahdollisuuksiin.	Osallistumme elinkeinopalveluiden seutuyhteistyöhön aktiivisesti. Kuvaus muusta seutuyhteistyöhön osallistumisesta.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja sekä kaupunkikehitysjohtaja.
Panostamme henkilöstön osaamiseen ja hyvinvointiin.	Varmistamme ammattitaidon kehittymisen muuttuvassa toimintaympäristössä.	Henkilökunnan koulutukset liittyen esimerkiksi ATM-järjestelmän muutoksiin. Säännölliset kehittämispäivät ja kokoukset.	Toteutuneet koulutukset ja kehittämispäivät.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja, työllisyyspalveluiden palvelupäälliköt sekä kaupunkikehitysjohtaja.

Tunnusluvut

	TP2023	TP2024	TP2025	TA2026	TA2027
Yhteiset yritystilaisuudet (vähintään 5 kpl) K/E	K	K	K	K	K
Yritysvaikutusten arviointi tehty K/E	K	K	K	K	K
Tytytväisyys- ja vetovoimatekijöiden seuranta ja raportointi K/E	K	K	K	K	K
Seudullinen elinkeinoyhteistyö K/E	K	K	K	K	K

4.2. Lupalautakunta

Lupalautakunnan talousarviokäsittely 17.9.2026 § 66

<https://julkaisut.raiso.fi/dynasty10/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2026740-5>

4.2.1. Lupalautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet

Elinvoima ja vetovoima				
Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Toteutamme ja edistämme rohkeita kasvuinvestointeja.	Jatkamme merellisen Raision monipuolista kehittämistä.	Toteutamme tarvittavat toimenpiteet kaavallisen, maankäytöllisen, luvituksen ja valvonnan osalta merellisen Raision kokonaisvaltaiseksi kehittämiseksi.	Alueen kaavoituksen eteneminen, maankäytön toimenpiteiden kuvaus, toteutetut tutkimukset, tarkastukset ja luvat.	Palvelualuejohtajat
	Rakennamme elinvoimaisen ja turvallisen kaupunkikeskustan sekä varmistamme sujuvan liikumisen tieremontin aikana.	Toteutamme tarvittavat toimenpiteet kaavallisen, maankäytöllisen, luvituksen ja valvonnan osalta keskustan kokonaisvaltaiseksi kehittämiseksi.	Alueen kaavoituksen eteneminen, maankäytön toimenpiteiden kuvaus, toteutetut tutkimukset, tarkastukset ja luvat.	Palvelualuejohtajat

Kestävä kasvu				
Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Kehitämme asuinalueiden viihtyisyyttä ja turvallisuutta sekä ehkäisemme alueiden eriytymistä.	Viihtyisän ja monipuolisen elinympäristön kehittäminen ja tukeminen.	Edistämme viihtyisän elinympäristön säilymistä ja kehittämistä.	Osallistuminen asiantuntija- tai lupaviranomaisroolissa toimenpidettä vastaaviin prosesseihin.	Palvelualuejohtajat

Osallisuus ja toimintakulttuuri				
Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Hyödynnämme tietoa tehokkaasti päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa.	Vaikutamme Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviin.	Seuraamme erilaisia muuttohalukkuus- ja vetovoimatutkimuksia ja teemme niistä johtopäätöksiä.	Muuttohalukkuustutkimus on tilattu ja läpikäyty johtoryhmässä sekä päätöksentekoelementissä vuoden aikana.	Koko vastuualue
Otamme asukkaat ja sidosryhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa.	Varmistamme asiakastytyväisyyden ja asiakaspalvelun laadun.	Toteutamme palvelualuekohtaiset toimenpiteet tyytyväisyyden ja laadun varmistamiseksi.	Toteutamme tyytyväisyyskyselyn vastuualueella vuosittain. Tulosten käsittely ja toimenpiteet suunnitellaan kaupunkikehityspalveluiden johtoryhmässä. Tarkastelemme myös muiden palveluiden toteuttamien kyselyiden tuloksia.	Koko vastuualue
Panostamme henkilöstön osaamiseen ja hyvinvointiin.	Varmistamme, että henkilöstö on ammattitaitoista ja osaavaa.	Takaamme henkilöstölle tarvittavan ammattiosaamisen ylläpidon.	Osallistumismahdollisuus koulutuksiin ollut riittävällä tasolla (tyytyväisyyskysely), kehityskeskusteluiden tulokset.	Vastuualuejohtaja, palvelualuejohtajat

4.2.2. Lupalautakunnan vuosi 2027

Lupalautakunnan osalta vuodelle 2027 ei ole odotettavissa merkittäviä muutoksia. Vuonna 2027 on tarkoitus toteuttaa ensisijaisesti sen lakisääteistä perustehtävää ja jatkaa toiminnan laadun ja asiakaspalveluprosessien kehittämistä.

Vuoden 2025 alusta voimaan astunut rakentamislaki edellyttää edelleen toiminnan jatkuvaa tarkastelua, miten toimintaa suhteessa lainsäädäntöön on järkevä toteuttaa. Rakennustietojen ylläpito siirtyy tulevaisuudessa kansalliseen rakennetun ympäristön Ryhti-järjestelmään, mikä edellyttää muun muassa olemassa olevien järjestelmien päivitystarpeiden tarkastelua.

Järjestelmien yhteensovitus- ja päivitystyötä tehdään yhdessä maankäyttö- ja asumispalveluiden kanssa, jolla on yhtä lailla järjestelmien yhteensopivuustarkastelu käynnissä.

Eläinlääkintähuoltolain muutoksen vuoksi vuonna 2026 tehtiin eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuun ja täydentävien palvelujen määrittely. Päätöksen toimivuutta tarkastellaan ja tarvittaessa tehdään muutoksia.

Ylikunnallisesti tuotettujen palveluiden osalta tehdään tarkastelua, kuinka laajalla toimintasäteellä ja kuinka monen kunnan alueella on perusteltua tuottaa tulevaisuudessa yhdessä erilaisia lakisääteisiä palveluita.

4.2.3. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

Rakentamisen suhdanteet vaikuttavat edelleen rakennusvalvonnan lupamääriin ja sitä kautta odotusarvoisesti vuoden 2027 lupamaksuihin. Lupamääriä vähentävät myös vuoden 2025 voimaan astuneen rakentamislain vaikutukset. Lupamaksut ovat merkittävän mahdollinen riski tulojen toteutumana kohdalla.

Lisäksi rakennusvalvonnan ict-kulujen osalta ei ole vielä selvillä rakentamislain uudistuksen vaikutuksia. Ohjelmistouudistuksen toteutumisen vaikutuksia ei ole vielä voitu arvioida talousarvioon.

Viranomaistaksoja on tarkistettu melko äskettäin, joten tarkistuksia tehdään pääasiassa säädösmuutosten yhteydessä.

Lupalautakunnan toimintamenoista suurin osa muodostuu henkilöstökuluista. Henkilöstön osalta ei ole esitetty uusia vakansseja.

Seudullisen pieneläinpäivystyksen kustannukset on arvioitu vuoden 2026 tasolle. Markkinaoikeuden toinen ratkaisu saatiin syksyllä 2026 ja päätös ei talousarviota laadittaessa ole vielä lainvoimainen. Samasta syystä epävarmuutta on myös eläinklinikan vuokratulojen osalta.

Hyötyeläinpäivystyssopimuksen neuvottelujen edetessä tulee muutoksia eläinlääkintähuollon kustannuksiin. Kustannukset on arvioitu talousarvioon arvioidun skenaarion pohjalta.

4.2.4. Ulkoiset määrärahat

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2025	-1 386 365 €	987 735 €	-398 630 €
TAM2026	-1 557 130 €	897 420 €	-659 710 €
TA2027LTK	-1 600 982 €	875 860 €	-725 122 €
TA2027KJ	-1 560 831 €	875 860 €	-684 971 €

4.2.5. Lupalautakunta: Budjettiyhteen veto, ulkoiset

Selite	TP2025	TA2026	TAM2026	TA2027 LTK	TA2027 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	260 807	286 610	286 610	270 000	270 000
Maksutuotot	669 784	556 450	556 450	566 500	566 500
Tuet ja avustukset	17 785	15 000	15 000		
Vuokratuotot	39 360	39 360	39 360	39 360	39 360
Muut toimintatuotot					
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	987 735	897 420	897 420	875 860	875 860
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-844 279	-902 191	-902 191	-928 494	-904 545
Eläkekulut	-181 532	-181 050	-181 050	-184 070	-168 917
Muut henkilösivukulut	-35 378	-39 155	-39 155	-40 668	-39 619
Henkilöstökulut yhteensä	-1 061 189	-1 122 396	-1 122 396	-1 153 232	-1 113 081
Palvelujen ostot	-288 000	-390 574	-390 574	-400 982	-400 982
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13 379	-25 600	-25 600	-25 000	-25 000
Avustukset					
Vuokrat	-16 895	-18 560	-18 560	-21 768	-21 768
Muut toimintakulut	-6 902				
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 386 365	-1 557 130	-1 557 130	-1 600 982	-1 560 831
TOIMINTAKATE	-398 630	-659 710	-659 710	-725 122	-684 971

4.2.6. Lupalautakunta: Budjettiyhteen veto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2025	TA2026	TAM2026	TA2027 LTK	TA2027 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	260 807	286 610	286 610	270 000	270 000
Maksutuotot	695 317	578 580	578 580	586 645	586 645
Tuet ja avustukset	17 785	15 000	15 000		
Vuokrat	39 360	39 360	39 360	39 360	39 360
Muut toimintatuotot					
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 013 269	919 550	919 550	896 005	896 005
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-844 279	-902 191	-902 191	-928 494	-904 545
Eläkekulut	-181 532	-181 050	-181 050	-184 070	-168 917
Muut henkilösivukulut	-35 378	-39 155	-39 155	-40 668	-39 619
Henkilöstökulut yhteensä	-1 061 189	-1 122 396	-1 122 396	-1 153 232	-1 113 081
Palvelujen ostot	-342 185	-437 926	-437 926	-436 261	-436 261
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13 546	-25 800	-25 800	-25 000	-25 000
Avustukset					
Vuokrat	-86 987	-124 992	-124 992	-134 785	-134 785
Muut toimintakulut	-6 902				
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 510 810	-1 711 114	-1 711 114	-1 749 278	-1 709 127
TOIMINTAKATE	-497 541	-791 564	-791 564	-853 273	-813 122

4.3. Infrolautakunta

Infrolautakunnan talousarviokäsittely 22.9.2026 § 93

<https://julkaisut.raiso.fi/dynasty10/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2026744-7>

4.3.1. Infrolautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet

Elinvoima ja vetovoima				
Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Rakennamme elinvoimaisen ja turvallisen kaupunkikeskustan sekä varmistamme sujuvan liikunnan tieremontin aikana.	Isojen hankkeiden (E18, Kuloisten risteysilta, ratahankkeet) edunvalvonta.	Isojen hankkeiden (E18, Kuloisten risteysilta, ratahankkeet) edunvalvonta.	Toteutus sopimukset. Valmistuneet tie- ja ratasuunnitelmat.	Tekninen johtaja, kiinteistöpäällikkö, kaupungininsinööri, projektipäällikkö.
Toteutamme ja edistämme rohkeita kasvuinvestointeja.	Toteutamme hyväksyttyä palveluverkkoa suunnitelmien mukaisesti.	Edistetään hankkeiden etenemistä. Laaditaan tarve- ja hankesuunnitelmat.	Hyväksytyjen hankesuunnitelmien määrä.	Tekninen johtaja, kiinteistöpäällikkö, kaupungininsinööri.
Kehitämme joukkoliikenteen saavutettavuutta ja luomme edellytyksiä henkilöjunaliikenteen käynnistymiselle.	Ratahankkeiden edunvalvonta.	Osallistuminen ratahankkeiden suunnitteluun. Joukkoliikenteen reittien kehittäminen yhteistyössä Fölin kanssa.	Toteutus sopimukset. Valmistuneet tie- ja ratasuunnitelmat.	Tekninen johtaja, kaupungininsinööri, suunnitteluinsinööri.

Kestävä kasvu				
Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Kasvatamme kaupunkia kestävyys, ekologisuus ja luonnon monimuotoisuus huomioiden.	Edistämme hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamista.	Ympäristöohjelman toimenpiteiden toteuttaminen. Resurssiviisaiden energiansäästötoimenpiteiden toteuttaminen.	Toteutettujen hankkeiden lukumäärä. Omien kiinteistöjen energiankäyttö kWh/m2.	Tekninen johtaja, kiinteistöpäällikkö, kaupungininsinööri, ruokapalvelupäällikkö.

Osallisuus ja toimintakulttuuri				
Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Hyödynnämme tietoa tehokkaasti päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa.	Seuraamme investointien onnistumista.	Taloinvestointiraportti.	Neliökustannukset, lisätöiden osuus, aikataulussa pysyminen.	Tekninen johtaja, kiinteistöpäällikkö.

Otamme asukkaat ja sidosryhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa.	Osallistamme käyttäjiä/asukkaita, päättäjiä ja sidosryhmiä hankkeiden suunnitteluvaiheessa.	Yleisötilaisuudet ja seminaarit/iltakoulut.	Toteutuneiden tilaisuuksien lukumäärä.	Tekninen johtaja, kiinteistöpäällikkö, kaupungininsinööri.

4.3.2. Infrastruktuurin vuosi 2027

Infrapalveluiden tehtävänä on kaupungin omaisuuden hoito ja ylläpito sekä uudisrakentaminen. Kaupungin investointitarve on historiallisen suuri vuosina 2024-2030, sisältäen valtuuston hyväksymän varhaiskasvatuksen ja koulujen palveluverkon toteuttamisen (päiväkodit, uudet yhtenäiskoulut ja alakoulu) sekä suuret infrahankkeet.

Suomen suurin infrahankke, E18 Raision keskusta, on edennyt toteutusvaiheeseen. Alianssin osapuolet (Väylävirasto, Raision kaupunki, Fintraffic Oy, Destia Oy, WSP Oy) allekirjoittivat sopimuksen 3.7.2025 Raisiossa. Alianssin kehitysvaihe alkoi 1.8.2025 ja päättyi 23.7.2026, jolloin allekirjoitettiin toteutussopimus. E18 Raision keskusta –hanke jaettiin kahteen toteutusvaiheeseen. Vaiheen 1 toteutus alkoi heti sopimuksenteon jälkeen ja päättyy 07/2030. Raision kaupunki on sitoutunut investointikustannuksiin Väyläviraston kanssa aiemmin sovitun kustannusjaon ja toteutussopimuksen mukaisesti (MAL-kirjaus: Raision osuus 16,5 milj. euroa tai enintään 20,0 milj. euroa). Vuodelle 2027 kaupungille aiheutuu kustannuksia E18-hankkeesta arviolta 3,6 miljoonaa euroa.

E18 Kehätie -hankkeen viimeinen osuus on Naantali-Raisio; tämän hankkeen aloitusajankohta ei ole vielä tiedossa.

Vuonna 2027 jatketaan valtuuston hyväksymän koulu- ja varhaiskasvatuksen palveluverkon toteuttamista. Myllypellon koulun rakentaminen alkoi alkuvuodesta 2026 ja koulu valmistuu käyttöön elokuussa 2028. Raisionlahden koulun (luokat 0-4) rakentaminen alkaa viimeistään tammikuussa 2027 ja tavoitteena on, että koulu valmistuisi käyttöön elokuussa 2028.

Väylävirasto on laatinut rataverkkojen parantamishankkeiden (Turku–Uusikaupunki perusparannus, Raisio–Naantali sähköistys ja perusparannus, Raision seisake) ratasuunnitelmia ja Infrapalvelut on osallistunut näiden hankkeiden suunnittelun hanke- ja projektiryhmiin. Turku-Uusikaupunki ja Raisio – Naantali ratahankkeiden toteutusajankohta ei ole tiedossa. Nuorikkalan seisakkeen ratasuunnitelma laadittiin yhdessä Väyläviraston kanssa; ratasuunnitelma on hyväksytty Traficom:ssa. Hankkeen toteuttamisesta on neuvoteltu Väyläviraston kanssa; toteutusajankohta ei ole vielä varmuudella tiedossa. Mikäli Nuorikkalan seisake ja liityntäpysäköinti rakennetaan, henkilöjunaliikenteestä on sovittava erikseen junaliikenteen palveluntarjoajan kanssa.

Kuloisten risteys sillan uusimiseksi on laadittu tiesuunnitelmaa yhteistyössä Elinvoimakatuksen ja Väyläviraston kanssa. Tavoitteena on, että rakentaminen alkaisi vuoden 2027 aikana.

Ilmasto-ohjelman toimenpiteiden toteuttaminen jatkuu: mm. katuvaloja vaihdetaan LED-valaisimiksi, joukkoliikenteessä on käytössä sähköbussit (Föli), edistetään kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksia, asennetaan aurinkopaneeleita (uudiskohteet), hankitaan vuosittain vähintään yksi uusi sähköajoneuvo kaupungin käyttöön.

Omaisuuden hoito- ja kunnossapito (katu- ja viheralueet, kiinteistöt) pyritään pitämään samalla tasolla kuin aiempina vuosina.

4.3.3. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

Infralautakunnan talousarvioesityksen käyttötalousosa sisältää koko lautakunnan toiminnalliset tavoitteet, määrärahaesitykset ja olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot. Lisäksi palvelujen osalta on esitetty tehtävät ja toiminta vuonna 2027 määrärahaesityksineen.

Talousarvion laadinnassa on huomioitu toiminnan muutokset vuonna 2027 sekä yleiskustannusten nousu.

Infralautakunnan talousarvioesitys vuodelle 2027 alittaa raamin tulojen osalta 1,045 miljoonalla eurolla. Tähän vaikuttaa Sote-kiinteistöjen yhtiöitys sekä kaukolämmön uusi sopimuskausi. Menojen osalta raami ylittyy 0,34 miljoonalla eurolla. Tämä johtuu joukkoliikenteen kulujen kasvusta sekä talvikunnossapidon harjahiekoitusalueen laajentamisesta. Talousarviokehityksen määrittämisvaiheessa tulovähennyksiä ei ollut tiedossa esitetystä laajuudesta.

	TAM 2026 M€	TAE 2027 M€	MUUTOS 26/27 M€	KEHYS 2027 M€	MUUTOS TAE27/ KEHYS M€
TULOT	6,2	4,9	-1,3	6,0	-1,1
MENOT	-24,2	-24,9	0,7	-24,6	0,3
NETTO	-18,0	-20,0	2,0	-18,6	1,4

Infrapalvelut toteuttaa sivistystoimialan hyväksyttyä palveluverkon uudistusta. Myllypellon koulun rakentaminen alkoi huhtikuussa 2026 ja tavoitteena on, että opetus Myllypellon koulussa alkaisi elokuussa 2028. Raisionlahden koulun suunnittelu on parhaillaan käynnissä ja rakentaminen alkaa loppuvuodesta 2026. Tavoitteena on, että koulu valmistuu elokuun alkuun 2028.

Hyvinvointialueelle (Varha) vuokrattujen kiinteistöjen vuokrasopimukset olivat aiemmin muotoa 3+1; sopimukset päättyivät 31.12.2025. Varha käytti optiota yhden kiinteistön osalta. Muiden kiinteistöjen osalta on tehty toistaiseksi voimassaolevat uudet vuokrasopimukset. Tilapalvelut on teettänyt selvityksen yhtiötettävistä kiinteistöistä; selvityksen perusteella 4 kiinteistöä siirretään uudelle perustettavalle kiinteistöyhtiölle. Lisäksi Varha on luopunut muutamista pienistä yksiköistä vuosien 2025 ja 2026 aikana. Tilapalvelujen osalta vuokratulot pienenevät n. 0,82 miljoonaa euroa verrattuna vuoden 2026 tasoon.

Kaupungin omistamien kiinteistöjen peruskorjauksia tehdään noin 1,8 M€:n määrärahalla. Kiinteistöjen pihatöitä tehdään noin 0,3 M€:n määrärahalla ja sisäilmakorjauksiin varataan 0,3 M€:n määräraha.

E18 Raision keskusta -hanke on edennyt toteutusvaiheeseen. Allianssin osapuolet (Väylävirasto, Raision kaupunki, Fintraffic Oy, Destia Oy, WSP Oy) allekirjoittivat vaiheen 1 toteutussopimuksen 23.7.2026 Raisiossa. Kaupunki on sitoutunut investointikustannuksiin Väyläviraston kanssa aiemmin sovitun kustannusjaon ja toteutussopimuksen mukaisesti (MAL-kirjaus: Raision osuus 16,5 milj. euroa tai enintään 20,0 milj. euroa). Vuonna 2027 kaupungille aiheutuu kustannuksia E18-hankkeesta arviolta 3,6 milj. euroa.

Talousarvioesitykseen on lisätty kustannuksia 75.000 €, jotka eivät sisälly alkuperäiseen raamiin. Kustannukset muodostuvat uimarannan alueella tapahtuneista muutoksista ja harjahiekoitusalueen laajentamisesta.

Joukkoliikenteen kustannukset nousevat kilpailutukseen sisältyvien parannuksien vuoksi (kaupunginhallituksen lausunto joukkoliikennelinjojen R1, R2, 201 ja 206 kilpailutuksesta 8.12.2025).

Joukkoliikenteen kustannus infrapalveluiden osalta on 192.800 euroa. Kokonaisvaikutus kaupungin talousarvioon on noin 267.800 euroa.

Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen -hankkeen kohteena on Petterinpellontien jalankulun ja pyöräilyn väylä. E18-tiesuunnitelmassa ei ole esitetty kevyelle liikenteelle väylää. Lehterinvuoresta tulee merkittävä ulkoilualue, jolle suuntautuu kevyttä liikennettä.

Ruokapalveluissa talousarvioon vaikuttavana tekijänä tulee huomioida kasvanut asiakasmäärä, joka edellyttää +235 aterian valmistamisen kaikkina toimintapäivinä edelliseen vuoteen verrattuna.

Raision kaupungin sähkönhankinta on kilpailutettu vuosille 2026-2029. Sähkön hintakiinnityksiä on tehty vuosille 2027 ja 2028. Lämmön ja sähkön osalta vuodelle 2027 ei ole tehty korotuksia.

Infralautakunnan talousarvioesitykseen sisältyy kahden määräaikaisen vakanssin vakainaistamiset.

4.3.4. Ulkoiset määrärahat

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2025	-23 255 980 €	6 647 131 €	-16 608 849 €
TAM2026	-24 201 473 €	6 244 817 €	-17 956 656 €
TA2027LTK	-24 926 312 €	4 986 599 €	-19 939 713 €
TA2027KJ	-24 545 276 €	4 986 599 €	-19 558 677 €

4.3.5. InfraLautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset

Selite	TP2025	TA2026	TAM2026	TA2027 LTK	TA2027 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	1 719 188	1 652 408	1 652 408	1 710 743	1 710 743
Maksutuotot	163 331	176 000	176 000	176 000	176 000
Tuet ja avustukset	139 269	120 381	120 381	120 381	120 381
Vuokratuotot	4 606 846	4 256 459	4 256 459	2 939 903	2 939 903
Muut toimintatuotot	18 497	39 569	39 569	39 572	39 572
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	6 647 131	6 244 817	6 244 817	4 986 599	4 986 599
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-6 336 402	-6 739 145	-6 739 145	-7 130 069	-7 047 712
Eläkekulut	-1 320 326	-1 367 020	-1 367 020	-1 410 813	-1 314 140
Muut henkilösivukulut	-261 411	-293 049	-293 049	-312 791	-309 184
Henkilöstökulut yhteensä	-7 918 140	-8 399 214	-8 399 214	-8 853 673	-8 671 036
Palvelujen ostot	-7 903 650	-7 774 067	-7 774 067	-8 246 275	-8 192 166
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 129 572	-6 834 183	-6 834 183	-6 760 209	-6 616 723
Avustukset					
Vuokrat	-1 130 217	-1 175 746	-1 175 746	-1 047 602	-1 046 830
Muut toimintakulut	-174 401	-18 263	-18 263	-18 553	-18 521
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-23 255 980	-24 201 473	-24 201 473	-24 926 312	-24 545 276
TOIMINTAKATE	-16 608 849	-17 956 655	-17 956 655	-19 939 713	-19 558 677

4.3.6. InfraLautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2025	TA2026	TAM2026	TA2027 LTK	TA2027 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	7 445 162	6 826 608	6 826 608	7 197 574	7 197 574
Maksutuotot	163 331	176 000	176 000	176 000	176 000
Tuet ja avustukset	139 269	120 381	120 381	120 381	120 381
Vuokrat	17 597 277	20 145 385	20 145 385	18 576 780	18 576 780
Muut toimintatuotot	18 497	39 569	39 569	39 572	39 572
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	25 363 535	27 307 943	27 307 943	26 110 307	26 110 307
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-6 336 402	-6 739 145	-6 739 145	-7 130 069	-7 047 712
Eläkekulut	-1 320 326	-1 367 020	-1 367 020	-1 410 813	-1 314 140
Muut henkilösivukulut	-261 411	-293 049	-293 049	-312 791	-309 184
Henkilöstökulut yhteensä	-7 918 140	-8 399 214	-8 399 214	-8 853 673	-8 671 036
Palvelujen ostot	-9 682 319	-9 234 198	-9 234 198	-9 790 603	-9 736 494
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 181 584	-6 875 433	-6 875 433	-6 791 359	-6 647 873
Avustukset					
Vuokrat	-2 613 760	-2 939 422	-2 939 422	-2 735 694	-2 734 922
Muut toimintakulut	-174 401	-18 263	-18 263	-18 553	-18 521
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-26 570 204	-27 466 530	-27 466 530	-28 189 882	-27 808 846
TOIMINTAKATE	-1 206 669	-158 586	-158 586	-2 079 575	-1 698 539

4.4. Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunta 16.9.2026 § 98

[Sivistyslautakunta Esityslista 16.09.2026/Asianro 6 | Dynasty tietopalvelu : Raision kaupunki](#)

4.4.1. Sivistys- ja vapaa-aikatoimialan strategiset tavoitteet

Sivistys- ja vapaa-aikatoimialan strategisia painopisteitä vuonna 2027 ovat

Sivistys- ja vapaa-aikatoimiala edistää raisiolaisten hyvinvointia, oppimista, osallisuutta ja aktiivista elämäntapaa elämänkaaren kaikissa vaiheissa. Toimialan palvelut kattavat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen, vapaan sivistystyön, kirjasto- ja kulttuuripalvelut sekä liikunta- ja nuorisopalvelut. Tavoitteet liittyvät kaupungin kaikkiin strategiaan kokonaisuuksiin. Lähinnä toiminta toteuttaa strategisia kokonaisuuksia hyvinvointi ja aktiivisuus, osallisuus ja toimintakulttuuri sekä kestävä kasvu, mutta myös elinvoima ja vetovoima –kokonaisuuden tavoitteet ovat toimintamme keskiössä. Toiminnassa painottuvat kasvatuksen ja opetuksen laatu, lasten ja nuorten hyvinvointi, kulttuurin, liikunnan ja harrastamisen mahdollisuudet, asukkaiden osallisuus, tiedon hyödyntäminen, henkilöstön osaaminen sekä kotoutumisen edistäminen.

Kasvatuksen ja opetuksen palveluissa edistetään lasten ja nuorten hyvinvointia ja oppimistuloksia sekä vahvistetaan varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen kiinnittymistä. Varhaiskasvatuksessa kehitetään turvallista arkea, hyviä kohtaamisia sekä yhteistyötä ja nivelvaihetta perusopetukseen. Esiopetuksen tuen uudistusta toteutetaan inklusioperiaatteiden mukaisesti. Perusopetuksessa jalkautetaan yhtenäisen toimintakulttuurin periaatteita, oppimisen tukea ja poissaolomallia sekä koulutetaan henkilöstöä oppimisen tuen kysymyksissä ja tekoälyn käytössä opetuksessa. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa kehitetään myös yhteisövaikuttavuuden toimintamallia yhteistyössä hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin kanssa.

Lukiossa arvioidaan ja kehitetään oppimisen tuen toimintakulttuuria, vahvistetaan yhteisöllisyyttä ja läsnäoloa sekä lisätään opiskelijoiden liikunnallista aktiivisuutta koulupäivien aikana. Pedagoginen kehittäminen perustuu havaintoihin ja niiden analysointiin. Lisäksi lukiossa laaditaan tekoälyn opetuskäyttöä koskeva linjaus ja kehitetään tekoälyn hyödyntämistä oppimisen tukena.

Varhaiskasvatus- ja kouluverkkoa uudistetaan hyväksytyn palveluverkkoselvityksen mukaisesti. Perusopetuksessa vakiinnutetaan Tiedonpuiston koulun uusia oppimisympäristöjä sekä suunnitellaan Myllypellon ja Raisionlahden koulujen pedagogisesti perusteltuja tilaratkaisuja. Tilojen käyttäjiä osallistetaan suunnitteluun. Toiminnassa huomioidaan henkilöstömitoitukset, lakimuutosten vaikutukset toimintaan ja rahoitukseen sekä talouden ja lakien asettamat reunaehdot. Perusopetuksen johtamisessa hyödynnetään oppimista, poissaoloja, hyvinvointia, henkilöstöä ja resursseja koskevaa tietoa.

Lasten ja nuorten turvallisuutta, yhteisöllisyyttä, aktiivisuutta ja hyvinvointia vahvistetaan kasvatuksen ja opetuksen sekä liikunta-, nuoriso-, kirjasto- ja kulttuuripalvelujen yhteistyöllä. Tavoitteena on lisätä yhdenvertaisia mahdollisuuksia liikkumiseen, kulttuurielämyksiin, harrastamiseen ja myönteisiin kohtaamisiin. Tätä toteutetaan muun muassa Raision harrastamisen mallilla, koulujen kerhotoiminnalla, RaiHa-toiminnalla, koulu- ja oppilaitosnuorisotyöllä, pienryhmätoiminnalla sekä kulttuurikasvatussuunnitelma Elämyspolulla. Lukutaitoa vahvistetaan Raision lukutaitostrategiaan kirjattavilla toimenpiteillä, kielitietoisella opetuksella sekä varhaiskasvatuksen, opetuksen ja kirjasto- ja kulttuuripalvelujen yhteistyöllä.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluissa edistetään kaupunkilaisten aktiivisuutta, hyvinvointia ja osallistumista. Liikunta- ja ulkoiluolosuhteita ylläpidetään ja kehitetään turvallisiksi ja saavutettaviksi sekä niiden löydettävyyttä parannetaan. Liikuntaneuvontaa kohdennetaan vähän liikkuville, riskiryhmille ja henkilöille, joiden toimintakyky on vaarassa heikentyä. Lasten ja nuorten uimataitoa seurataan, lähiluontoa hyödynnetään liikunnan ympäristönä ja ikääntyneiden arkiliikkumista tuetaan

ennaltaehkäisevästi. Nuorten aikuisten yhteisöllisyyttä, arjenhallintaa ja palveluihin kiinnittymistä vahvistetaan matalan kynnyksen toiminnalla, palveluohjauksella ja Ohjaamon palvelulla.

Kirjasto- ja kulttuuripalveluissa kehitetään Kirjastotalon asiakaspalvelua, aikuisväestön digitukea, lasten ja nuorten kulttuuriharrastusmahdollisuuksia sekä yhteisöllistä toimintaa. Raisio-opisto edistää kaupunkilaisten hyvinvointia, osallisuutta ja elinikäistä oppimista liikunnan, kielten, taiteen ja kädentaitojen kursseilla. Opisto vahvistaa digitaitoja ja arjen digiturvallisuutta digiopetuksen ja -ohjauksen avulla sekä tukee kotoutumista suomen kielen opetuksella ja suomalaisen yhteiskunnan tuntemusta edistävillä koulutuksilla.

Kotoutumista tuetaan palvelualuekohtaisesti. Varhaiskasvatuksessa käytetään tarvittaessa tulkkausta ja laaditaan omakielistä materiaalia. Perusopetuksessa kehitetään S2-opetuksen laatua, selkeytetään S1- ja S2-oppimäärien välisiä siirtymiä ja luodaan toimintamalli valmistavan opetuksen lisäopetukseen. Lukiossa kehitetään kielitietoista toimintakulttuuria, ja kirjasto- ja kulttuuripalveluissa kehitetään maahan muuttaneille suunnattuja palveluja. Henkilöstön osaamista ja hyvinvointia vahvistetaan palvelualueiden tavoitteiden mukaisesti koulutuksella, perehdytyksellä, pedagogisilla keskusteluilla, työnohjauksella ja työhyvinvointia tukevilla toimenpiteillä.

4.4.2. Sivistyslautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet

Hyvinvointi ja aktiivisuus				
Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Kasvatuksemme ja opetuksemme on laadukasta ja kehittyvää.	Uudet tarkoituksenmukaiset ja riittävät varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen oppimisympäristöt.	Uudistamme varhaiskasvatus- ja kouluverkkoa hyväksytyn palveluverkkoselvityksen mukaisesti.	Suunnitelman mukaiset toteutuneet toimenpiteet ja uudet yksiköt.	sivistysjohtaja, opetuksen kehittämispäällikkö, varhaiskasvatusjohtaja, rehtorit, päiväkotien johtajat
	Lasten ja nuorten hyvinvointi. Kasvatuksesta ja opetuksesta poissaolojen väheneminen.	Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja oppimistulosten edistäminen. Kasvatukseen ja opetukseen kiinnittymistä tukevat toimenpiteet yhteistyössä opiskeluhuollon kanssa. Kotoa kouluun - toiminnan jatkumisen varmistaminen.	1. Esiopetuksen lasten, perusopetuksen oppilaiden ja lukion opiskelijoiden poissaolot, koulupudokkaiden määrän väheneminen, oppimistulokset. 2. Toimintasuunnitelmat (tehty/toteutettu) ja palautekyselyt (kyselyt tehty/tuloksista seuraavat toimenpiteet tehty). 3. Kouluterveyskysely (tuloksista seuraavat toimenpiteet/toimenpiteiden vaikuttavuus).	opetuksen kehittämispäällikkö, perusopetuksen rehtorit, lukion rehtori, varhaiskasvatusjohtaja, päiväkotien johtaja,
	Yhtenäisen kasvatuksen ja opetuksen toimintakulttuurin kehittäminen. Toiminnan tasalaatuisuus.	Toimintakulttuurin kartoitukseen perustuvat toimenpiteet toiminnan kehittämiseksi perusopetuksen kouluyksiköissä. Parempien kohtaamisten kulttuurin juurruttaminen varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa.	Linjaus ja ohjeet tehty ja käytössä (K/E).	opetuksen kehittämispäällikkö, perusopetuksen rehtorit, lukion rehtori, varhaiskasvatusjohtaja, päiväkodinjohtajat

	Tasapainoinen talous ja tarkoituksenmukainen toiminnan järjestäminen.	Vastaamme henkilömitoituksiin, huomioimme lakimuutosten tuomien toiminnan ja rahoituksen muutokset. Järjestämme toiminnan talouden ja lakien reunaehtojen mukaisesti.	1. Henkilömitoituksen tarkastelu. 2. Talouden suunnittelun toteutuminen.	sivistysjohtaja, opetuksen kehittämispäällikkö, perusopetuksen rehtorit, lukion rehtori, Raisio-opiston rehtori, varhaiskasvatusjohtaja, päiväkotien johtajat, talouspäällikkö

Osallisuus ja toimintakulttuuri				
Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Panostamme henkilöstön osaamiseen ja hyvinvointiin.	Henkilöstön sairauspoissaolojen väheneminen, osaamisen kehittyminen.	Henkilöstön työhyvinvointia tukevat toimenpiteet. Jatkamme hyvinvointityötä kaupunkitasoisena. Aktiivinen kouluttautuminen.	1. Sairauspoissaolojen kehitys. 2. Henkilöstön kelpoisuus tehtävissään. 3. Koulutuksiin osallistumisen määrä.	opetuksen kehittämispäällikkö, rehtori, varhaiskasvatusjohtaja, päiväkotien johtajat

Kestävä kasvu				
Valtuustokauden tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Luomme edellytykset hallitulle kasvulle ennakkoivasti ja huolehdimme talouden tasapainosta.	Uudet tarkoituksenmukaiset ja riittävät varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen oppimisympäristöt.	Uudistamme varhaiskasvatus- ja kouluverkkoa hyväksytyn palveluverkkoselvityksen mukaisesti. Reagoimme nopeasti muuttuviin tilanteisiin harkitusti ja tietopohjaisesti.	1. Suunnitelman mukaiset toteutuneet toimenpiteet ja uudet yksiköt. 2. Nopeaa reagoitua vaativien tilanteiden ratkaisut, niiden onnistuminen.	sivistysjohtaja, opetuksen kehittämispäällikkö, varhaiskasvatusjohtaja, rehtorit, päiväkotien johtajat, talouspäällikkö

4.4.3. Sivistyslautakunnan vuosi 2027

Vuonna 2027 sivistyslautakunnan palveluissa sovitetaan yhteen muuttuvat palvelutarpeet, henkilöstömitoitukset, lainsäädännön muutokset ja käytettävissä olevat taloudelliset voimavarat. Varhaiskasvatus- ja kouluverkkoa uudistetaan hyväksytyn palveluverkkoselvityksen mukaisesti. Tavoitteena on järjestää toiminta talouden ja lainsäädännön reunaehdot huomioon ottaen sekä vahvistaa kasvatuksen ja opetuksen laatua ja tasalaatuisuutta.

Varhaiskasvatuksessa kehitetään turvallista arkea, hyviä kohtaamisia sekä yhteistyötä perusopetuksen kanssa. Nivelvaiheen käytäntöjä sujuvoitetaan ja varhaiskasvatukseen laaditaan toimintakulttuurin kuvaus. Esiopetuksen tuen uudistus toteutetaan inklusioperiaatteiden mukaisesti vahvistamalla henkilöstön osaamista sekä kehittämällä tuen toteuttamisen käytäntöjä. Lasten liikkumista, luontoryhmätoimintaa ja kielellisiä valmiuksia edistetään yhteistyössä liikunta-, kirjasto- ja kulttuuripalvelujen kanssa.

Perusopetuksessa jalkautetaan yhtenäistä toimintakulttuurikuvausta, oppimisen tukea ja poissaolomallia kaikkiin kouluyksiköihin. Henkilöstöä koulutetaan oppimisen tuen kysymyksissä, kielitietoisessa opettamisessa, ja tuen tarpeisiin vastaamiseksi kehitetään uusia toimintamalleja. Lukutaitoa vahvistetaan monialaisena teemana, lukuseulojen systemaattisella käytöllä ja yhteistyöllä kirjasto- ja

kulttuuripalvelujen kanssa. S2-opetuksen laatua kehitetään, S1- ja S2-oppimäärien välisiä siirtymiä selkeytetään ja valmistavan opetuksen lisäopetukselle luodaan toimintamalli.

Oppimisympäristöjen uudistaminen jatkuu Tiedonpuiston koulun uusien tilojen toiminnan vakiinnuttamisella sekä Myllypellon ja Raisionlahden koulujen pedagogisesti perusteltujen tilaratkaisujen suunnittelulla ja rakentamisella. Tilojen käyttäjiä osallistetaan suunnitteluun. Perusopetuksen johtamisessa hyödynnetään oppimista, poissaoloja, hyvinvointia, henkilöstöä ja resursseja koskevaa tietoa, jonka perusteella määritellään kehittämistoimenpiteitä ja kohdennetaan voimavaroja.

Koulupäivän rakennetta sekä yhteistyötä liikunta-, nuoriso-, kirjasto- ja kulttuuripalvelujen kanssa kehitetään. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia liikkumiseen, harrastamiseen, kulttuurielämyksiin ja myönteisiin kohtaamisiin. Raision harrastamisen mallilla ja koulujen kerhotoiminnalla pyritään tavoittamaan yhä useampia oppilaita ja ottamaan heidät mukaan toiminnan suunnitteluun.

Lukiokoulutuksessa kehitetään oppimisen tuen toimintakulttuuria, vahvistetaan läsnäoloa lähiopetuksessa ja lisätään opiskelijoiden liikunnallista aktiivisuutta koulupäivien aikana. Pedagogista kehittämistä suunnataan havaintojen ja niiden analysoinnin perusteella. Lisäksi laaditaan tekoälyn opetuskäyttöä koskeva linjaus, kehitetään tekoälyn hyödyntämistä oppimisen tukena ja vahvistetaan kielitietoista toimintakulttuuria.

Raisio-opisto edistää hyvinvointia liikunta- ja tanssikursseilla, tukee tietoyhteiskuntavalmiuksia digiopetuksella ja -opastuksella sekä vahvistaa kotoutumista ja yhteisöllisyyttä suomen kielen kurssikokonaisuuksilla. Opiston henkilöstön tekoälyosaamista kehitetään opistoverkoston yhteisessä hankkeessa.

Henkilöstön osaamista ja työhyvinvointia tuetaan koulutuksella, perehdytyksellä, pedagogisilla keskusteluilla, työnohjauksella ja yhteisillä toimintatavoilla. Vuonna 2027 painopiste on sovittujen uudistusten toimeenpanossa ja niiden toteutumisen seurannassa.

4.4.4. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

	TAM 2026	TAE 2027	MUUTOS 26/27	MUUTOS %	RAAMI	EROTUS
TULOT	3 500 413	3 767 136	266 723	8 %	3 601 424	165 712
MENOT	-45 716 366	-47 180 496	-1 464 130	3 %	-46 830 994	349 502
NETTO	-42 215 953	-43 413 360	-1 197 407	3 %	-43 229 570	-183 790

Talousarvion laadinnassa on huomioitu seuraavat muutokset:

Tuotot

- Sijoitettujen lasten kotikuntakorvauksissa hieman kasvua (61 173 €, 5 %)
- Varhaiskasvatuksen päivähoitomaksuissa kasvua (114 500 €, 12 %)
- Siirtyviä hankeavustuksia enemmän (107 000 €, 54 %)

Menot

- Palkankorotuksiin on varauduttu kevään 2026 palkkatason perusteella. Vuodelle 2027 laskettu korotusvaikutus on 5,044 %, mikä lisää talousarvion palkkamenoja 1 273 302 eurolla (4 %).
- Kotikuntakorvausmenoissa hieman kasvua (70 000 €, 3%)

- Leasing-vuokramenoissa varauduttu Myllypellon koulun av-laitteisiin ja asennuksiin 2027 (50 000 €, 19%)
- Intensiivisen tuen erityisopettajan vakanssi

Laskennalliset kotoutumiskorvaukset vähenevät vuonna 2027

- Esitys talousarvioon sivistyslautakunta Kerttulan koulun erityisopettajan vakanssi, Kerttulan ja Friisilän koulujen KieTu-opettajien vakanssit (2 kpl, kevät 2027)

4.4.5. Ulkoiset määrärahat

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2025	-43 449 790 €	4 159 445 €	-39 290 345 €
TAM2026	-45 716 366 €	3 500 413 €	-42 215 953 €
TA2027LTK	-47 180 496 €	3 767 136 €	-43 413 360 €
TA2027KJ	-46 826 590 €	3 767 136 €	-43 059 454 €

4.4.6. Sivistyslautakunta: Budjettiyhteenvedo, ulkoiset

Selite	TP2025	TA2026	TAM2026	TA2027 LTK	TA2027 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	1 688 914	1 452 327	1 452 327	1 499 150	1 499 150
Maksutuotot	1 315 341	1 343 600	1 343 600	1 456 500	1 456 500
Tuet ja avustukset	295 186	199 486	199 486	306 486	306 486
Vuokratuotot	175				
Muut toimintatuotot	859 828	505 000	505 000	505 000	505 000
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	4 159 445	3 500 413	3 500 413	3 767 136	3 767 136
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-27 536 455	-28 740 833	-28 740 833	-29 957 259	-29 957 259
Eläkekulut	-5 620 257	-6 024 234	-6 024 234	-6 155 512	-5 801 606
Muut henkilösivukulut	-1 132 120	-1 253 380	-1 253 380	-1 318 978	-1 318 978
Henkilöstökulut yhteensä	-34 288 832	-36 018 448	-36 018 448	-37 431 749	-37 077 843
Palvelujen ostot	-7 073 818	-7 099 520	-7 099 520	-7 197 899	-7 197 899
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-965 872	-1 223 446	-1 223 446	-1 207 166	-1 207 166
Avustukset	-855 011	-941 000	-941 000	-861 730	-861 730
Vuokrat	-191 949	-413 546	-413 546	-463 046	-463 046
Muut toimintakulut	-74 307	-20 406	-20 406	-18 906	-18 906
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-43 449 790	-45 716 366	-45 716 366	-47 180 496	-46 826 590
TOIMINTAKATE	-39 290 345	-42 215 953	-42 215 953	-43 413 360	-43 059 454

4.4.7. Sivistyslautakunta: Budjettiyhteenvedo, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2025	TA2026	TAM2026	TA2027 LTK	TA2027 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	1 688 914	1 452 327	1 452 327	1 499 150	1 499 150
Maksutuotot	1 315 341	1 343 600	1 343 600	1 456 500	1 456 500
Tuet ja avustukset	295 186	199 486	199 486	306 486	306 486
Vuokrat	39 252	64 000	64 000	64 000	64 000
Muut toimintatuotot	886 965	505 000	505 000	505 000	505 000
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	4 225 658	3 564 413	3 564 413	3 831 136	3 831 136
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-27 531 828	-28 740 833	-28 740 833	-29 957 259	-29 957 259
Eläkekulut	-5 620 257	-6 024 234	-6 024 234	-6 155 512	-5 801 606
Muut henkilösivukulut	-1 132 120	-1 253 380	-1 253 380	-1 318 978	-1 318 978
Henkilöstökulut yhteensä	-34 284 206	-36 018 448	-36 018 448	-37 431 749	-37 077 843
Palvelujen ostot	-12 980 099	-12 928 851	-12 928 851	-12 565 765	-12 565 765
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-968 455	-1 224 946	-1 224 946	-1 208 116	-1 208 116
Avustukset	-855 011	-941 000	-941 000	-861 730	-861 730
Vuokrat	-7 861 399	-10 083 745	-10 083 745	-9 899 619	-9 899 619
Muut toimintakulut	-74 307	-20 406	-20 406	-18 906	-18 906
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-57 023 477	-61 217 397	-61 217 397	-61 985 885	-61 631 979
TOIMINTAKATE	-52 797 820	-57 652 984	-57 652 984	-58 154 749	-57 800 843

4.5. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta

Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta 15.9.2026 § 84

[Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta Esityslista 15.09.2026/Asianro 7 | Dynasty tietopalvelu : Raision kaupunki](#)

4.5.1. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan strategiset tavoitteet

Sivistys sekä hyvinvointi- ja vapaa-aikatoimialan strategisia painopisteitä vuonna 2027 ovat

Sivistys- ja vapaa-aikatoimiala edistää raisiolaisten hyvinvointia, oppimista, osallisuutta ja aktiivista elämäntapaa elämänkaaren kaikissa vaiheissa. Toimialan palvelut kattavat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen, vapaan sivistystyön, kirjasto- ja kulttuuripalvelut sekä liikunta- ja nuorisopalvelut. Tavoitteet liittyvät kaupungin kaikkiin strategisiin kokonaisuuksiin. Lähinnä toiminta toteuttaa strategisia kokonaisuuksia hyvinvointi ja aktiivisuus, osallisuus ja toimintakulttuuri sekä kestävä kasvu, mutta myös elinvoima ja vetovoima –kokonaisuuden tavoitteet ovat toimintamme keskiössä. Toiminnassa painottuvat kasvatuksen ja opetuksen laatu, lasten ja nuorten hyvinvointi, kulttuurin, liikunnan ja harrastamisen mahdollisuudet, asukkaiden osallisuus, tiedon hyödyntäminen, henkilöstön osaaminen sekä kotoutumisen edistäminen.

Kasvatuksen ja opetuksen palveluissa edistetään lasten ja nuorten hyvinvointia ja oppimistuloksia sekä vahvistetaan varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen kiinnittymistä. Varhaiskasvatuksessa kehitetään turvallista arkea, hyviä kohtaamisia sekä yhteistyötä ja nivelvaihetta perusopetukseen. Esiopetuksen tuen uudistusta toteutetaan inkluusioperiaatteiden mukaisesti. Perusopetuksessa jalkautetaan yhtenäisen toimintakulttuurin periaatteita, oppimisen tukea ja poissaolomallia sekä koulutetaan henkilöstöä oppimisen tuen kysymyksissä ja tekoälyn käytössä opetuksessa. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa kehitetään myös yhteisövaikuttavuuden toimintamallia yhteistyössä hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin kanssa.

Lukiossa arvioidaan ja kehitetään oppimisen tuen toimintakulttuuria, vahvistetaan yhteisöllisyyttä ja läsnäoloa sekä lisätään opiskelijoiden liikunnallista aktiivisuutta koulupäivien aikana. Pedagoginen kehittäminen perustuu havaintoihin ja niiden analysointiin. Lisäksi lukiossa laaditaan tekoälyn opetuskäyttöä koskeva linjaus ja kehitetään tekoälyn hyödyntämistä oppimisen tukena.

Varhaiskasvatus- ja kouluverkkoa uudistetaan hyväksytyn palveluverkkoselvityksen mukaisesti. Perusopetuksessa vakiinnutetaan Tiedonpuiston koulun uusia oppimisympäristöjä sekä suunnitellaan Myllypellon ja Raisionlahden koulujen pedagogisesti perusteltuja tilaratkaisuja. Tilojen käyttäjiä osallistetaan suunnitteluun. Toiminnassa huomioidaan henkilöstömitoitukset, lakimuutosten vaikutukset toimintaan ja rahoitukseen sekä talouden ja lakien asettamat reunaehdot. Perusopetuksen johtamisessa hyödynnetään oppimista, poissaoloja, hyvinvointia, henkilöstöä ja resursseja koskevaa tietoa.

Lasten ja nuorten turvallisuutta, yhteisöllisyyttä, aktiivisuutta ja hyvinvointia vahvistetaan kasvatuksen ja opetuksen sekä liikunta-, nuoriso-, kirjasto- ja kulttuuripalvelujen yhteistyöllä. Tavoitteena on lisätä yhdenvertaisia mahdollisuuksia liikkumiseen, kulttuurielämyksiin, harrastamiseen ja myönteisiin kohtaamisiin. Tätä toteutetaan muun muassa Raision harrastamisen mallilla, koulujen kerhotoiminnalla, RaiHa-toiminnalla, koulu- ja oppilaitosnuorisotyöllä, pienryhmätoiminnalla sekä kulttuurikasvatussuunnitelma Elämyspolulla. Lukutaitoa vahvistetaan Raision lukutaitostrategiaan kirjattavilla toimenpiteillä, kielitietoisella opetuksella sekä varhaiskasvatuksen, opetuksen ja kirjasto- ja kulttuuripalvelujen yhteistyöllä.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluissa edistetään kaupunkilaisten aktiivisuutta, hyvinvointia ja osallistumista. Liikunta- ja ulkoiluolosuhteita ylläpidetään ja kehitetään turvallisiksi ja saavutettaviksi sekä niiden löydettävyyttä parannetaan. Liikuntaneuvontaa kohdennetaan vähän liikkuville, riskiryhmille

ja henkilöille, joiden toimintakyky on vaarassa heikentyä. Lasten ja nuorten uimataitoa seurataan, lähiluontoa hyödynnetään liikunnan ympäristönä ja ikääntyneiden arkiliikkumista tuetaan ennaltaehkäisevästi. Nuorten aikuisten yhteisöllisyyttä, arjenhallintaa ja palveluihin kiinnittymistä vahvistetaan matalan kynnyksen toiminnalla, palveluohjauksella ja Ohjaamon palvelulla.

Kirjasto- ja kulttuuripalveluissa kehitetään Kirjastotalon asiakaspalvelua, aikuisväestön digitukea, lasten ja nuorten kulttuuriharrastusmahdollisuuksia sekä yhteisöllistä toimintaa. Raisio-opisto edistää kaupunkilaisten hyvinvointia, osallisuutta ja elinikäistä oppimista liikunnan, kielten, taiteen ja kädentaitojen kursseilla. Opisto vahvistaa digitaitoja ja arjen digiturvallisuutta digiopetuksen ja -ohjauksen avulla sekä tukee kotoutumista suomen kielen opetuksella ja suomalaisen yhteiskunnan tuntemusta edistävillä koulutuksilla.

Kotoutumista tuetaan palvelualuekohtaisesti. Varhaiskasvatuksessa käytetään tarvittaessa tulkkausta ja laaditaan omakielistä materiaalia. Perusopetuksessa kehitetään S2-opetuksen laatua, selkeytetään S1- ja S2-oppimäärien välisiä siirtymiä ja luodaan toimintamalli valmistavan opetuksen lisäopetukseen. Lukiossa kehitetään kielitietoista toimintakulttuuria, ja kirjasto- ja kulttuuripalveluissa kehitetään maahan muuttaneille suunnattuja palveluja. Henkilöstön osaamista ja hyvinvointia vahvistetaan palvelualueiden tavoitteiden mukaisesti koulutuksella, perehdytyksellä, pedagogisilla keskusteluilla, työnohjauksella ja työhyvinvointia tukevilla toimenpiteillä.

4.5.2. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan strategiset ja sitovat tavoitteet

Hyvinvointi ja aktiivisuus				
Valtuustokaude n tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Mahdollistamme kulttuurin, liikunnan ja ulkoilun ilon kaikenikäisille.	Kaupunkilaisten aktiivisuuden lisääntyminen.	Teemme poikkihallinnollista yhteistyötä toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Viestimme laadukkaasta toiminnasta aktiivisesti eri viestintäkanavissa.	Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelujen käyttäjämäärät ja niiden kehityksen seuranta valtuustokausittain.	vapaa-aikapalvelut, palvelualuejohtajat
Pidämme huolen, että jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus harrastaa.	Hyvinvoinnin kokonaisvaltainen tukeminen ja polarisaatioon reagoiminen.	Kehitämme poikkihallinnollista harrastamisen mallia, järjestämme kampanjoita ja tapahtumia eri kohderyhmille.	1. Harrastustoimintaan osallistuvien lasten sekä nuorten määrä ja muutos. 2. Kouluterveyskyselyn seurantatieto joka toinen vuosi.	Harrastamisen Raision mallin työnyrkki

Osallisuus ja toimintakulttuuri				
Valtuustokaude n tavoite	Toiminnallinen tavoite	Kärkitoimenpide	Mittarit	Vastuutaho
Hyödynnämme tietoa tehokkaasti päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa.	Vaikutusten ennakkoarviointi eli evaus toteutuu strategisten painopisteiden päätöksenteossa ja lapsivaikutusten arvioinnissa.	Arvioimme päätösten vaikutuksia raisiolaisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin.	Evaus tehty kaupunkitasolla valituista painopisteistä osana päätöksentekoa (K/E)	vapaa-aikapalvelut, palvelualuejohtajat

Otamme asukkaat ja sidosryhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa.	Hyvinvointikertomustyön valmistelu, seuranta ja arviointi. Hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat eri ikäryhmissä.	Hyvinvointikertomustyön ja -raportoinnin avulla seuraamme, arvioimme ja kehitämme kaupunkitasoista ja poikkihallinnollista hytetu-työtä ja toimenpiteiden vaikuttavuutta.	Hyte-kerroin ja hyvinvointikertomuksen indikaattorit.	hyvinvointikoordinaattorivapaa-aikapalvelut, palvelualuejohtajat
	Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen, luottamuksen vahvistaminen sekä sitoutuminen Raisioon.	Osallistamme eri-ikäisiä raisiolaisia toiminnan kehittämiseksi ja hyvinvoinnin lisäämiseksi järjestämällä asukasiloja vuosittain.	Toteutettu (K/E).	vapaa-aikapalvelut, palvelualuejohtajat

4.5.3. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan vuosi 2027

Vuonna 2027 hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan palveluissa vahvistetaan kaupunkilaisten aktiivisuutta ja osallistumismahdollisuuksia. Toimintaa suunnitellaan poikkihallinnollisesti, palveluista viestitään eri kanavissa ja niiden käyttöä seurataan. Lasten ja nuorten harrastamista edistetään kehittämällä poikkihallinnollista harrastamisen mallia sekä järjestämällä eri kohderyhmille tapahtumia ja kampanjoita. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ohjataan hyvinvointikertomuksen, seurantaindikaattoreiden ja vaikutusten ennakoarvioinnin avulla. Aasukkaiden osallistumista tuetaan vuosittaisilla asukasilloilla.

Kirjasto- ja kulttuuripalveluissa toimeenpannaan Raision lasten ja nuorten lukutaitostrategiaa yhteistyössä varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen kanssa. Elämäyspolku vakiinnutetaan osaksi palvelujen välistä yhteistyötä, ja lasten ja nuorten kulttuuriharrastuksia vahvistetaan oppilaitoksissa, RaiHa-toiminnassa ja kursseilla. Kirjastotalon asiakaspalvelua uudistetaan kirjaston ja museon yhteistyönä. Aikuisväestön digitukea koordinoimaan perustetaan kirjaston vetämä työryhmä. Kulttuurifoorumin ja Kulttuuriraadin toimintaa uudistetaan, kulttuuriystävällisyyttä pilotoidaan ja maahan muuttaneille suunnattuja palveluja kehitetään yhteistyössä kotoutumispalvelujen kanssa.

Liikunta- ja ulkoiluolosuhteita kehitetään turvallisuuden, saavutettavuuden ja löydettävyyden näkökulmista. Liikuntaneuvontaa kohdennetaan vähän liikkuville, riskiryhmille ja toimintakyvyn heikentymisen vaarassa oleville. Lähiluontoa, ulkoilureittejä ja viheralueita hyödynnetään liikkumisen ympäristöinä, ja ikääntyneiden toimintakykyä sekä arkiliikkumista tuetaan ennaltaehkäisevästi. Lasten ja nuorten uimataitoa seurataan ja tunnistettuihin tuen tarpeisiin vastataan yhteistyössä kasvatuksen ja opetuksen kanssa.

Lasten ja nuorten liikkumista, osallisuutta ja koulukiinnittymistä tuetaan RaiHa-toiminnalla, koulu- ja oppilaitosnuorisotyöllä, avoimella nuorisotyöllä sekä suunnitelmallisella pienryhmätoiminnalla. Toiminnassa painotetaan vähän liikkuvien ja syrjäytymisvaarassa olevien lasten ja nuorten tavoittamista. Nuorten aikuisten yhteisöllisyyttä, arjenhallintaa ja palveluihin kiinnittymistä vahvistetaan matalan kynnyksen toiminnalla, oikea-aikaisella palveluohjauksella sekä Ohjaamon yhden luukun periaatteella toimivalla palvelulla. Liikunta- ja nuorisopalveluissa kehitetään lisäksi yhteisiä toimintamalleja kouluihin ja vapaa-ajan ympäristöihin sekä lisätään tilojen, osaamisen, viestinnän ja tiedon yhteiskäyttöä eri toimijoiden kanssa.

4.5.4. Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

	TAM 2026	TAE 2027	MUUTOS 26/27	MUUTOS %	RAAMI	EROTUS
TULOT	1 578 200 €	1 631 100 €	52 900 €	3 %	1 654 332 €	- 23 232 €
MENOT	- 4 252 557 €	- 4 426 532 €	- 173 975 €	3 %	- 4 386 259 €	- 40 273 €
NETTO	- 2 674 357 €	- 2 795 432 €	- 121 075 €	2 %	- 2 731 927 €	- 63 505 €

Talousarvion laadinnassa on huomioitu seuraavat muutokset:

Tuotot

- Kirjasto- ja kulttuuripalveluissa tuottoihin tulee + 20 000 € lisäys. Tämä on Martinsalin vuokratuotto, joka siirtyy infrapalveluilta kirjasto- ja kulttuuripalveluille vuodesta 2027 lähtien. Tuotolla kompensoidaan raamiin kirjattu tuottojen kasvu.
- Ulpukan pääsymaksu tavoitetta on hieman kasvatettu (50 000 €, 7 %)
- Liikuntapalveluiden tulojen riskinä ovat E18 työmaan liikennejärjestelyt.
- Nuorisopalveluiden tulojen osalta ulkopuolisen hankerahoituksen kasvu 54 000 eurolla vaikuttaa toimintatuotoissa positiivisesti.

Menot

- Palkankorotuksiin laskettu kevään 2026 tason perusteella +5,044 % (vaikutus talousarvioon 113 070 €, 4 %) Palkankorotuksiin on varauduttu kevään 2026 palkkatason perusteella. Vuodelle 2027 laskettu korotusvaikutus on 5,044 %, mikä lisää talousarvion palkkamenoja 113 070 eurolla (4 %).
- Majoitus-, matkustus- ja koulutusresursseja on karsittu 23 600 euroa.
- Toimintakatteen heikentyminen vuoteen 2026 verrattuna johtuu henkilöstökustannusten realistisesta budjetoinnista ilman hankerahoituksia.
- Toimintamenojen kasvua on hillitty vähentämällä sijaiskustannuksia 13 300 € eurolla sekä karsimalla aine-, tarvike- ja tavarahankintoja ja muita harkinnanvaraisia toimintamenoja.
- Nuorisopalveluiden henkilöstöresurssia on tarkennettu ja vähennetty 36 598 eurolla.

4.5.5. Ulkoiset määrärahat

Kokonaismäärärahat (€)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2025	-4 236 245 €	1 823 590 €	-2 412 655 €
TAM2026	-4 252 557 €	1 578 200 €	-2 674 357 €
TA2027LTK	-4 426 532 €	1 631 100 €	-2 795 432 €
TA2027KJ	-4 395 279 €	1 631 100 €	-2 764 179 €

4.5.6. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta: Budjettiyhteenvedo, ulkoiset

Selite	TP2025	TA2026	TAM2026	TA2027 LTK	TA2027 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	536 082	547 200	547 200	527 200	527 200
Maksutuotot	901 256	876 500	876 500	904 700	904 700
Tuet ja avustukset	228 770	23 000	23 000	54 000	54 000
Vuokratuotot	82 160	76 800	76 800	98 200	98 200
Muut toimintatuotot	75 322	54 700	54 700	47 000	47 000
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 823 590	1 578 200	1 578 200	1 631 100	1 631 100
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-2 461 759	-2 554 996	-2 554 996	-2 698 149	-2 698 149
Eläkekulut	-492 768	-517 690	-517 690	-534 811	-503 558
Muut henkilösivukulut	-99 206	-111 277	-111 277	-118 573	-118 573
Henkilöstökulut yhteensä	-3 053 733	-3 183 963	-3 183 963	-3 351 532	-3 320 279
Palvelujen ostot	-586 702	-519 048	-519 048	-512 734	-512 734
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-398 186	-346 454	-346 454	-353 304	-353 304
Avustukset	-141 974	-154 000	-154 000	-159 000	-159 000
Vuokrat	-45 371	-40 200	-40 200	-41 370	-41 370
Muut toimintakulut	-10 279	-8 892	-8 892	-8 592	-8 592
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4 236 245	-4 252 557	-4 252 557	-4 426 532	-4 395 279
TOIMINTAKATE	-2 412 655	-2 674 357	-2 674 357	-2 795 432	-2 764 179

4.5.7. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta: Budjettiyhteenvedo, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2025	TA2026	TAM2026	TA2027 LTK	TA2027 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	536 082	547 200	547 200	527 200	527 200
Maksutuotot	1 080 166	1 050 300	1 050 300	1 090 600	1 090 600
Tuet ja avustukset	228 770	23 000	23 000	54 000	54 000
Vuokrat	196 317	145 250	145 250	166 650	166 650
Muut toimintatuotot	78 352	54 700	54 700	47 000	47 000
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2 119 687	1 820 450	1 820 450	1 885 450	1 885 450
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-2 461 282	-2 554 996	-2 554 996	-2 698 149	-2 698 149
Eläkekulut	-492 768	-517 690	-517 690	-534 811	-503 558
Muut henkilösivukulut	-99 206	-111 277	-111 277	-118 573	-118 573
Henkilöstökulut yhteensä	-3 053 256	-3 183 963	-3 183 963	-3 351 532	-3 320 279
Palvelujen ostot	-873 401	-821 359	-821 359	-741 830	-741 830
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-400 170	-348 604	-348 604	-354 304	-354 304
Avustukset	-141 974	-154 000	-154 000	-159 000	-159 000
Vuokrat	-3 757 851	-4 290 346	-4 290 346	-4 292 826	-4 292 826
Muut toimintakulut	-10 279	-8 892	-8 892	-8 592	-8 592
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-8 236 930	-8 807 163	-8 807 163	-8 908 084	-8 876 831
TOIMINTAKATE	-6 117 244	-6 986 713	-6 986 713	-7 022 634	-6 991 381

4.6. Tarkastuslautakunnan tavoitteet ja painopistealueet vuodelle 2027

Tehtäväkuvaus:

Tarkastuslautakunta vastaa kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä sekä kaupunkikonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen yhteensovittamisesta. Kuntalain 121 § 2 kohdan mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on muun ohella arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet, ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta laatii valtuustolle annettavan arviointikertomuksen. Tarkastuslautakunta tuottaa valtuustolle olennaista ja luotettavaa arviointitietoa strategiassa ja talousarviossa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä kaupungin päätöksentekijöille hyödyllistä tietoa kaupungin tehtävien hoidon tarkoituksenmukaisuudesta, taloudellisuudesta, tuottavuudesta ja vaikuttavuudesta.

Vastuunalainen JHT-tilintarkastaja antaa tilintarkastuskertomuksen vuosittain seuraavan vuoden toukokuun loppuun mennessä kaupungin hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastamisen tuloksista. Tarkastuslautakunta seuraa lakisääteisen tilintarkastuksen toteutumista sopimuksen mukaisesti.

Toimintaympäristön kuvaus ja muutokset:

Tilintarkastusta suoritetaan noin 50 päivää vuodessa, ja sen lisäksi tilintarkastaja avustaa tarkastuslautakuntaa arviointityössä ja arviointikertomuksen laatimisessa noin 10 päivää vuodessa. Tarkastuslautakuntaan kuuluu viisi jäsentä. Tarkastuslautakunnan sihteerinä toimii kaupungin konsernipalveluyksikön henkilö, jonka tehtäväkuvaan on sisällytetty tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät.

Tavoitteet:

Tarkastuslautakunnan tavoitteena on selvittää, onko kaupunkia johdettu valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti ja tuloksellisesti ja tuleeko kaupungin tilintarkastus asianmukaisesti suoritetuksi. Arviointikertomus laaditaan siten, että se käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Arviointikertomuksen johdosta annetut kaupunginhallituksen ja lautakuntien lausunnot käsitellään valtuustossa syksyllä.

Painopistealueet:

Tarkastuslautakunnan painopistealueet vaihtelevat vuosittain tarkastuslautakunnan tarkastussuunnitelmassa esitetyllä tavalla. Vuosittain seurataan yhden tai useamman lautakunnan talousarviossa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä muita lautakuntia tarpeen mukaan.

5. Investoinnit

5.1. Yhteenvedo investoinneista 2027-2029

Käyttöomaisuusinvestoinnit, €	TP2025	TAM2026	TA2027 LTK	TA2027 KJ	TS2028	TS2029
KH, konserni	30 080	100 000	100 000	100 000		
KH, kaupunkikehitys			200 000	200 000		
Lupalautakunta						
Infralautakunta	273 033	220 000	215 000	235 000		
Sivistyslautakunta	1 381 766	460 000	820 000	820 000		
Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta	109 856	526 000	472 000	152 000		
Seudullinen joukkoliikenne	48 465	55 171	133 485	133 485		
Käyttöomaisuusinvestoinnit yhteensä	1 843 200	1 361 171	1 940 485	1 640 485		
Muut investoinnit:						
Maan hankinta						
Maan osto	1 367 779	1 800 000	1 800 000	1 800 000	1 800 000	1 800 000
Maan myynti (hankintahinta+myyntivoitto=luovutustulot)	-44 520	-1 800 000	-1 800 000	-1 800 000	-1 800 000	-1 800 000
netto	1 323 258	0	0	0	0	0
Satunnainen tulo						
Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan rakentamisinvestoinnit						
Kunnallistekniikan investoinnit yhteensä	7 495 455	8 020 000	18 495 000	18 095 000	22 000 000	9 595 000
Talorakentamisinvestoinnit (brutto) yhteensä	16 278 759	26 150 000	30 200 000	30 200 000	20 100 000	18 800 000
Kiinteistöjen pihatyöt	129 312	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Investoinnit yhteensä	27 114 504	37 631 171	52 735 485	52 035 485	44 200 000	30 495 000
Investointeihin kohdistuvat tulot	-82 920	-401 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Nettoinvestoinnit	27 031 584	37 230 171	52 435 485	51 735 485	43 900 000	30 195 000

5.2. Investointihankkeet 2027-2031

INVESTOINTIHANKKEET 2027-2031	TA LTK 2027	TA KJ 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	TS 2031
B1010 Kiinteä omaisuus						
Inv. tulot	300 000	300 000	0	0	0	0
Inv. menot	-1 800 000	-1 800 000	0	0	0	0
Netto	-1 500 000	-1 500 000	0	0	0	0
B1020 KH, konserni käyttöomaisuus						
Inv. menot	-233 485	-233 485	0	0	0	0
Netto	-233 485	-233 485	0	0	0	0
B1300 Sivistysltk käyttöomaisuus						
Inv. menot	-820 000	-820 000	0	0	0	0
Netto	-820 000	-820 000	0	0	0	0
B1600 Hyvinvointi ja vapaa-aikaltk käyttöomaisuus						
Inv. menot	-472 000	-152 000	0	0	0	0
Netto	-472 000	-152 000	0	0	0	0
B1800 KH, kaupunkikehitys käyttöom.						
Inv. menot	-200 000	-200 000	0	0	0	0
Netto	-200 000	-200 000	0	0	0	0
B2050 Konevarikko käyttöomaisuus						
Inv. menot	-115 000	-115 000	0	0	0	0
Netto	-115 000	-115 000	0	0	0	0
B3008 Teollisuus- ja kauppa-alueet						
Inv. menot	-100 000	-100 000	0	0	0	0
Netto	-100 000	-100 000	0	0	0	0
B3013 Perusparannus*						
Inv. menot	0	0	0	-500 000	-300 000	0
Netto	0	0	0	-500 000	-300 000	0
B3014 Taitorakenteet						
Inv. menot	-300 000	0	-300 000	-300 000	-300 000	0
Netto	-300 000	0	-300 000	-300 000	-300 000	0
B3015 Raisiontien silta*						
Inv. menot	-6 500 000	-6 500 000	-10 500 000	0	0	0
Netto	-6 500 000	-6 500 000	-10 500 000	0	0	0
B3034 Isojen ojien kunnostus						
Inv. menot	-340 000	-340 000	-200 000	-200 000	-200 000	0
Netto	-340 000	-340 000	-200 000	-200 000	-200 000	0
B3042 Ensimmää						
Inv. menot	-350 000	-350 000	0	0	0	0
Netto	-350 000	-350 000	0	0	0	0
B3044 Leilikallio						
Inv. menot	-500 000	-500 000	0	0	0	0
Netto	-500 000	-500 000	0	0	0	0
B3045 Kerttulanmäki						
Inv. menot	-350 000	-350 000	0	0	0	0
Netto	-350 000	-350 000	0	0	0	0
B3046 Pirilänlaakso*						
Inv. menot	0	0	-500 000	-300 000	-300 000	0
Netto	0	0	-500 000	-300 000	-300 000	0

B3047 Mustikkamäki*						
Inv. menot	0	0	0	-600 000	-600 000	0
Netto	0	0	0	-600 000	-600 000	0
B3048 Hakinpelto						
Inv. menot	-350 000	-350 000	0	0	0	0
Netto	-350 000	-350 000	0	0	0	0
B3049 Hahdenniemi 2*						
Inv. menot	0	0	0	-300 000	-200 000	0
Netto	0	0	0	-300 000	-200 000	0
B3052 Kantoniittu 2						
Inv. menot	0	0	-500 000	0	0	0
Netto	0	0	-500 000	0	0	0
B3053 Myllypellon koulun alue*						
Inv. menot	-600 000	-600 000	0	0	0	0
Netto	-600 000	-600 000	0	0	0	0
B3054 Kevyen liikenteen sillat						
Inv. menot	-280 000	-280 000	-300 000	-300 000	-300 000	0
Netto	-280 000	-280 000	-300 000	-300 000	-300 000	0
B3055 Kuninkojantien kiertoliittymä						
Inv. menot	0	0	0	-600 000	-600 000	0
Netto	0	0	0	-600 000	-600 000	0
B3056 Raisiontie/Haunistent.kiertol.						
Inv. menot	0	0	-600 000	0	0	0
Netto	0	0	-600 000	0	0	0
B3057 Raisionlahden koulun kaava-alue*						
Inv. menot	-650 000	-650 000	0	0	0	0
Netto	-650 000	-650 000	0	0	0	0
B3058 Vesilaitoksientien kiertol.*						
Inv. menot	-200 000	-200 000	-600 000	0	0	0
Netto	-200 000	-200 000	-600 000	0	0	0
B3100 Suunnittelu						
Inv. menot	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000	0
Netto	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000	0
B3141 Polusmäen kaava-alue*						
Inv. menot	0	0	-500 000	-500 000	0	0
Netto	0	0	-500 000	-500 000	0	0
B3200 Kadut, liikenneturvallisuus						
Inv. menot	-650 000	-650 000	-650 000	-650 000	-650 000	0
Netto	-650 000	-650 000	-650 000	-650 000	-650 000	0
B3202 E18-hanke/keskusta*						
Inv. menot	-3 600 000	-3 600 000	-3 600 000	-3 600 000	-3 300 000	0
Netto	-3 600 000	-3 600 000	-3 600 000	-3 600 000	-3 300 000	0
B3203 Keskustakohteet						
Inv. menot	0	0	0	-250 000	-250 000	0
Netto	0	0	0	-250 000	-250 000	0
B3204 Helmi2-hanke						
Inv. menot	-60 000	-60 000	0	0	0	0
Netto	-60 000	-60 000	0	0	0	0

B3300 Katuvalaistus						
Inv. menot	-500 000	-400 000	-500 000	0	0	0
Netto	-500 000	-400 000	-500 000	0	0	0
B3400 Päälystykset						
Inv. menot	-700 000	-700 000	-800 000	0	0	0
Netto	-700 000	-700 000	-800 000	0	0	0
B3500 Viheralueet						
Inv. menot	-150 000	-150 000	-160 000	-405 000	-305 000	0
Netto	-150 000	-150 000	-160 000	-405 000	-305 000	0
B3550 Hahdenniemi						
Inv. menot	-65 000	-65 000	-90 000	-90 000	-90 000	0
Netto	-65 000	-65 000	-90 000	-90 000	-90 000	0
B3560 Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen						
Inv. menot	-250 000	-250 000	-250 000	-250 000	-250 000	0
Netto	-250 000	-250 000	-250 000	-250 000	-250 000	0
B3562 Suvituulenpuisto*						
Inv. menot	-150 000	-150 000	0	0	0	0
Netto	-150 000	-150 000	0	0	0	0
B3563 Ratahankkeet*						
Inv. menot	-1 100 000	-1 100 000	-1 200 000	0	0	0
Netto	-1 100 000	-1 100 000	-1 200 000	0	0	0
B3610 Kaukolämmön rakentaminen						
Inv. menot	-350 000	-350 000	-350 000	-350 000	-350 000	0
Netto	-350 000	-350 000	-350 000	-350 000	-350 000	0
B4010 Hankesuunnittelu						
Inv. menot	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Netto	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
B4313 Petäsmäen päiväkot						
Inv. menot	0	0	-100 000	-1 500 000	-1 500 000	0
Netto	0	0	-100 000	-1 500 000	-1 500 000	0
B4319 Kaanaan päiväkodin laajennus						
Inv. menot	0	0	-100 000	-500 000	-1 000 000	0
Netto	0	0	-100 000	-500 000	-1 000 000	0
B4337 Uusi pohjoisen alueen päiväkot						
Inv. menot	0	0	-100 000	-2 500 000	-2 500 000	0
Netto	0	0	-100 000	-2 500 000	-2 500 000	0
B4339 Eteläisen alueen päiväkot						
Inv. menot	0	0	0	-100 000	-2 000 000	-3 000 000
Netto	0	0	0	-100 000	-2 000 000	-3 000 000
B4403 Raisonlahden koulu*						
Inv. menot	-10 000 000	-10 000 000	-10 000 000	-1 000 000	0	0
Netto	-10 000 000	-10 000 000	-10 000 000	-1 000 000	0	0
B4407 Kerttulan koulu						
Inv. menot	0	0	-100 000	-10 000 000	-10 000 000	-6 000 000
Netto	0	0	-100 000	-10 000 000	-10 000 000	-6 000 000
B4416 Tikanmaan koulu peruskorjaus						
Inv. menot	0	0	-100 000	-1 600 000	-1 800 000	0
Netto	0	0	-100 000	-1 600 000	-1 800 000	0

B4419 Myllypellon koulu (5-9)*						
Inv. menot	-18 000 000	-18 000 000	-8 000 000	0	0	0
Netto	-18 000 000	-18 000 000	-8 000 000	0	0	0
B5010 Peruskorjaukset						
Inv. menot	-1 800 000	-1 800 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000
Netto	-1 800 000	-1 800 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 200 000
B6010 Kiinteät rakenteet ja laitteet						
Inv. menot	-100 000	-120 000	0	0	0	0
Netto	-100 000	-120 000	0	0	0	0
B7010 Kiinteistöjen pihatyöt						
Inv. menot	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Netto	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
B8010 Sisäilmakorjaukset						
Inv. menot	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Netto	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
YHTEENSÄ						
Inv. tulot	300 000	300 000	0	0	0	0
Inv. menot	-52 735 485	-52 035 485	-42 400 000	-28 695 000	-29 095 000	-10 900 000
Netto yht.	-52 435 485	-51 735 485	-42 400 000	-28 695 000	-29 095 000	-10 900 000

*Tähdellä merkittyjen hankkeiden kokonaiskustannusarvio ja toteuttamisvuodet ovat sitovia. Hanke voi käyttää vuosittain kokonaiskustannusarvion puitteissa määrärahaa sen mukaan, kuin hankkeen eteneminen vaatii. Lopullinen hankkeen vuosittainen määrärahan käyttö vahvistetaan jätkikäteen valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

5.3. Käyttöomaisuusirtaimistojen hankintaesitykset

Kh, konserni

Hankinnan nimi	Perustelu	€ (alv 0 %)	Projekti
Taloushallintojärjestelmä	Uuden taloushallintojärjestelmän hankinta vanhan taloushallintoohjelman tuen päättymisen takia.	100 000	911042
Seudullinen joukkoliikenne	Fölin investoinnit.	133 485	911026
	Yhteensä	233 485	

Kh, kaupunkikehitys

Hankinnan nimi	Perustelu	€ (alv 0 %)	Projekti
Kairavaunu	Kaupungin nykyinen kairavaunu on tiensä päässä. Kairauksia tehdään esim. infra- ja vesihuollon hankkeisiin sekä erilaisten rakennushankkeiden yhteydessä. Kairauksia on tehty myös tilauksesta eri toimijoille.	200 000	920011
	Yhteensä	200 000	

Infralautakunta

Hankinnan nimi	Perustelu	€ (alv 0 %)	Projekti
Pakettiauto	Tuotantoyksikön omassa käytössä olevista pakettiautoista kaksi on yli 15 vuotta vanhoja (vuosimallit 2007 ja 2011). Uudet ajoneuvot korvaavat vanhat.	50 000	962098
Sähköpakettiauto	Tuotantoyksikön omassa käytössä olevista pakettiautoista kaksi on yli 15 vuotta vanhoja (vuosimallit 2007 ja 2011). Uudet ajoneuvot korvaavat vanhat.	65 000	962099
Kameravalvontajärjestelmä ja -laitteet	Kameravalvontajärjestelmää päivitetään ja laajennetaan ilkeiden ja varkauksien vähentämiseksi sekä henkilöturvallisuuden parantamiseksi.	25 000	966010
Kulunvalvonta- ja lukitusjärjestelmä	Kulunvalvonta- ja lukitusjärjestelmän päivitys / uusiminen.	15 000	966014
Suurkeittiö- ja siivouslaitteet	Ruoankuljetusvaunut, keittiölaitteet, pesukoneet.	40 000	966015
Esitystekniikka	Kokousjärjestelmät, videoprojektori kaupungintalon kokoushuoneisiin. KJ: +20.000 euroa	40 000	966017
	Yhteensä	235 000	

Sivistyslautakunta

Hankinnan nimi	Perustelu	€ (alv 0 %)	Projekti
Myllypellon koulun teknisen työn laitteet ja varusteet	Ensikertainen varustaminen	350 000	931332
Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen piha-alueiden kunnostaminen		60 000	931334
Lukion, perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen kalusteiden uusiminen		50 000	931335
Tiedonpuiston koulun teknisen työn laitteiden ja koneiden hankinta	Siirtyy vuodelta 2026	360 000	931336
	Yhteensä	820 000	

Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta

Hankinnan nimi	Perustelu	€ (alv 0%)	Projekti
Kirjastotalon kalusteiden uusimien	Kirjastotalon alkuperäisten kalusteiden uusiminen	25 000	941714
Kerttulan yleisurheilukentän juoksusuoran valaistus	Kerttulan yleisurheilukentän valaistuksen rakentaminen parantaa merkittävästi alueen käyttömahdollisuuksia ja pidentää ulkoliikuntakautta erityisesti syksyllä. Investointi mahdollistaa turvallisen ja laadukkaan harjoittelun ilta-aikaan sekä vähentää painetta kaupungin sisäliikuntatiloissa hyödyntämällä nykyistä liikuntainfrastruktuuria tehokkaammin. Hanke tukee liikunnan harrastamista kaikenikäisille, vahvistaa seurojen toimintaedellytyksiä sekä toteuttaa kaupungin strategian tavoitetta mahdollistaa liikunnan ja ulkoilun ilo kaikenikäisille. Lisäksi investointi edistää kaupungin vetovoimaa kehittämällä Kerttulan liikuntakeskusta yhtenä Raision keskeisistä liikuntaolosuhteista.	110 000	941716
Uusien ulkokuntosalilaitteiden hankinta Kerttulaan	Valtuustoaloitteen perusteella Kerttulan ulkokuntosalin laitekantaa täydennetään hankkimalla Multi-Lift-maastavetolaite, istuttava hauislaite, lisäpainoyksikkö nykyiseen etupunnerruslaitteeseen sekä laitteiden alustat. Investointi parantaa olemassa olevan liikuntapaikan laatua, monipuolistaa harjoittelumahdollisuuksia ja lisää ulkokuntosalin käyttöastetta. Toimenpide tukee Raision strategian tavoitteita edistää kuntalaisten hyvinvointia, toimintakykyä ja omaehtoista liikuntaa	17 000	941718
		152 000	

5.4. Kunnallistekniikan investointiohjelma 2027-2030

Hanke	Vuosi	2027	2028	2029	2030		Hanke kust. yht.
	Asuntoalueet						
3042	Ensimmää	350					350
3045	Kertulanmäki	350					350
3046	Pirilänlaakso*		500	300	300		1 100
3047	Mustikkamäki*			600	600		1 200
3048	Hakinpelto	350					350
3141	Polusmäen kaava-alue*		500	500			1 000
		1 050	1 000	1 400	900		
	Yritysalueet						
3008	Teollisuus- ja kauppa-alueet (sitomattomat kohteet)	100					
3055	Kuninkojantien kiertoliittymä			600	600		1 200
3056	Raisiontie/Haunistentien kiertoliittymä		600				600
3058	Vesilaitoksien kiertoliittymä*	200	600				800
3044	Leilikallio 2	500					500
3049	Hahdenniemi 2*			300	200		300
3052	Kantonniitti 2		500				500
3057	Raisionlahden koulun kaava-alue*	650					1 050
3053	Myllypellon koulun liikennejärjestelyt*	600					600
		2 050	1 700	900	800		
	Muut investointihankkeet						
3013	Perusparannus*						
	Polusmäentien alue			500	300		800
3014	Taitorakenteet (alikulukäytävät)		300	300	300	KJ	
3015	Kuloisten risteysilta, Mahittulan silta *	6 500	10 500				17 000
3054	Kevyen liikenteen sillat	280	300	300	300		
3034	Isojen oien kunnostus	340	200	200	200		
	Elinvoimakatuksen avustus						
3100	Suunnittelu	400	400	400	400		
3200	Kadut (sitomattomat kohteet)	200	200	200	200		
3200	Muut kevytväylät	140	140	140	140		
3200	Liikennevalot/Joukkoliikenteen pysäkit	100	100	100	100		
3200	Liikenneturvallisuus	110	110	110	110		
3200	Hulevesikohteet	100	100	100	100		
3202	E18-hanke *	3 600	3 600	3 600	3 300		14 100
3203	Keskustakohteet			250	250		
3204	Raisionlahden ympäristö	60					
3560	Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen	250	250	250	250		
3563	Ratahankkeet *	1 100	1 200				2 300
3300	Katuvalaistus (rakennus- ja saneerauskohteet)	400	500			KJ	
3400	Päällystykset	700	800				

3610	Kaukolämmön rakentaminen	350	350	350	350		
3562	Suvituulenpuisto*	150					
3500	Viheralueet						
	Puistojen rakentaminen, saneeraus	50	100	100	100		
	Kerttulan Kirsikkapuisto			145	145		
	Koirapuistojen rakentaminen			100			
	Leikkikenttien rakentaminen, saneeraus	100	60	60	60		
3550	Hahdenniemi						
	Venesatama	65	90	90	90		
		14 995	19 300	7 295	6 695		
	Yhteensä	18 095	22 000	9 595	8 395		

*Tähdellä merkittyjen hankkeiden kokonaiskustannusarvio ja toteuttamisvuodet ovat sitovia. Hanke voi käyttää vuosittain kokonaiskustannusarvion puitteissa määrärahaa sen mukaan, kuin hankkeen eteneminen vaatii. Lopullinen hankkeen vuosittainen määrärahan käyttö vahvistetaan jälkikäteen valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

5.4.1. Kunnallisteknisten investointien hankekohtaiset perustelut 2027

(kursiivilla myöhemmin toteutettavien hankkeiden perustelut)

Asuntoalueet

3042 Ensima

Ensimaan asemakaava on valmisteilla. Asemakaava-alueelle on tulossa noin 30 kpl omakotitontteja. Ensima on tällä hetkellä kokonaan yksityisomistuksessa, kaupungin omistukseen on tulossa myös muutama omakotitontti.

Ensimaan alue on kokonaan uuden kunnallistekniikan rakentamista. Alueen rakentaminen on alustavasti suunniteltu toteutettavaksi yhdessä osassa. Ensimaan katujen rakentamiseen varataan 350.000 euroa.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

3045 Kerttulanmäki

Kerttulanmäen asemakaavan laadinta on kesken. Alueelle on tulossa kerrostalo- ja rivitaloasumista. Alue on yksityisessä omistuksessa. Kerttulanmäen alue on kokonaan uuden kunnallistekniikan rakentamista. Kerttulanmäelle on rakentumassa yksi katu Kerttulantieltä alueen keskelle. Alueen rakentaminen on alustavasti suunniteltu toteutettavaksi yhdessä osassa. Alustavien kustannusarvioiden mukaan Kerttulanmäen katujen rakentaminen maksaa noin 300.000 euroa.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

***3046 Pirilänlaakso**

Pirilänlaakson asemakaavoituksen aloittamista valmistellaan. Alueelle suunnitellaan tulevan noin 100 uutta omakotitonttia ja mahdollisesti päiväkotia. Pirilänlaakson asemakaava-alue on toteutuessaan

kokonaan uuden kunnallistekniikan rakentamista ja rakentaminen on suunniteltu alustavasti toteutettavan kahdessa osassa. Rakentamisen aikataulut tarkentuvat myöhemmin.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

**3047 Mustikkamäki*

Mustikkamäen asemakaava on vasta vireillä. Alueelle on suunnitteilla pientalovaltaista rakentamista. Alueen rakentamisen aikataulut tarkentuvat kaavoituksen edettyä.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

3048 Hakinpelto

Hakinpellon asemakaavaluonnos on ollut nähtävillä kesällä 2022. Asemakaava vahvistunee vuoden 2026 aikana. Hakinpellon alueelle on tulossa pääosin rivitaloasuntoja. Alue on suurimmaksi osaksi yksityisomistuksessa.

Hakinpellon alueelle on rakentumassa uusi katu, Tikanmaankadun linjausta muutetaan sekä lisäksi alueella parannetaan kevyen liikenteen yhteyksiä.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

**3141 Polusmäen kaava-alue*

Polusmäen tilakeskuksen ympäristön asemakaavan ja asemakaavamuutoksen luonnos on tekeillä. Polusmäen alueelle on suunniteltu AO- ja rivitalotontteja. Alue on yksityisomistuksessa. Uudelle kaava-alueelle tulisi yksi läpiajettava katu sekä jalankulun ja pyöräilyn väyliä Polusmäentieltä.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

Yritysalueet

3008 Teollisuus- ja kauppa-alueet, sitomattomat kohteet

Hankkeeseen varataan määräraha kadunrakennuskohteisiin, joiden rakentamistarve ilmenee talousarviovuoden aikana. Tällaisia kohteita ovat esimerkiksi kaava-alueet, joille infraa ei ole vielä rakennettu ja tonteille kohdistuu kysyntää talousarviovuoden aikana. Määrärahan käytöstä kohteisiin päättää tekninen johtaja. Talousarviovuoden aikana infralautakunnalle esitetään kooste, miten sitomattomat määrärahat on käytetty.

Katurakentamista koskevan määrärahan käytön edellytyksenä on, että tarvittaessa Raision Vesi Oy osoittaa tarvittavan määrärahan vastaavien kohteiden vesihuollon rakentamiseen.

3055 Kuninkojantien kiertoliittymä

Kuninkojantien ja Kuninkaanväylän liittymään on tehty yhteistyössä Elinvoimakatuksen kanssa kiertoliittymän esiselvitys. Kiertoliittymän tiesuunnittelu on aloitettu vuoden 2026 aikana.

Elinvoimakeskus on mukana suunnittelussa, mutta ei osallistu kustannuksiin, koska kiertoliittymän tarve katsotaan johtuvan kaupungin maankäytöstä. Kiertoliittymän toteutukseen päästäisiin vuonna 2029.

3056 Raisiontien/Haunistientien kiertoliittymä

Raisiontien ja Haunistientien liittymään on tehty toimivuustarkastelu. Toimivimmaksi tuossa liittymässä osoittautui kiertoliittymä. Kiertoliittymän suunnittelua jatketaan vuonna 2027. Kiertoliittymäsuunnitelma liitetään Kuloistensillan ja Mahittulansillan tiesuunnitelmaan. Kiertoliittymän rakentaminen olisi hyvä ajoittaa sillan rakentamisen yhteyteen.

3058 Vesilaitoksientien kiertoliittymä

Vesilaitoksientien ja kehätien ramppien liittymään Haunisten eritasoliittymän pohjoispuolelle suunnitellaan kiertoliittymä. Liittymän toimivuudessa on jo nyt puutteita ja liikenne tulee lisääntymään Muinaispellontien rakentamisen ja Haunistientien lisääntyvän liikenteen myötä. Kiertoliittymästä on tehty alustavia yleissuunnitelmia jo vuonna 2009 Myllyn kauppakeskusalueen yleissuunnittelun yhteydessä.

3044 Leilikallio 2

Leilikallio 2:sen asemakaavamuutoksen vahvistuttua alueelle rakennetaan Vuoritien kunnallistekniikka. Samoin kuivatusta alueella parannetaan. Alueen kunnallistekniikan rakentaminen on tarkoitus toteuttaa yhdessä osassa.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

**3049 Hahdenniemi 2*

Sataman laajennusalue Hahdenniemen venesataman kehittämistä jatketaan. Vuonna 2025 aluetta laajennettiin etelän suuntaan, kun edellisen toimijan vuokrasopimus päättyi. Alueesta tehdään ensin visio, jonka perusteella laaditaan Hahdenniemi 2-asemakaavaa. Asemakaava-alueen toteuttaminen alkaisi aikaisintaan vuonna 2029. Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

3052 Kantoniittu 2

Kaavaluonnos on ollut nähtävillä vuonna 2016, kaavaehdotuksen laadinta on käynnistetty ja valmistunee vuoden 2026 aikana. Alueelle kaavoitetaan toimitilatontteja Raumantien varteen.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

***3057 Raisionlahden koulun kaava-alue**

Raisionlahden koulu rakentuu Kaanaaseen, Kaanaantien poikkikatujen Isovuorentien ja Meriläntien väliselle alueelle. Nykyisen Meriläntien kohdalle suunnitellaan koulun jalankulku- ja pyöräliikennettä varten uusi Merilänraitti, joka kulkee koulun tontin poikki pohjoisen suuntaan Isovuorentielle. Koulun ajoneuvoliikenne on suunniteltu kulkevan uuden Kurjenkaaren kautta. Kurjenkaarelle suunnitellaan erillinen jalankulun ja pyöräilyn väylä.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

Isovuorentien rakentamisen aloitus loppuvuoden 2026 aikana.

***3053 Myllypellon koulun kohdalla Raisionkaaren liikennejärjestelyt**

Myllypellon koulun rakentaminen on aloitettu vuonna 2026. Asemakaavan laadinnan yhteydessä on tehty liikenteen toimivuustarkastelua, jossa Raisionkaarelle on suunniteltu koulun jättöliikennettä varten pysäköintitaskuja sekä kiertoliittymä Takapellonkadun liittymään. Raisionkaari on erikoiskuljetusreitti, mikä osaltaan mitoittaa kiertoliittymää. Kiertoliittymän rakentaminen aiheuttaa vesihuollon siirtotarpeen.

Myllypellon koulun kohdalle suunnitellaan tasoliittymä ja kääntymiskaista. Ratkaisulla vältetään vesihuollon siirtotarve.

Muut investointihankkeet

****3013 Perusparannus***

Polusmäentien alueen kunnallistekniikka on huonokuntoista. Polusmäen alueelle on vireillä yksityisen maanomistajan kaavoitushanke. Asemakaavan toteutuessa Polusmäentien luonne muuttuu ja kadun kunnostaminen tulee ajankohtaiseksi. Alueen rakentaminen on suunniteltu tehtävän kahdessa osassa, ensimmäinen osa vuonna 2029.

Polusmäentien alueen perusparannuksen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu niihin vesihuollon rakentamisen osalta.

3014 Taitorakenteet

Määrärahalla kunnostetaan huonokuntoisia alikulkukäytäviä, kunnostettavat kohteet määräytyvät vuonna 2025 tehdyn kuntokartoituksen perusteella. Vuonna 2027 on tarkoitus saneerata T-4509 Vaisaaren alikulku. **KJ: vuoden 2027 määrärahavaraus pois 300.000 €**

***3015 Kuloisten risteysilta, Mahittulan silta**

Vt 8:n ylittävä Raisiontien silta (Kuloisten risteysilta) on kuntoarvioissa osoittautunut erittäin huonokuntoiseksi ja uusimistarve on suuri. Kuloisten risteysillan uusiminen muuttaa Raisiontien linjausta sekä tasausta. Tasausta on muutettava, koska alituskorkeus ei nykyisellään täytä nykyvaatimuksia. Nämä muutokset vaikuttavat vt 8:n nykyisten ramppien toimivuuteen. Tiesuunnitelma on valmis. Alueen asemakaava on valmisteilla ja kaava etenee, kun arkeologiset tutkimukset alueella valmistuvat. Raisionjoen ylittävä Mahittulan silta on samoin huonokuntoinen ja se on kunnostettava samassa yhteydessä mm. tasausmuutosten ja uusien ramppien sijainnin takia. Hankkeen kokonaiskustannusarvio tarkentuu suunnittelun edetessä.

3054 Kevyen liikenteen sillat

Vuonna 2025 kaupungin hallinnassa oleville silloille ja alikuluille tehtiin yleis- ja tarvittaessa erikoistarkastukset. Korjauksen tarpeessa on Raisionlahden kevyen liikenteen silta, joka korjataan vuonna 2027.

3034 Isojen ojien kunnostus

Raision alueella on viisi merkittävää uomaa/jokea, jotka toimivat hulevesien purkuvesistöinä. Määrärahalla kunnostetaan ja parannetaan uomien kapasiteettia mm. tulvimisen estämiseksi.

Vuonna 2027 on tarkoitus rakentaa Alhaistenojanpuistoon toinen kosteikko viivyttämään vesiä. Myllypellon koulun tontilla olevaan Kuuanojaan rakennetaan kaksitasouomaratkaisu ja viivytyksiä. Kummankin mainitun hankkeen kustannuksiin Elinvoimakeskus osallistuu maksamalla 60 %.

3100 Suunnittelu

Hanke sisältää konsulttitoimistoilta ostettavia suunnittelu-, mittaus- ja tutkimustöitä.

Katujen ja vesihuollon suunnittelu tehdään yhdessä Raision Vesi Oy:n kanssa.

3200

Hankkeeseen 3200 kuuluvat katujen ja kevytväylien sitomattomat kohteet, liikennevalot, pysäkkijärjestelyt, liikenneturvallisuus- ja hulevesikohteet. Määrärahojen kohdentamisesta päättää tekninen johtaja talousarviovuoden aikana. Infralautakunnalle esitetään talousarviovuoden aikana kooste, miten sitomattomat määrärahat on käytetty.

Kadut, sitomattomat kohteet

Hankkeeseen sisältyy varaus kadunrakennuskohteille, joiden rakentamistarve ilmenee talousarviovuoden aikana. Tällainen kohde voi olla esimerkiksi asemakaava-alueella sijaitseva katu, joka on jäänyt aikanaan rakentamatta ja kun alueelle rakentuu uudisrakentamista, infran rakentaminen tulee ajankohtaiseksi.

Osa kohteista voi edellyttää, että Raision Vesi Oy osoittaa osaltaan rahoituksen kyseisille kohteille.

Muut kevytväylät

Hanke sisältää kevyen liikenteen väylien rakentamista, lähinnä kevyen liikenteen reitistön täydentämistä ja parantamista.

Liikennevalot

Hanke sisältää liikennevalojen saneerausta sekä liikennevalokojen uusimista.

Pysäkkien infra

Määrärahalla kunnostetaan linja-autopysäkkejä esteettömiksi ja turvallisemmiksi koko kaupungin alueella mm. rakentamalla korotetut ja reunatuella erotetut odotustilat pysäkeille sekä lisätään pysäkkikatoksia.

Liikenneturvallisuus

Hankkeeseen sisältyy liikenneturvallisuutta parantavien kohteiden rakentamista, kuten korotettuja suojateitä kevyen liikenteen reitistön pääreiteillä tai kevyen liikenteen väylillä ajoneuvojen ajon estäminen rakenteellisilla ratkaisuilla. Tyypillisimpiä ovat kohteet, joiden parantamistarve ilmenee talousarviovuoden aikana. Liikenneturvallisuuskohteiden valinnassa käytetään mm. seudullista liikenneturvallisuusselvitystä (hyväksytty infra-ltk 14.6.2022 §73).

Hulevesikohteet

Hankkeeseen sisältyy varaus rakentamiskohteille, joiden korjaamistarve ilmenee talousarviovuoden aikana. Määrärahalla kunnostetaan mm. katualueiden kuivatuksia rakentamalla uusia rumpuja, avo-ojia

tai mahdollisesti pienempiä viivytysratkaisuja helpottamaan viemäreiden kapasiteettiongelmia. Toimimattomat hulevesiratkaisut voivat aiheuttaa tulvimista mm. tonteilla.

***3202 E18-hanke**

E18-tien parantamisen tiesuunnitelma Raision keskustan kohdalla valmistui 2021. Hankkeeseen liittyvien kadunrakennussuunnitelmien laatiminen on alkanut allianssin muodostumisen myötä.

Kannelle tulevaa puistoa ja siihen liittyvää infraa suunnitellaan vuoden 2026 aikana. Lisäksi tehdään ympäristösuunnittelua E18 kehätien parantamishankkeeseen liittyvien katujen alueelle.

E18-hankkeen toteutus ja rakennussuunnittelu vaatii kaupungin panostusta sekä henkilöresurssin että suunnittelun valmiuden osalta.

3204 Raisionlahden ympäristö

Raisionlahden laidunalueiden parantamista on tehty aiempina vuosina Helmi- ja Helmi2 -hankkeissa; toteutukseen on saatu rahoitusta valtiolta. Nyt rahoitus on päättynyt, mutta tarve olisi yhden laidunalueen aitauksen uusimiseen. Raisionlahdella laiduntaa kesäkaudella lehmiä ja/tai lampaita, jotka laiduntaessaan edistävät luonnon monimuotoisuutta.

3560 Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen

Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen -hankkeen kohteena on Petterinpellontien jalankulun ja pyöräilyn väylä. E18-tiesuunnitelmassa ei ole esitetty kevyelle liikenteelle väylää. Lehterinvuoresta tulee merkittävä ulkoilualue, jolle suuntautuu kevyttä liikennettä.

***3563 Ratahankkeet**

Nuorikkalan rataseisakkeen pysäköintialueen suunnitelma on vahvistunut vuonna 2025. Suunnittelu tehtiin yhteistyössä Väyläviraston kanssa. Ratasuunnitelma valmistui myös vuoden 2025 aikana. Seisakkeen kohdalla on tarvetta tehdä vähäinen muutos asemakaavaan. Tavoitteena on, että Nuorikkalan seisakkeen rakentaminen aloitetaan vuoden 2027 aikana.

3300 Katuvalaistus

Hanke sisältää rakennus- ja saneerauskohteiden valaistuksen. Uudistettavissa kohteissa käytetään led-tekniikkaan pohjautuvaa valaistusta. **KJ: vähennys vuodelta 2027 100.000 €**

3400 Päälylystyukset

Hanke sisältää kuntokartoituksen perusteella valittujen katujen uudelleen päälylystyukset ja ajoratamaalaukset. Hintojen oleellisesti noustua päälylystettävän alueen määrä jää liian pieneksi. Kyseisellä määrärahalla korjausvelka ei kasva, vaan kääntyisi laskuun. Määrärahasta varataan osa kevyen liikenteen väylien päälylystykseen (100.000 €).

3610 Kaukolämmön rakentaminen

Turku Energian ja kaupungin välillä laaditun sopimuksen mukaisesti alkaen vuodesta 2027 määrärahaa käytetään kaukolämmön rakentamiseen.

***3562 Suvituulenpuisto**

Suvituulenpuiston kalusteet ja varusteet on asennettu ja puiston toiminnalliset osat saatu valmiiksi vuonna 2026. Puiston pohjoisosa on suunniteltu rauhallisemmaksi alueeksi, jossa on monimuotoista puuistutusta sekä nurmi- ja niittyalueita.

3500 Viheralueet

Puistokohteista Alppiruusu- ja puistossa maisemoidaan oleskeluaukio, louhosreuna ja painanne, rakennetaan alueen käytäviä sekä istutetaan kasvillisuutta. Lisäksi Tuomonkujan reuna maisemoidaan ja alueen ilme muutetaan metsäiseksi. Lammikon ympäristö maisemoidaan sekä rakennetaan murskepintainen aukio ja huoltokäytävä.

Kirsikkapuiston rakentaminen vuosina 2029-2030.

Urheilukentän eteläpuoliselle alueelle on suunniteltu puuistutuksia, käytäviä ja penkkejä. Kirsikkapuiston kokonaiskustannusarvio on 290.000 euroa ja investointi on jaettu kahdelle vuodelle.

Puistosuunnitelmat tuodaan infralautakunnan hyväksyttäväksi ennen toimenpiteitä.

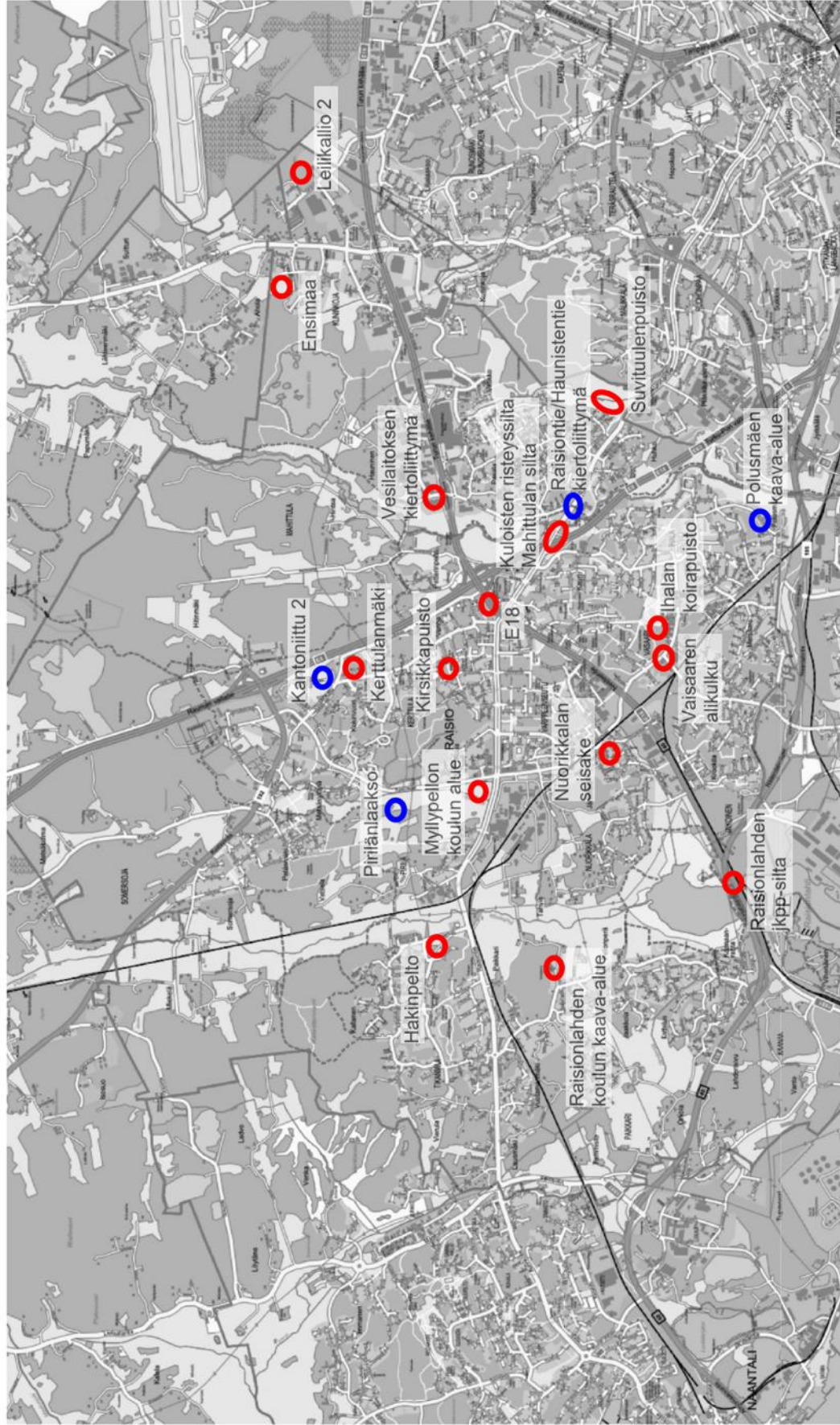
Ihalan koirapuisto on saneerauskuntoinen. Asukaspalautteissa on toivottu koirapuistoa, jossa isoille ja pienille koirille on varattu erilliset alueet. Saneerauksen yhteydessä Ihalan koirapuistoon rakennetaan erilliset aitaukset.

Ihalan koirapuiston saneeraus vuodelle 2029. Uusi koirapuisto 100.000 euroa vuodelle 2031.

Leikkipaikoilla yksittäisiä rikkoutuneita tai kuluneita leikkivälineitä vaihdetaan uusiin vastaaviin eri puolilla kaupunkia. Nuortenpuiston, Metsäsyyltyn, Immalanpuiston ja Pesäpuunpuiston leikkipaikat aidataan joko kokonaan tai osittain metallisella kolmilanka-aidalla lisäämään alueen turvallisuutta ja käyttömukavuutta.

3550 Hahdenniemi

Venesatamassa peräpaaluja korvataan edelleen venepuomeilla. Laituripainoja ja -ketjuja vaihdetaan kuntotarkastuksen edellyttämiin laitureihin.

● vuosi 2027
● vuosi 2028

KUNNALLISTEKNISET INVESTOINNIT
 VUODET 2027-2028

5.5. Talonrakentamishjelma 2027-2031

Hanke- numero	Hankkeen nimi	2027 1.000 euroa		2028 1.000 euroa		2029 1.000 euroa		2030 1.000 euroa		2031 1.000 euroa		2027-2031 1.000 euroa		Kokonais- kustannus 1.000 euroa
		menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	
4010	Hankesuunnittelu	100		100		100		100		100		500		
4313	Petäsmäen päiväkodin peruskorjaus			100		1 500		1 500				3 100	0	3 100
4319	Kaanaan päiväkodin laajennus			100		500		1 000				1 600	0	1 600
4337	Pohjoisen alueen päiväkotit (Mustikkamäen päiväkotit)			100		2 500		2 500				5 100	0	5 100
4339	Eteläisen alueen päiväkotit (Vaisaan - Metsäaari)					100		2 000		3 000		5 100		5 100
4403	Raisiolahden koulu (luokat 0-4)*	10 000		10 000		1 000						21 000		26 000
4407	Kerttulan koulu (uudisrakennus tai peruskorjaus)			100		10 000		10 000		6 000		26 100		26 100
4416	Tikanmaan koulu perusparannus (ja laajennus, muutokset päiväkodiksi)			100		1 600		1 800				3 500	0	3 500
4419	Myllypellon koulu (luokat 5-9) *	18 000		8 000								26 000	0	44 500
5010	Peruskorjaukset	1 800		1 200		1 200		1 200		1 200		6 600	0	
7010	Kiinteistöjen pihatyöt	300		300		300		300		300		1 500	0	
8010	Sisäilmakorjaukset	300		300		300		300		300		1 500	0	
	Bruttomenot ja -tulot yhteensä	30 500	0	20 400	0	19 100	0	20 700	0	10 900	0	101 600	0	
	Nettomenot yhteensä	30 500		20 400		19 100		20 700		10 900		101 600		
	* Monivuotinen hanke, jonka kokonaiskustannusarvio ja toteuttamisvuodet ovat sitovia.													
	Hankkeet 4313, 4319, 4337, 4339, 4407, 4416, vaativat hyväksytyn tarveselvityksen / hankesuunnitelman, hankekoko, aikataulu ja kustannusarviot tarkentuvat suunnittelun edetessä.													
	4401 Raisiolahden koulun hankesuunnitelma on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 9.3.2026 § 28													
	4419 Myllypellon koulun hankesuunnitelma on hyväksytty kaupunginvaltuusto 05.05.2025 § 42.													
	Kustannusarviot eivät sisällä irtaimistoa, tontin hankintaa, rahoituskustannuksia eikä purkukustannuksia.													

5.5.1. Talonrakentamishjelman 2027-2031 hankekohtaiset perustelut

Yleisesti voidaan todeta, että talonrakentamishjelmaan esitetyt hankekoot, aikataulut ja kustannusarviot tarkentuvat suunnitteluvaiheiden edetessä. Kustannusarvioiden tarkkuus eri vaiheissa suunnittelutietojen tarkkuudesta riippuen: esisuunnittelu ja tarveselvitysvaihe +/- 25 %, hankesuunnitteluvaihe +/-15 % ja toteutussuunnitteluvaihe +/- 10 %. Hankkeissa huomioitavat riskit: rakennuskustannusten muutokset (mm. investointilainakorot, tarvikkeiden- ja työvoiman saatavuus), jotka tulee huomioida esisuunnittelun ja toteutusvaiheen välillä olevana aikataulu- ja kustannusriskinä. Esitetyt määrärahat eivät sisällä mahdollisia irtaimiston hankintakustannuksia.

4010 Hankesuunnittelu

Määrärahaa on varattu kunkin talousarviovuoden aikana esille tuleviin ennalta arvaamattomiin uusiin tilahankkeisiin liittyvien hanke- ja luonnossuunnitelmien, erilaisten tutkimusten, selvitysten ja kartoitusten sekä kustannusarvioiden laatimista varten.

4313 Petäsmäen päiväkodin peruskorjaus

Petäsmäen päiväkotit on rakennettu vuonna 1987. Kiinteistössä on tehty saneeraus ja kunnossapitokorjauksia eri vuosina, mutta kiinteistön peruskorjaus on tekemättä. Päiväkodin kerrosala on 888 k-m². Kiinteistössä tehdään seuraavan kolmen vuoden aikana kunnossapito- ja huoltokorjausta, jonka jälkeen tulisi suorittaa laajamittainen koko kiinteistön kattava perusparannus. Peruskorjauksessa tai uudisrakentamisessa tulee huomioida sivistystoimialan eri palvelualueiden alueelliset tilatarpeet. Petäsmäen päiväkodin kokonaisuutta arvioidaan tarveselvitysvaiheessa.

4319 Kaanaan päiväkodin laajennus

Uudessa koulu- ja varhaiskasvatusverkkomallissa Kaanaan nykyinen koulu purettaisiin ja suunnitelmien mukaan uusi Raisionlahden alakoulu 0–4 (Kaanaa-Tahvio-Tikanmaa) rakennetaan Kaanaan alueelle. Nykyisen koulun keittiö ja ruokasali palvelee tällä hetkellä myös päiväkotia. Koulun poistuessä käytöstä, päiväkotia tulee laajentaa keittiö-, ruokasali- ja tarvittavien muiden toimintojen osalta. Kokonaisuutta arvioidaan tarve-/hankesuunnitteluvaiheessa. Hankkeen laajuus, kustannusarvio ja aikataulu tulevat tarkentumaan suunnittelun edetessä.

4337 Pohjoisen alueen päiväkoti (Mustikkamäen päiväkoti, Raisionkaari)

Uudessa koulu- ja varhaiskasvatusverkkomallissa rakennetaan uusi päiväkoti Raision pohjoisalueen puolelle. Kokonaisuutta arvioidaan tarveselvitysvaiheessa. Hankkeen laajuus, kustannusarvio ja aikataulu tulevat tarkentumaan suunnittelun edetessä.

4339 Eteläisen alueen päiväkoti (Vaisaari – Metsäaro)

Uudessa koulu- ja varhaiskasvatusverkkomallissa rakennetaan uusi päiväkoti Raision eteläalueen puolelle. Kokonaisuutta arvioidaan tarveselvitysvaiheessa. Hankkeen laajuus, kustannusarvio ja aikataulu tulevat tarkentumaan suunnittelun edetessä.

4403 Raisionlahden koulu (luokat 0–4)*

Raisionlahden alakoulu 0–4 (Kaanaa-Tahvio-Tikanmaa) rakennetaan Kaanaaseen Meriläntien ja Isovuorentien väliselle alueelle, Kaanaantien varteen. Raisionlahden koulun hankkeen tarveselvitys on hyväksytty kaupunginvaltuustossa syyskuussa 2025 ja hankesuunnitelma hyväksytty maaliskuussa 2026. Rakentaminen aloitetaan joulukuussa 2026 ja rakennus otetaan käyttöön elokuussa 2028.

4407 Kerttulan koulu

Kerttulan alueen tilatarpeet ovat kasvaneet ennakoitua nopeammin. Uudessa koulu- ja varhaiskasvatusverkkomallissa on esitetty vanhan koulun peruskorjaus ja tarvittava laajennus. Toisena vaihtoehtona on selvitetty myös uudisrakentamisen mahdollisuutta, jossa rakennettaisiin kokonaisuudessaan uusi koulurakennus samalle tontille. Eri vaihtoehtoja ja kokonaisuutta arvioidaan tarveselvitysvaiheessa. Hankkeen laajuus, kustannusarvio ja aikataulu tulevat tarkentumaan suunnittelun edetessä.

4416 Tikanmaan koulu perusparannus (muutos päiväkodiksi)

Uudessa koulu- ja varhaiskasvatusverkkomallissa nykyinen Tikanmaan koulurakennus peruskorjataan ja muutetaan palveluverkkoselvityksen mukaisesti varhaiskasvatuksen käyttöön päiväkodiksi. Kokonaisuutta arvioidaan tarveselvitysvaiheessa. Hankkeen laajuus, kustannusarvio ja aikataulu tulevat tarkentumaan suunnittelun edetessä.

4419 Myllypellon koulu (yhtenäiskoulu 5-9)*

Palveluverkkoselvityksen mukaiseen kouluverkkoon päästään siirtymään Myllypellon koulun valmistuttua. Sen jälkeen Raisiossa toimii kaksi yhtenäiskoulua vuosiluokkien 5.–9. oppilaille, Tiedonpuiston ja Myllypellon koulut. Näissä kouluissa opiskelevat nykyisen yläkoulun, Vaisaaren koulun, 7.–9. luokkien oppilaat ja aluemallin mukaisesti vuosiluokkien 5.–6. oppilaat, jotka siirtyvät kouluihin alueen alakouluista. Oppilaita opettavat sekä aineenopettajat että luokanopettajat.

Myllypellon koulu rakennetaan Raison keskustan länsi-/pohjoispuolelle Pirilän alueelle Raisonkaaren tien varteen. Koulun rakentaminen alkoi alkuvuodesta 2026 ja rakennus otetaan käyttöön elokuussa 2028.

5010 Peruskorjaukset

Pienemmät peruskorjauskohteet nimetään aina vuosittain tilapalvelujen työohjelman käsittelyn yhteydessä joulukuussa infralautakunnassa. Peruskorjausten kokonaisbudjetti jakaantuu useille eri kiinteistöille (mm. hallintorakennukset, koulut, päiväkodit, uimahalli ja jäähallit).

7010 Kiinteistöjen pihatyöt

Kiinteistöjen pihatyökohteet nimetään aina vuosittain tilapalvelujen työohjelman käsittelyn yhteydessä joulukuussa infralautakunnassa.

8010 Sisäilmakorjaukset

Kiinteistöjen sisäilmakorjauskohteet nimetään aina vuosittain tilapalvelujen työohjelman käsittelyn yhteydessä joulukuussa infralautakunnassa. Osa määrärahasta tulee kohdentaa äkillisiin ja ennakoimattomiin sisäilmakorjauksiin.

6. Talousarvion sitovuus

6.1. Kuntalain säännökset talousarviota koskien

Kuntien talousarviosta ja -suunnitelmasta säädetään kuntalain 110 §:ssä. Kuntalain mukaan ”valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.”

6.2. Talousarvion noudattamista koskevat ohjeet

6.2.1. Talousarvion sitovuus

Lain mukaan kunnan toiminnassa ja taloudessa on noudatettava talousarviota. Toimielin on sidottu talousarviossa hyväksytyihin toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin.

Talousarvion sitovuus määräytyy lautakunnittain siten, että käyttötalousosan sitovia lukuja ovat lautakunnan ulkoiset kokonaistulot, ulkoiset kokonaismenot ja netto. Lautakunta voi suorittaa muutoksia vastuualueiden ja palveluiden välillä. Tili- ja vastuuvapauden edellyttämä sitovuus muodostuu ulkoisesta toimintakatteesta (nettobudjetti).

Investointien sitovuus on hanketasolla. Lisäksi on monivuotisia hankkeita, joiden kokonaiskustannusarvio ja toteuttamisvuodet ovat sitovia. Nämä hankkeet on merkitty erikseen talousarviossa. Lautakunta hyväksyy hankkeidensa väliset määrärahasiirrot. Siirtoja ei saa tehdä kokonaiskustannusarvioltaan ja toteuttamisvuosiltaan sitovista hankkeista.

Tuloslaskelmaosan sitovat erät ovat verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja –kulut. Rahoituslaskelmaosan sitovat erät ovat lainakannan kokonaismuutos.

6.2.2. Käyttösuunnitelmat

Hallintosäännön 81 §:n mukaan toimielin hyväksyy käyttösuunnitelman. Lautakunnat laativat hyväksytyn talousarvion perusteella käyttösuunnitelman palveluittain. Kaupunginhallituksen käyttösuunnitelma sisältää molemmat kaupunginhallituksen alaiset kokonaisuudet (KH, konserni ja KH, kaupunkikehitys).

6.2.3. Raportointi

Talousarvion kuukausikohtaista toteutumista seurataan toimielimissä. Kaupunginvaltuustolle laaditaan talouden toteutuman raportti maaliskuun lopun, kesäkuun lopun sekä syyskuun lopun tilanteesta.

6.2.4. Strategiset tavoitteet

Strategisia tavoitteita voidaan muuttaa vain valtuuston päätöksellä. Vuonna 2025 on hyväksytty uusi kaupunkistrategia ja uudet tavoitteet on sisällytetty vuoden 2027 talousarvion. Tilinpäätöksessä tulee

antaa selostus tavoitteiden toteutumisesta. Strategisten tavoitteiden toimeenpanon keinoja ja mittareita kehitetään vuosittain osana talousarvioprosessi.

6.2.5. Talousarvion ja sen määräysten noudattaminen

Talousarviota ja sen määräyksiä on noudatettava toiminnassa. Tilivelvolliset vastaavat vastuualueidensa taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta. Tilivelvollisten viranhaltijoiden on valvottava, että vastuualueen toiminnassa noudatetaan hyväksyttyä talousarviota ja käyttösuunnitelmaa sekä niihin liittyviä tavoitteita. Toimintaa ja taloutta tulee sopeuttaa siten, että asetetut tavoitteet on mahdollista saavuttaa. Mikäli on ilmeistä, ettei asetettuihin tavoitteisiin päästä, tulee asia saattaa toimielinkäsittelyyn siten, että valtuusto voi päättää talousarvioon sisältyvien määrärahojen ja tavoitteiden muutokset kyseisen talousarviovuoden aikana.

Kaikista esitettävistä talousarviomuutoksista tulee tehdä ilmoitus talouspalveluihin.

6.2.6. Muut ohjeet

Investointeja, joiden kustannusarvio on yli 1.000.000 euroa, tai investointeja, joista valtuusto on erikseen niin päättänyt, ei saa aloittaa ilman kaupunginhallituksen lupaa.

Mikäli valtionosuutta saadaan kesken vuoden jo olemassa olevaan toimintaan, jonka menot ovat talousarviossa, valtionosuus kasvattaa vain tulomäärärahoja.

Mikäli toimialoilla/palvelualueilla suunnitellaan itsenäisesti hankkeita toteutettavaksi leasing-rahoituksella, palvelualueet vastaavat koko leasing-rahoitusprosessista kilpailutuksesta, operatiiviseen toteutukseen ja seurantaan saakka. Palvelujohtajan tulee ilmoittaa talousjohtajalle kunkin palvelualueensa hankkeen leasing-rahoituksen suunnitelmat ja hankkeen alkaminen etukäteen sekä ajantasainen toteutuminen ja määrä. Palvelualueet valmistelevat tarvittavat leasing-rahoitusta koskevat päätöspykälät kaupunginhallitukselle.

Mikäli lautakunnat hakevat hankerahoitusta talousarviossa hankkeille varatun määrärahan yli, mikä edellyttää talousarviomuutoksen tekemistä, lautakuntien tulee saattaa hankehakemus kaupunginjohtajan hyväksyttäväksi.

6.2.7. Kohderahoitteiset yksiköt eli nettoyksiköt

Kuntien ja kuntayhtymien talousarvio- ja suunnitelmaohjeistuksissa määritellään kohderahoitteiset tehtävät: *"Kohderahoitteiset tehtävät ovat tehtäviä, joiden käyttötalous on sidottu ensisijaisesti tuloarvioin kunnan talousarvioon, tai tehtäviä, jotka ovat kokonaan erillään kunnan talousarviosta. Talousarviosidonnaisia kohderahoitteisia tehtäviä ovat muu taseyksikkö, sisäisen palvelun nettoyksikkö ja muut nettoyksiköt. Kunnan talousarviosta erillään olevia yksiköitä ovat kunnan liikelaitokset."* *"Kohderahoitusta sovelletaan palveluja tuottavissa tehtävissä kuten liikelaitoksissa, muissa taseyksiköissä sekä nettoperiaatteella toimivissa yksiköissä, jotka saavat varsinaisen toimintansa rahoituksen kokonaan tai osittain korvauksena tuottamistaan palveluista."*

Raision kaupungin talousarvio sisältää nettobudjettisyksiköt seuraavissa tulosityksiköissä:

Hyvinvointi ja vapaa-aikalautakunta: Uintikeskus Ulpukka ja Kerttulan jäähallit

Infralautakunta: Tilapalvelut ja Ruokapalvelut

Nettobudjettisyksikön sitova määräraha on nettomenot. Nettomenojen saavuttaminen sallii ulkopuolisen tulo-rahoituksen ylityksen sekä vastaavan suuruisen rahamenojen ylityksen ilman valtuuston käsittelyä. Nettobudjettisyksiköt sisältyvät lautakuntien käyttösuunnitelmiin, ja niiden käyttösuunnitelmien toteutuminen esitetään tilinpäätöksessä.

6.3. Raision kaupungin tilivelvolliset

Kuntalain 125 §:n mukaan tilintarkastajan on annettava valtuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa tarkastuksen tulosten lisäksi annetaan mm. esitys vastuuvapauden myöntämisestä toimielimen jäsenelle ja toimielimen tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle (tilivelvollinen).

Raision kaupungin tilivelvollisiksi on määritelty seuraavat tahot:

- kaupunginhallituksen jäsenet ja sen jaoston jäsenet
- lautakuntien ja niiden jaostojen jäsenet
- kaupunginjohtaja
- talousjohtaja
- henkilöstöjohtaja
- hallintojohtaja
- viestintäjohtaja
- tietohallintojohtaja
- kaupunkikehitysjohtaja
- tekninen johtaja
- sivistysjohtaja
- hallintosäännössä kunkin toimialan palvelujohtajaksi tai heitä vastaavaksi määritellyt henkilöt.

Vaikka tilivelvollisten luettelossa ei ole kaikista esimiehistä mainintaa, se ei poissulje vastuuta oman organisaation toiminnasta ja taloudesta.

6.4. Talousarviolainat ja lainanottovaltuus

Kaupungin lainamäärä 31.12.2025 oli 84,0 miljoonaa euroa eli 3 224 €/asukas. Kaupungin lainamäärä on vuoden 2026 talousarviossa arvioitu olevan 31.12.2026 noin 131,3 milj. euroa.

Kaupungin talousarviossa suunnitellun oman toiminnan ja investointien toteuttaminen vaatii, että lainamäärä kasvaa 47,5 milj. eurolla. (47.462.000 euroa). Kaupunki on useita vuosia tarjonnut tytäryhtiölleen mahdollisuuden lyhytaikaiseen luottoon, joka on toteutettu kaupungin konsernitiliin kytkettyyn limiittiin. Limiitti on vuonna 2026 nostettu 4 miljoonaan euroon 2,8 miljoonasta eurosta johtuen tytäryhtiöiden kasvaneesta rahoitustarpeesta. Konsernitiliin liittyen tulee erikseen määritellä lainanottovaltuus konsernin tytäryhteisöjen lyhytaikaisen maksuvalmiuden turvaamiseen. Konsernitililimiitti pysyy ennallaan 4 miljoonassa eurossa. Konsernitililimiitti sisältyy 47,5 milj. euron lainanottotarpeeseen.

Mikäli kaupunki tämän lisäksi vuoden 2027 aikana myöntää tytäryhtiölleen antolainoja, kaupungin oma rahoitustarve kasvaa vastaavasti ja lainanottovaltuuksia pitää vastaavasti tarkistaa antolainapäätösten yhteydessä.

Valtuusto asettaa talousarviossa tai erikseen tekemällään päätöksellä vuodelle 2027 ne rajat, joiden puitteissa lainanottovaltuuksia voidaan käyttää.

Talousarviossa esitetään seuraavaa lainanottoa koskevaa valtuutuspäätöstä:

Kaupunginhallitukselle myönnetään vuoden 2027 aikana oikeus ottaa lyhyttä tai pitkäaikaista lainaa siten, että kaupungin nettolainanotto vuoden lopussa ei ylitä **47.462.000 euroa**. Tällä kaupungin maksimilainamäärällä pitää kattaa myös kaupungin konsernitiliin käyttöön liittyvän lyhytaikaisen lainan myöntämisen kaupungin tytäryhteisöille, maksimissaan 4 miljoonan edestä.

Kaupungin konsernitilin käyttöön kytkeytynyt mahdollisuus lyhytaikaiseen lainaan (tililimiitti) rajoitetaan vuodeksi 2027 neljään (4) milj. euroon, joka jakautuu seuraavasti:

- Raisen Vesi Oy, 2,15 miljoonaa euroa
- Raisen Vuokra-asunnot Oy, 1,85 miljoonaa euroa

Mikäli kaupunki vuoden 2027 aikana, erillisillä päätöksellä myöntää tytäryhtiöilleen antolainoja, kaupungin omia lainanottovaltuuksia pitää vastaavasti tarkistaa.

Kaupungin maksuvalmiutta seurataan jatkuvasti ja tarvittava lainarahoitus rahoitus toteutetaan kaupungin rahoitus- ja sijoitusperiaatteiden mukaisesti.

Tytäryhtiöiden tulee pyytää kaupunginhallitukselta konserniohje lainojen takaamiseen liittyen, jo olemassa olevien lainojen ehtoihin liittyvissä kysymyksissä sekä uuden lainan ottamiseen liittyen. Tytäryhtiöt eivät saa ottaa ulkopuolista lainarahoitusta ilman kaupungin lupaa. Tytäryhtiöt ottavat lainansa pääsääntöisesti kaupungilta, joka hankkii rahoituksen ja perii konserniyhtiöiltä kohtuullisen marginaalin.

Lainatarvetilanteessa ja ennen lainan kilpailuttamista, tytäryhtiön toimitusjohtajan tulee keskustella kaupungin talousjohtajan ja kaupunginjohtajan kanssa. Tytäryhtiöiden tulee varmistaa kaupungilta takaamispyynnöissä tai muissa vastaavissa valmistelua edellyttävissä asioissa valmisteluajataulu hyvissä ajoin. Yhteyshenkilönä tytäryhtiöiden (Raisen Vesi Oy, Raisen Vuokra-asunnot Oy) talouteen liittyvissä kysymyksissä toimii talousjohtaja.

7. Riskienarviointi ja -hallinta

Kuntalain 14 §:n mukaisesti kaupunginvaltuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista, joiden tarkoituksena on ohjata kaupunginhallitusta sen huolehtiessa kuntalain 39 §:n velvoittamana kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Valtuuston päätöstä sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja varautumisen perusteista noudatetaan Raision kaupungin lisäksi myös kaupungin tytäryhteisöissä ja näiden tytäryhteisöissä sekä kaupungin määräysvaltaan kuuluvissa säätiöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä tai säätiön säännöistä muuta johdu. Tytäryhteisön hallitus vastaa kuitenkin aina yhteisön sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja varautumisen asianmukaisesta järjestämisestä ja sen tuloksellisuuden valvonnasta. Valtuusto hyväksyi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet 10.11.2025 § 125.

Kaupunginhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kaupunginhallitus hyväksyy sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen. Ohjetta noudatetaan myös kaupungin tytäryhteisöissä sekä kaupungin määräysvaltaan kuuluvissa säätiöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä tai säätiön säännöistä muuta johdu. Kaupunginhallitus hyväksyi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen 2.2.2026 § 42.

Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on lisäksi voimassa, mitä kaupungin hallintosäännössä sekä muissa ohjeissa ja määräyksissä on sanottu. Raision kaupungin hallintosäännön luvun 10 102–106 §:ssä on määritelty toimielinten ja viranhaltijoiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät sekä sisäisen tarkastuksen tehtävät.

7.1. Käsitteet

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kaupungille ja kaupunkikonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan, toiminta on tuloksellista ja riskit ovat hallinnassa. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ei eriytetä muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta, vaan se on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja vastuut on määritelty luottamushenkilöiden, johtavien viranhaltijoiden, esihenkilöiden ja henkilöstön osalta.

Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset ja muut esihenkilöt pyrkivät varmistamaan, että

- kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista
- päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa
- lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan
- omaisuus ja voimavarat turvataan.

Riski on epävarmuuden vaikutus tavoitteisiin. Vaikutus on poikkeama odotetusta, niin myönteisessä kuin kielteisessä mielessä.

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa, ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus kunnan strategisten, toiminnan ja talouden tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Riskienhallinnan merkitys on korostunut jatkuvasti erityisesti kunnan tehtävien organisointitapojen monipuolistuessa. Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelytapoja, joiden avulla

- tunnistetaan ja kuvataan kaupungin ja kaupunkikonsernin toimintaan liittyviä riskejä
- arvioidaan tunnistetun riskin merkittävyyttä ja sen toteutumisen todennäköisyyttä
- määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi eri menetelmillä
- määritellään toimintatavat riskeistä raportointiin ja riskien seurantaan.

Sisäinen tarkastus on osa sisäistä valvontaa. Sisäinen tarkastus tukee organisaatiota sen tavoitteiden saavuttamisessa ja arvioinnissa tarjoamalla objektiivisen, riippumattoman ja järjestelmällisen lähestymistavan organisaation riskienhallinta-, valvonta-, johtamis- ja hallintaprosessien tuloksellisuuden arviointiin ja kehittämiseen. Sisäisen tarkastuksen tavoitteena on varmistaa, että organisaation toiminta on tavoitteiden, päämäärien ja toimintaperiaatteiden sekä säädösten ja määräysten mukaista. Sisäistä tarkastusta voidaan järjestää omana toimintana, yhteistyössä muiden kuntien kanssa tai hankkimalla palvelua ulkopuolisilta palveluntuottajilta.

7.2. Raisen kaupungin riskiluokitus

Päättyessään sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja varautumisen perusteista valtuusto hyväksyi riskiluokituksen, jota käytetään riskienarvioinnissa, analysoinnissa, seurannassa ja raportoinnissa.

Riskienhallinnassa kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan riskit on otettava huomioon kokonaisvaltaisesti.

Kaupunkikonsernin riskit jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat

- taloudelliset riskit: tulorahoituksen riittävyys, menojen hallinta, rahoitus
- strategiset riskit: toimintaympäristö, toiminnan kehittäminen, johtaminen
- operatiiviset riskit: toiminta, ICT, juridinen vastuu
- vahinkoriskit: onnettomuudet, toimitilat, koneet ja kalusto, henkilöstö.

Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sisäisiä ja ulkoisia riskejä. Riskienhallinnan tulee perustua riskiarviointiin. Riskikartassa on esitetty kaupungin toiminnan kannalta merkityksellisiä asiakokonaisuuksia, joita tulee arvioida riskiarviointeja tehtäessä.

7.2.1. Riskienhallinta osana taloussuunnittelu- ja seurantaprosessia

Riskienhallintaa toteutetaan talousarvion ja muiden merkittävien päätösten yhteydessä. Raisiossa riskienhallinta on kytketty osaksi taloussuunnittelu- ja seurantaprosessia. Toimielimet laativat riskianalyysinsä talousarvioprosessin yhteydessä edellisvuoden riskianalyysien sekä tilinpäätöksessä esitetyn edellisvuoden selonteon pohjalta. Riskianalyysissä on otettu huomioon edellisen arvioinnin jälkeen ilmaantuneet uudet riski- ja uhkatekijät sekä arvioitu, ovatko edellisvuonna esiin nostetut riskit edelleen ajankohtaisia ja onko niissä tapahtunut muutoksia.

Toimielimet ovat tunnistaneet ja arvioineet talousarvion valmistelun yhteydessä toimintaansa sisältävät merkittävimmät riskit. Tunnistamisessa on käytetty hyväksi edellä esitettyä riskiluokittelua ja riskikarttaa. Riskit on kuvattu ja arvioitu niiden todennäköisyyttä ja seurauksia (arviointiväli 1-6) sekä toimenpiteitä, joilla riskiä eliminoidaan, pienennetään tai hallinnoidaan. Riskianalyysissä on määritelty toimenpiteet riskin torjumiseksi tai siihen varautumiseksi. Riskille on asetettu vastuutaho. Toimielinten riskitaulukot esitetään tämän luvun lopussa.

Riskienhallintatoimenpiteiden vaikutusten seuranta ja riittävyyden arviointi ovat osa riskienhallintaprosessia. Toimialat seuraavat tunnistettujen riskienhallintatoimenpiteiden toteutumista, vaikutusta ja riittävyyttä talousarviovuoden aikana.

Tilinpäätöksen yhteydessä laaditaan selonteko riskienhallinnasta toimielimittäin. Selonteossa arvioidaan nyt talousarvion yhteydessä tehdyn riskienhallinnan analysoinnin onnistumista, riskien toteutumista ja onnistumista riskienhallinnassa.

7.3. Varautuminen ja jatkuvuuden hallinta

Valtuusto päätti osana sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja varautumisen perusteita myös varautumisen yleisistä periaatteista, joita noudatetaan kaupunkikonsernin kaikessa toiminnassa. Varautumisen tavoitteena on, että sen avulla luodaan edellytykset toiminnan johtamiselle, palveluiden jatkuvuudenhallinnalle ja häiriötilanteista palautumiselle niin normaaliolojen häiriötilanteissa kuin poikkeusoloissa.

Raision kaupunki varautuu normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin valmiuslain 12 §:n edellyttämällä tavalla varmistamalla valmiussuunnitelmin, etukäteisvalmisteluin sekä muilla suunnitelmilla kaupungin tehtävien mahdollisimman hyvän hoitamisen normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Valmiussuunnitelmassa tunnistetaan kaupunkilaisiin ja kaupungin toimintaan vaikuttavat merkittävimmät uhat ja määritellään vastuutahot erilaisten häiriötilanteiden varalle, huolehditaan kriisiviestinnän perusteista ja suunnitellaan ennalta, millä tavoin toiminnot ja palvelut saadaan jatkumaan keskeytymättä. Merkittävimmistä häiriötilanteista laaditaan raportit. Varautumista harjoitellaan osallistumalla valtakunnallisiin ja alueellisiin valmiusharjoituksiin ja yhteistyötä tehdään aktiivisesti eri viranomaistahojen kanssa. Kaupungin valmiusjohtoryhmä kokoontuu säännöllisesti ja osallistuu säännöllisesti erilaisiin harjoituksiin ja koulutuksiin ja lisäksi johtoryhmän jäsenet osallistuvat alueellisille maanpuolustuskursseille kutsuttaessa.

Varautumisen ja valmiussuunnittelun kehittämiseksi käynnissä ollut Kriisinkestävä Raision seutu -hanke jatkuu 31.5.2027 saakka. Tämän jälkeen yhteistyötä jatketaan varautumis- ja valmiussuunnittelun palveluyhteistyöllä lähikuntien kanssa. Hankkeesta ja jatkotoimenpiteistä on kerrottu tarkemmin konsernipalveluyksikön talousarvion yhteydessä.

7.4. Tytäryhteisöjen varautuminen

Konsernin talous on keskeinen osa kaupungin kokonaistaloudellista toimintaa. Konserniin kuuluvilta yhtiöiltä edellytetään konsernin sisäiseen valvontaan, riskienhallintaan ja varautumiseen liittyvien ohjeistusten huomioimista sekä toimintaympäristössä tapahtuvien ja mahdollisten muutosten analysointia, uhkaavien riskien tunnistamista ja riskien vaikutusten arviointia.

Myös konserniyhtiöillä tulee olla asianmukaiset suunnitelmat riskien hallitsemiseksi. Konserniyhtiöiden tulee raportoida kaupunkia merkittävistä riskeistään ja riskienhallinnan kehittämisestä osana toiminnan ja talouden seurantaa ja raportointia. Tytäryhtiöiden toimitusjohtajien kanssa käydään säännöllistä vuoropuhelua.

7.5. Lautakuntien ja kaupunginhallituksen alaisten kokonaisuuksien riskitaulukot

¹ Lyhyt sanallinen kuvaus riskin syistä ja todennäköisistä seurauksista

² Todennäköisyysluokka (1–6)

³ Seurausluokka (1–6)

⁴ Toimenpiteet riskin eliminoinniksi/pienentämiseksi/hallinnoimiseksi

Riskien todennäköisyysluokka ja seurausluokka on arvioitu asteikolla 1-6, jossa 1 = ei todennäköinen / ei vaikutusta ja 6 = erittäin todennäköinen / erittäin merkittävä vaikutus. Näiden kahden arvion tulo on riskiluku asteikolla 1–36.

7.5.1. Kh, konserni

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riskiluku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Vastuuhenkilö	Aikataulu
Henkilöstön jaksaminen ja saatavuus	Tiettyjen ammattiryhmien kohdalla on rekrytointivaikeuksia, joka takia henkilöstö voi joutua työskentelemään vajaalla resurssilla. Tällöin työn psykososiaalinen ja fyysinen kuormitus saattaa kasvaa.	2	3	6	Työntekijöiden hyvinvoinnin ja jaksamisen parantaminen kehittämällä johtamis- ja työyhteisötaitoja, määrittelemällä selkeät vastuut (tehtäväkuvat) sekä mahdollistamalla osaamisen kehittämisen.	Henkilöstöjohtaja	Jatkuva
Avainhenkilöriskit	Yhden henkilön varassa on tietyissä tehtävissä liikaa tietoa ja painetta, hiljainen tietotaito. Eläköitymisen tuomat henkilöstövaihdokset.	3	3	9	Riittävä resursointi. Varahenkilöjärjestelmän tehostaminen. Henkilöiden sitoutuminen varahenkilötoimintaan. Etupainotteinen resursointi hiljaisen tiedon säilymisen vuoksi.	Henkilöstöjohtaja	Jatkuva
Lakko	Työtaistelu haittaa kaupungin toimintaa.	3	4	12	Työtaistelutoimenpiteiden varhainen ennakointi ja kriittisten tukipalveluiden varmistaminen ennakkosuunnittelulla	Kaupunginjohtaja	Jatkuva
Mainekriisi	Kaupungin toimintaan, johtamiseen tai henkilöstöön liittyvä julkisuus, joka heikentää luottamusta ja toiminnan uskottavuutta.	2	3	6	Kestävät toimintamallit ja hallinnon avoimuus, viestintäosaamisen kehittäminen	Kaupunginjohtaja Viestintäjohtaja	Jatkuva
Rahoitusriskit	Korot nousevat äkillisesti, rahoituskulut kasvavat	4	4	16	Kaupunki nostaa lainakantansa suojaustasoa hyväksytyjen rahoitus- ja sijoitusperiaatteiden mukaisesti	Talousjohtaja Kaupunginjohtaja	Jatkuva
Jälleenrahoitusriskit	Kaupunki ei saa rahoitusta	1	6	6	Kaupunki hyödyntää useita eri rahoitustapoja ja lähteitä ajallisesti hajautetusti sekä huolehtii velkamäärän hallinnassa pitämisestä.	Talousjohtaja	Jatkuva

Lainsäädäntö	Lainsäädäntömuutokset, joilla erityinen vaikutus kaupungin toimintaympäristöön.	4	3	12	Aktiivinen muutosten seuranta ja ennakkointi, kouluttaminen, muutosten riittävä resurssointi	Kaupunginjohtaja	Jatkuva
Valtakunnallinen häiriötilanne	Taudit, sään ääri-ilmiöt, sotilaallinen konflikti lähialueella tmv.	3	5	15	Ajantasainen varautumis-suunnitelma	Kaupunginjohtaja	Jatkuva
Hallitsematon maahanmuutto	Hallitsematon pakolaiskriisi	2	4	8	Valtakunnallisten ohjeistusten seuraaminen	Kaupunginjohtaja	Jatkuva
ICT: Palvelu- tuotannon keskeyttämiseen tai vajaaseen toimintaan liittyvät riskit	Vajaalla henkilöstöllä pystytään ratkaisemaan kriittisimmät häiriötilanteet, mutta palvelupyynnöjä ei pystytä toteuttamaan (käyttäjätunnusten luomiset/poistamiset, liittymien avaukset jne.).	2	4	8	Kriittisten toimintojen automatisointi ja kohdentaminen	Tietohallintojohtaja	Jatkuva
ICT: Työvälineiden toimimiseen liittyvät riskit, kyberturvallisuus	Vakavat tietoliikenne- ja konesalipalveluiden häiriöt/keskeytykset voivat estää kaiken tietotekniikan käytön kaupungin palveluissa. Merkittävä osa kaupungin tuottamista palveluista on riippuvaisia tietoteknisistä palveluista.	3	4	12	Vaikutusanalyysit, riskiarviot, jatkuvuusstrategia, toipumissuunnitelma ja säännölliset toipumisharjoitukset	Tietohallintojohtaja	Jatkuva

7.5.2. Kh, kaupunkikehitys

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riskiluku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Vastuuhenkilö	Aikataulu
Avainhenkilöriski	Eläköitymisiin, pitkiin poissaoloihin ja työntekijävaihdoksiin liittyvä ilmeinen riski. Mahdollisten muutosten yhteydessä osaamisen ja resursoinnin varmistaminen.	3	3	9	Henkilöstön hyvinvointiin ja osaamiseen panostaminen. Eläköitymisiin varautuminen ja ennakkointi.	Kaupunkikehitysjohtaja sekä palvelualuejohtajat	Jatkuva

Elinkeinoelämän kehitys	Työllisyyden ja muuttoliikkeen vaikutukset kaavoitustarpeisiin, uusiin asuin- ja yritysalueisiin ja/tai verotuloihin.	3	3	9	Työllisyystilanteen, väestönmuutosten ja muiden keskeisten tunnuslukujen seuraaminen. Uusien indikaattorien tunnistaminen ja nopea reagointi.	Kaupunkikehitysjohtaja	Jatkuva
Lainsäädäntö	Mahdolliset muutokset lainsäädännössä ja lakisääteissä palveluissa, joilla heikentävä vaikutus kaupungin toimintaympäristöön.	2	3	6	Lainsäädännön valmistelun seuranta, lausuntopyyntöihin vastaaminen soveltuvalta osin sekä jatkuva reflektointi/peilaus kaupungin omaan tekemiseen.	Johtavat viranhaltijat ja palvelualueen johtajat	Jatkuva
Toiminta	Muuttuvan organisaatorakenteen mukaiset uudet toimintatavat. Riskinä päätöksenteon viiveet, palvelun laadun heikkeneminen tai toiminnan lainvastaisuus.	4	3	12	Organisaation toimintatapojen aktiivinen kehittäminen ja johtaminen, hallintosäännön tulkitseminen ja riittävien järjestelmätietojen sekä päätöksenteollisten vastuiden päättäminen/hyväksyminen.	Kaupunkikehitysjohtaja	Jatkuva
Sopimusriskit	Sopimusten voimassaolo, sopimustekniset klausulit, kuten sopimussakot tai muut tulo- tai menokustannuksia mahdolliset lisäävät ehdot.	2	3	6	Tiivis yhteistyö konsernihallinnon ja niin hallintojohtajan kuin kaupungin lakimiehen kanssa.	Sopimusten allekirjoittajat ja valmistelijat yhteistyössä konsernihallinnon kanssa	Jatkuva
ICT / tietoliikennejärjestelmät	Tietoliikennejärjestelmien ja sovellusten toimivuus. Sovellusten toiminnan katketessa suorat ja välilliset vaikutukset päätösten tekemisessä sekä päivittäisen työn tekemisessä.	2	3	6	Reagointi ennakoivasti mahdollisiin sovellusten päivitystarpeisiin.	Tietohallinto/Digi-palvelut sekä järjestelmiä ja niiden rekistereitä ylläpitävät työntekijät.	Jatkuva
Henkilöstön saatavuus	Riski linkittyy avainhenkilöriskiin. Vastuualueen vakanssien osalta on ollut haasteita saada niitä täytettyä.	3	2	6	Tehtävänkuvien uudelleenpohdinta, vakansseihin tehtävät uudelleenhaut ja niiden mainostaminen yhteistyössä viestinnän kanssa.	Esihenkilöt ja rekrytoivat viranhaltijat.	Jatkuva

Sidosryhmäriski	TE-uudistuksen vaikutukset, työttömyysetuuden kasvu, tiedonkulku eri toimijoiden välillä. Vallitsevan lainsäädännön vaikutus kuntien osuuteen työttömyysetuusmaksuista, niissä kasvupainetta.	3	3	9	TE-uudistuksen toteutus kustannustehokkaasti sekä lain normeja noudattaen. Vastuukunnan avulla vaikuttaminen lainsäädäntöön.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja	Jatkuva
					Tehokas ja tuloshakuinen yhdyspintatyöskentely HV-alueen ja muiden sidosryhmien kanssa.	Yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja	Jatkuva
Terveysten ja turvallisuuteen liittyvät riskit	Vastuualueen toimintaa vaarantavat riskit, erityisesti maailmalla vallitseviin ilmiöihin liittyen.	2	3	6	Varautumissuunnitelmien ja sisäisten ohjeistusten päivittäminen. Mahdollisiin riskeihin varautuminen.	Koko vastuualue	Jatkuva

7.5.3. Lupalautakunta

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riskiluku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Vastuuhenkilö	Aikataulu
Avainhenkilöriski	Eläköitymiseen, pitkiin poissaoloihin ja työntekijävaihdoksiin liittyvä ilmeinen riski. Mahdollisten muutosten yhteydessä osaamisen ja resurssien varmistaminen sekä ongelmien minimointi konkretisoituneen riskin ylimenokaudella.	3	3	9	Henkilöstön hyvinvointiin, osaamiseen ja pitoon panostaminen. Eläköitymisiin varautuminen ja ennakointi.	Kaupunkikehitysjohtaja	Jatkuva
Elinkeinoelämän kehitys	Työllisyyden ja muuttoliikkeen vaikutukset kaavoitustarpeisiin, uusiin asuin- ja yritysalueisiin ja/tai verotuloihin.	3	3	9	Työllisyytilanteen, väestömuutosten ja muiden keskeisten tunnuslukujen seuraaminen. Uusien indikaattorien tunnistaminen ja nopea reagointi.	Kaupunkikehitysjohtaja	Jatkuva
Lainsäädäntö	Mahdolliset muutokset lainsäädännössä ja lakisääteisissä palveluissa, joilla heikentävä vaikutus kaupungin toimintaympäristöön.	2	3	6	Lainsäädännön valmistelun seuranta, lausuntopyyntöihin vastaaminen soveltuvilta osin sekä jatkuva reflektointi/peilaus kaupungin omaan tekemiseen.	Johtavat viranhaltijat ja palvelualueen johtajat	Jatkuva

Toiminta	Uuden organisaatorakenteen mukaiset uudet toimintatavat; opettelu, hallintosäännön tulkinta. Riskinä päätöksenteon viiveet tai lainvastaisuus.	4	3	12	Uuden organisaation toimintatapojen jalkauttaminen/johtaminen, hallintosäännön tulkitseminen ja riittävien järjestelmätietojen sekä päätöksenteollisten vastuiden päättäminen/hyväksyminen.	Kaupunkikehitysjohtaja	Jatkuva
Sopimusriskit	Sopimusten voimassaolo, sopimustekniset klausulit, kuten sopimussakot tai muut tulo- tai menokustannuksia mahdolliset lisäävät ehdot.	2	3	6	Tiivis yhteistyö konsernihallinnon ja niin hallintojohtajan kuin kaupungin lakimiehen kanssa.	Sopimusten allekirjoittajat ja valmistelijat yhteistyössä konsernihallinnon kanssa	Jatkuva
ICT/tietoliikenne	Tietoliikennejärjestelmien ja sovellusten toimivuus. Sovellusten toiminnan katketessa suorat ja välilliset vaikutukset päätösten tekemisessä sekä päivittämisen työn tekemisessä.	2	3	6	Reagointi ennakoivasti mahdollisiin sovellusten päivitystarpeisiin.	Tietohallinto/ Digipalvelut	Jatkuva
Terveysten ja turvallisuuteen liittyvät riskit	Veteen, elintarvikkeisiin, yleiseen asumiseen ja elämiseen liittyvät turvallisuusasiat, kuten vaikkapa ilmanlaatu.	2	4	8	Varautumissuunnitelma, epidemiaohjeistus, seuranta, normaali viranomaistyö.	Johtavat viranhaltijat ja palvelualueen johtajat	Jatkuva

7.5.4. Infrastruktuuri

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riskiluku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Vastuuhenkilö	Aikataulu
Omaisuuksien tuhoutuminen tai sen arvon menetys.	Kiinteistön laaja vesivuoto, palaminen, tms. rakennusvaurio.	2	3	6	Ennakoiva huolto ja kunnossapito. Riittävä kunnossapito- ja investointirahoitus talousarvioissa.	Kiinteistöpäällikkö, kunnossapitoinsinööri, kunnossapidon ja kiinteistöhuollon henkilöstö.	Jatkuva seuranta
Palvelutuotannon keskeyttämiseen tai vajaaseen toimintaan liittyvät riskit.	Sopimuskumppanin lakko tai konkurssi.	2	3	6	Palvelujen hankkiminen mahdollisuuksien mukaan lakon ulkopuolisilta toimijoilta.	Infrapalvelut / palvelujohtajat. Sopimusten allekirjoittajat ja valmistelijat yhteistyössä konsernipalveluyksikön kanssa.	Jatkuva seuranta

Sopimusriski.	Toimintoja on ulkoistettu kilpailuttamalla. Markkinoiden toimimattomuus sopimuskauten päätyttyä (esim. kilpailu markkinoilla vähenee tai tarjoajien määrä on liian pieni). Omaa tuotantoa ei enää ole, joten palveluista on maksettava markkinahinta.	3	3	9	Kustannustason nousu kilpailutettaessa palvelu uudelleen sopimuskauten päätyttyä. Paluu omaan toimintaan ei enää ole mahdollista tai se on kohtuuttoman kallista. Palvelu- ja laatutason pudotus.	Tekninen johtaja ja palvelujohtajat.	Jatkuva seuranta
Palvelutuotannon keskeyttämiseen tai vajaaseen toimintaan liittyvät riskit.	Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus rekrytointitilanteissa.	4	3	12	Henkilöstön koulutus ja resurssien ylläpitäminen. Oppisopimusmahdollisuuden lisääminen. Kilpailukykyinen palkkaus. Rekrytointikanavien monipuolinen käyttö.	Infrapalvelut / esihenkilöt.	Jatkuva seuranta
Kustannustason nousuun liittyvät riskit.	Käyttötalouden kustannusten äkillinen/ yllättävä nousu.	3	3	9	Kustannusten ja talousarvion toteutumisen seuranta. Palvelun vähentäminen tai laatutason lasku. Säästö- ja sopeutustoimenpiteet.	Tekninen johtaja ja palvelujohtajat.	Jatkuva seuranta
Kustannustason nousuun liittyvät riskit.	Rakennusmateriaalien ja polttoaineiden hintojen äkillinen/yllättävä kustannustason nousu vaikuttaa urakkahintojen nousuun.	4	3	12	Investointiohjelman / hankkeiden uudelleenarviointi / priorisointi.	Tekninen johtaja ja palvelujohtajat.	Jatkuva seuranta
Energian käyttö.	Rajoitettu energian saanti.	3	4	12	Varavaimalaitteiden hankinta uudiskohteisiin. Valmiussuunnitelman mukainen toiminta. Valmiussuunnitelman ajantasaisuus.	Tekninen johtaja, palvelujohtajat ja esihenkilöt.	Jatkuva seuranta
Raaka-ainepula (esim. materiaalit, komponentit, laitteet ym).	Laitteita ja koneita ei saada uudistettua, eikä rikkiäisiä korjattua. Rakennusmateriaalien ja elintarvikkeiden ym. materiaalien ja raaka-aineiden saatavuudessa on ongelmia.	4	3	12	Uusien tuotteiden korvaaminen käytetyillä tai korvaavilla tuotteilla.	Tekninen johtaja, palvelujohtajat ja esihenkilöt.	Jatkuva seuranta

7.5.5. Sivistyslautakunta

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) 2	(S) 3	Riski - luku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Vastuu-henkilö	Aikataulu
Omaisuu den häviäminen, tuhoutuminen tai sen arvonmenetys	Materiaalien ja kaluston tuhoutuminen/häviäminen.	1	3	3	Lukitseminen, koulutus, vakuuttaminen valvonta.	Koko henkilöstö, esihenkilöt.	Päivittäin
Terveelliset toimitilat	Tilojen käyttökeltvottomuus johtaa toimitilasta luopumiseen.	1	1	1	Seuranta ja valvonta.	Koko henkilöstö, esihenkilöt.	Tarvittaessa (koko ajan)

Vahingon aiheuttaminen omaisuudelle, henkilölle tai toiminnalle	Toiminnasta aiheutetut vahingot.	1	4	4	Koulutus, valvonta, vakuuttaminen.	Koko henkilöstö, esihenkilöt.	Päivittäin
Sopimusriskit	Äkillinen koulupaikkojen ja päivähoitopaikkojen tarve. Sopimuksen irtisanomiset.	1	3	3	Hoito- ja koulupaikka tarpeen täyttäminen pikaisin väliaikaisratkaisuin.	Sivistysjohtaja, talouspäällikkö, opetuksen kehittämisspäällikkö ja varhaiskasvatusjohtaja.	Tarpeen syntyessä
Henkilöstöön liittyvät riskit	Avainhenkilö-, työtapaturmariski tai henkisen kuormittumisen riski.	3	2	6	Varahenkilöjärjestelmä, työsuojelu, ennaltaehkäisevä työterveydenhuolto ja työnohjaus.	Sivistysjohtaja, palvelualuejohtajat työterveys, henkilöstö.	Päivittäin
Perusopetuksen oppilasmäärän kasvu/lasku	Oppilas määrien muutokset voivat johtaa siihen, että tilakapasiteettia on joko liian vähän tai liikaa suhteessa todelliseen tarpeeseen.	1	3	3	Tiloja käytössä jonkin verran yli tarpeen, ennakointi ja seuranta.	Sivistysjohtaja, perusopetuksen kehittämisspäällikkö, rehtorit.	Kuukausittain
Varhaiskasvatuksen lapsimäärän kasvu/lasku	Lasten määrien muutokset voivat johtaa siihen, että tilakapasiteettia on joko liian vähän tai liikaa suhteessa todelliseen tarpeeseen.	1	3	3	Tiloja käytössä jonkin verran yli tarpeen. Ennakointi ja seuranta. Käyttöönotto kysynnän vaihteluja vastaavasti.	Sivistysjohtaja, varhaiskasvatusjohtaja, varhaiskasvatustoiminnan koordinaattori	Kuukausittain
Osaavan ja koulutetun henkilökunnan rekrytointi	Pätevän henkilöstön saatavuuden haasteet perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa voivat johtaa tilanteisiin, joissa kaikkia lapsia ei voida ottaa vastaan tai sijoittaa heidän ensisijaisesti toivomaansa yksikköön.	3	3	9	Riittävä varahenkilöjärjestelmä tai rekrytointivastaava nopeuttamaan sijaisten rekrytointiprosessia.	Opetuksen kehittämisspäällikkö, varhaiskasvatusjohtaja, varhaiskasvatustoiminnan koordinaattori	Kuukausittain
Segregaation lisääntyminen	Perusopetuksessa/varhaiskasvatuksessa maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten keskittyminen samoihin luokkiin/ryhmiin ja riittävän resurssin puute kielelliseen tukeen.	1	4	4	Riittävä resurssointi varhaiseen opetuskielen tukiopetukseen ja valmistavan opetuksen laatuun panostaminen. Kielitietoiseen oppimisympäristöön panostaminen myös kouluttamalla henkilökuntaa.	Opetuksen kehittämisspäällikkö, varhaiskasvatusjohtaja, varhaiskasvatustoiminnan koordinaattori	Lukuvuosittain

7.5.6. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta

Riski	Riskin kuvaus ¹	(T) ²	(S) ³	Riski-luku (T*S)	Toimenpiteet ⁴	Vastuuhenkilö	Aikataulu
Omaisuuuden tuhoutuminen tai sen arvon menetys	Materiaalin, aineiston tai kaluston huolimaton käsittely, tuhoutuminen tai häviäminen.	1	2	2	Henkilöstön riittävä osaaminen ja opastus, tilojen lukitseminen, seuranta vakuuttaminen, valvonta.	Koko henkilöstö	Päivittäin
Vahingon aiheuttaminen omaisuudelle, henkilöille tai toiminnalle	Asiakkaan aiheuttamat vahingot.	2	2	4	Vakuuttaminen, valvonta, turvallisuussuunnitelmat tilannekohtaisesti (vastuuhenkilöt, tunnistetut riskit, toimenpiteet niiden ehkäisemiksi).	Koko henkilöstö	Päivittäin
Palvelutuotannon keskeyttämiseen tai vajaaseen toimintaan liittyvät riskit.	Kirjaston, Uintikeskus Ulpukan, jäähallin tai Kerttulan liikuntahallin toiminnan keskeytyminen.	1	3	3	Säännöllinen huolto ja vuosittaiset korjaukset, henkilöstön ammattitaito, valvonta ja dokumentointi johdetusti.	Koko henkilöstö	Päivittäin
Teknologiaan ja tietohallintoon liittyvät riskit	Järjestelmien toimimattomuus lopettaa palvelujen tarjoamisen. Laitteiden päivitysten ja uusimisien aiheuttamat käyttöönoton ongelmat. Henkilöstön huolettomuus tietoteknisten laitteiden käytössä.	2	3	6	Ajantasaiset, päivitettyt järjestelmät ja tietoturtojen esto. Henkilöstön kouluttaminen säännöllisesti ja asian esillä pitäminen säännöllisesti.	Koko henkilöstö, tietohallinto, palvelualueiden johto	Kuukausittain
Henkilöstöön liittyvät riskit	Avainhenkilö-, työtapatumariski tai henkisen kuormittumisen riski.	3	2	6	Varahenkilöjärjestelmä, työsuojelu, ennaltaehkäisevä työterveydenhuolto ja työnohjaus.	Palvelualueiden johto, työterveys, henkilöstö	Päivittäin

8. Tavoitteet kuntakonsernin tytäryhteisöille ja osakkuusyhteisöille

---

8.1. Yleiset periaatteet

Raisio jatkaa aktiivista konserniohjauksen kehittämistä. Talousarviossa huomioidaan kuntakonserninäkökulma. Tytäryhteisöjen toiminta ja talous kytketään tavoitteiden avulla kaupungin strategiaan. Tytäryhteisöjen tulee jatkaa omien strategisten tavoitteidensa terävöittämistä suhteessa kaupunkistrategian tavoitteisiin. Kaupungin yksi strateginen tavoite on tasapainoinen talous. Talousarvion tavoitteissa huomioidaan konsernin taloudellisia tunnuslukuja. Konsernin vuosittain seurattavat taloudelliset mittarit ovat konsernin vuosikate, konsernin kertynyt yli/alijäämä, konsernin kertynyt yli/alijäämä per asukas, konsernin lainamäärä, konsernin lainamäärä per asukas ja konsernin suhteellinen velkaantuneisuus. Keskeisimpien tytäryhteisöjen talousarvion keskeiset luvut ja tavoitteet esitetään omista alaluvuissaan.

Tilinpäätöksen 2025 mukaan Raisiolla on kuntakonsernin taseessa ylijäämiä 50,8 miljoonaa euroa, lainamäärä 3528 euroa asukasta kohden ja suhteellinen velkaantuneisuus 98,6 %.

Kaupungin merkittävillä tytäryhteisöillä on käytössään konsernitili, jonka luottolimiitiksi on päätetty vuodelle 2026 yhteensä 4,0 miljoonaa euroa. Luottolimiittiä nostettiin 2025 vuodesta 1,2 miljoonaa euroa. Lisäksi tytäryhteisöjen hallitusten kokouksissa on vaihtelevasti läsnä konsernijohtoon kuuluvia. Kaupunginvaltuusto asettaa merkittävälle tytäryhteisöille taloustavoitteet ohjauksen ja raportoinnin vahvistamiseksi.

Raision kaupungin hallintosäännössä sekä konserniohjeessa määrätään konserniohjauksesta.

8.2. Tytäryhteisöille (Raision Vesi Oy, Raision Vuokra-asunnot Oy) yhteiset tavoitteet

Tytäryhteisöt lähettävät kaupunginjohtajalle ja talousjohtajalle toiminnan ja talouden toteutumisasiaportin kvartaaleittain. Talousjohtaja ja kaupunginjohtaja tulee pitää tietoisena kaikista olennaisista toimintaan ja talouteen vaikuttavista asioista.

Lisäksi yhteisöjen tulee pyrkiä ennalta estämään erilaisten riskien realisoituminen muun muassa toimivilla sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännöillä.

Yhtiöiden (tytär- ja osakkuusyhteisöt) edellytetään välittävän yhtiökokouksia kaupunkin johdolle ja yhtiökokousedustajien edellytetään pyytämään konserniohje yhtiökokouksen päätöksiin liittyen. Yhtiöiden tulee lähettää yhtiökokouksia hyvissä ajoissa Raision kaupungin kirjaamoon. Yhtiöiden toimitusjohtajan ja tarvittaessa hallituksen puheenjohtajan tulee huolehtia hallitusten kokouksien lähettämisestä kaupunginjohtajalle sekä kaupunginjohtajan nimeämälle viranhaltijaedustajalle.

Tytäryhtiöiden tulee pyytää kaupunginhallitukselta konserniohje lainojen takaamiseen liittyen, jo olemassa olevien lainojen ehtoihin liittyvissä kysymyksissä sekä uuden lainan ottamiseen liittyen. Tytäryhtiöt eivät saa ottaa ulkopuolista lainarahoitusta ilman kaupungin lupaa. Tytäryhtiöt ottavat lainansa pääsääntöisesti kaupungilta, joka kilpailuttaa lainat ja perii konsernityhtiöiltä kohtuullisen marginaalin. Lainatarvelanteessa ja ennen lainan kilpailuttamista, tytäryhtiön toimitusjohtajan tulee keskustella kaupungin talousjohtajan ja kaupunginjohtajan kanssa. Tytäryhtiöiden tulee varmistaa kaupungilta takaamispyynnöissä tai muissa vastaavissa valmistelua edellyttävissä asioissa valmisteluajataulu hyvissä ajoissa. Kun kaupunki antaa tytäryhtiöille lainaa sisäisenä lainana, lainanottovaltuutta kasvatetaan vastaavalla määrällä. Yhteyshenkilönä tytäryhtiöiden (Raision Vesi Oy,

Raision Vuokra-asunnot Oy) talouteen liittyvissä kysymyksissä toimii talousjohtaja.

8.3. Muihin osakkuusyhtiöihin ja seudullisiin toimintoihin liittyviä tavoitteita

Muiden osakkuusyhteisöjen osalta kaupunginhallitus määrittää yksityiskohtaisemmat tavoitteet tarpeiden mukaisesti erillispäätöksin. Kaupunginhallitus seuraa osakkuusyhteisöjen toimintaa. Yhtiökokousedustajien edellytetään välittävän yhtiökokouskutsut kaupungin johdolle ja pyytämään konserniohjeen yhtiökokouksen päätöksiin liittyen.

8.4. Raision kaupungin konserni jäsenyhteisöineen

Tytäryhteisöt	Säätiöt	Osakkuusyhtiöt ja muut yhtiöt	Kuntayhtymät	Muut yhteisöt
Raision Vesi Oy (100%)	Raision Palvelutalossäätiö (23,5 % päätösvallasta)	As. Oy Raision Keonkatu 3 (24,47 %)	Varsinais-Suomen liitto	Mielen tukena ry (12,5 % päätösvallasta)
Raision Vuokra-asunnot Oy (100%)	Sosiaalipalvelusäätiö Raina (50 % päätösvallasta)	Kerttulan Tenniskeskus Oy (18,5%)	V-S kiinteistökonta-yhtymä	Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta (1/15)
Eero Rantasen säätiö (60% päätösvallasta)	Lounais-Suomen saattohoitosäätiö (2% päätösvallasta)	Lounais-Suomen Jätehuolto Oy (13,78%)	Ky Raision-Naantalin Vesilaitos	Turun seudun joukkoliikennelautakunta (1/12)
		Turun Seudun Vesi Oy (11,94%)	Raision seudun koulutuskuntayhtymä	Turun työllisyysaluelautakunta (1/23)
		Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy (10%)	Turun kaupunkiseudun kuntayhtymä	
		Turun Seudun Puhdistamo Oy (9,02%)		
		Turun seudun kehitys Oy (7,60%)		
		Turun Seudun Kaukolämpö Oy (4,25%)		
		Keon Autopaikat Oy (3,25%)		
		Numera Palvelut Oy (1,87%)		
		Business Turku Oy Ab (1,64%)		
		Tiera Oy (0,81%)		
		Monetra Oulu Oy		

8.5. Raision Vesi Oy

Omistus:

Raision Vesi Oy: Raision kaupunki 100 %,
Raision Hulevesi Oy: Raision Vesi Oy 100 %

Toiminta-ajatus:

Raision Vesi Oy on Raision kaupungin omistama kriittisestä vesihuoltoinfrastrasta huolehtiva yhtiö. Toiminta-ajatuksemme on vesihuollon ja hulevesiverkoston palveluiden järjestäminen kestäväällä tavalla. Jaamme Turun Seudun Vesi Oy:ltä ostettua talousvettä asiakkaillemme, vastaanotamme jätevesiä sekä johdamme ne käsiteltäväksi Turun seudun puhdistamo Oy:n seudulliselle jätevedenpuhdistamolle Kakolaan. Omistamme ja ylläpidämme vesihuollon ja huleveden verkostoja kaupungin alueella, liitämme kiinteistöt verkostoihin sekä solmimme vesihuollon liittymis- ja käyttösopimuksia asiakkaidemme kanssa.

Tavoitteet vuodelle 2027:

Kiinteistöille johtamamme talousveden sekä poisjohdettavan jäteveden laatu säilyy erinomaisena. Ne täyttävät kaikki lainsäädännöstä tulevat laatuvaatimukset ja viranomaisvelvoitteet. Kehitämme toimintaamme ja hoidamme verkosto-omaisuuttamme aina pitkän aikavälin tehokkuuden ja vesihuollon toimintavarmuuden näkökulmasta. Turvaamme asiakkaille riittävän ja keskeytymättömän vedenjakelun. Jätevesiviemäröinnin järjestämme terveydelle tai ympäristölle haittaa aiheuttamatta. E18-johtosiirrot eivät aiheuta kohtuutonta haittaa asiakkaillemme.

Merkittäviä kehittämistoimia:

Kehitystoimenpiteidemme keskeisiä lähtökohtia ovat valtakunnalliseen vesihuollon strategiaan sekä Raision kaupungin strategiaan pohjautuvat toimet. Tavoitteenamme on tulevaisuuden kannalta kestäväällä tavalla toteutettu, moderni vesihuolto. Kehittämistoimiiemme painopisteinä on toimivien ja sujuvien palveluiden tarjoaminen asiakkaillemme, uusien palveluja parantavien, työntekoa helpottavien sekä tuottavuutta kehittävien teknologisten ratkaisuiden käyttöönotto, energiankulutuksemme tehostaminen sekä hiilidioksidipäästöjemme vähentäminen YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti.

Panostamme verkostovuotojen vähentämiseen, kehitämme toimintaamme sekä ajantasaistamme jatkuvasti omaisuudenhallintatietojamme. Kehitämme automaatioastettamme vesimittari-infran osalta. Panostamme huoltovarmuuskriittisenä toimijana omaan varautumiseemme sekä esim. kyberturvallisuutemme parantamiseen. Selvitämme erilaisia yhteistyömalleja lähikuntien vesihuoltolaitosten ja viranomaistahojen kanssa.

Ollennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot:

Vuoden 2027 talousarvion lähtökohtina on toiminut arvioitu kustannustason nousu ja lainarahoituksella toteutettavat johtosiirtoinvestoinnit. Kaupungin positiivinen kasvu ja sitä kautta tapahtuva kulutuksen lisääntyminen helpottavat hieman kustannuspainetta. Liikevaihtomme on oletettu kasvavan vuosittain kaupungin kasvun, uusien rakentamishankkeiden sekä teollisuustoimijoiden myötä.

Talouteemme vaikuttavat eniten E18 –kehätien parantamishankkeeseen kytkeytyvät välttämättömät johtosiirtoinvestoinnit ja niihin liittyvät kasvavat pääomakulut. Johtosiirtojen lisäksi jatkuvasti kasvava saneerausvelka aiheuttaa taloudellisia ja operatiivisia haasteita.

Kaupunginhallituksen tekemän aikaisemman päätöksen mukaan emme lyhennä kaupungin myöntämiä lainoja toistaiseksi. Tämä parantaa hieman tilannettamme kassavarojen riittävyyden näkökulmasta nykyisiä ja tulevia investointeja varten.

Suurin liikevaihdossamme mukana oleva yksittäinen vaihteleva tekijä on liittymismaksutulot, joiden määrä riippuu kaupungin alueella rakennettavien, vesihuoltoon liittyvien kiinteistöjen koosta, tyypistä

sekä lukumäärästä. Vettä kuluttavan teollisuuden sijoittuminen kaupunkiin helpottaisi yhtiöön kohdistuvia taloudellisia haasteita.

Laadulliset tavoitteet	TP2024	TP2025	TA2026	TA2027
Jakeluun toimitettavan talousveden poikkeamat laatusuosituksissa, kpl	0	0	0	0
Vedenjakelun keskeytys (min/asukas)	8,3	9,6	alle 15	alle 15
Toiminnalliset tavoitteet	TP2024	TP2025	TA2026	TA2027
Puhtaan veden myyntihinta asiakkaalle (€/m ³ sis. alv.)	2,57	2,57	2,57	2,70
Jäteveden myyntihinta asiakkaalle (€/m ³ sis. alv.)	2,20	2,20	2,20	2,31
Laskuttamaton puhdas vesi (% - hävikki)	13,9	9,7	< 10	< 10
Laskuttamaton jätevesi (% - vuotovesi)	45,6	42,2	< 40	< 40
Jätevesipumppaamoiden ylivuodot, m ³	2 352	598	< 1 000	< 1 000
Henkilöstömäärä 31.12.	13	14	14	14
Liittymähinnat (OKT 0 - 150 k-m ²):				
vesi (€/m ³ sis. alv)	1 945	1 945	2 004	2 004
jätevesi (€/m ³ sis. alv)	3 200	3 200	3 296	3 296
hulevesi (€/m ³ sis. alv)	0	0	0	0
Liittymähinnat (OKT 151 – 250 k-m ²):				
vesi (€/m ³ sis. alv)	3 200	3 200	3 296	3 296
jätevesi (€/m ³ sis. alv)	4 455	4 455	4 589	4 589
hulevesi (€/m ³ sis. alv)	0	0	0	0
Liittymähinnat (OKT 251 k-m ² ja yli):*				
vesi (€/m ³ sis. alv)	4 455	4 455	4 489	4 489
jätevesi (€/m ³ sis. alv)	5 710	5 710	5 882	5 882
hulevesi (€/m ³ sis. alv)	0	0	0	0
Taloudelliset tavoitteet	TP2024	TP2025	TA2026	TA2027
Liikevaihto (M€)	8,7	9,5	9,5	10,0
Liikevoitto (M€)	0,9	1,5	1,2	1,3
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (M€)	-0,4	0,3	0,1	0,0
Nettoinvestoinnit (M€)	1,4	4,4	¹⁾ 4,3	¹⁾ 6,0
Korkotulot kaupungille (M€)	1,2	1,2	1,2	1,3
Huleveden leasing-maksut kaupungilta (M€)	1,0	1,0	1,1	1,1
Vakavaraisuus	TP2024	TP2025	TA2026	TA2027
Velan määrä (M€)	26,6	26,6	²⁾ 28,6	²⁾ 30,9
lainat rahoituslaitoksilta		0		
lainat kaupungilta	26,6	26,6	²⁾ 28,6	²⁾ 30,9
Omavaraisuusaste, %	12,7	12,6	> 6,6	> 6,6
Nettovelkaantumisaste, %	517	498	<1075	<1075

1) Investoinneissa huomioitu lisäksi 2,0 m € varaus E18-johtosiirroille.

2) Lainamäärissä huomioitu uusi 2,3 m € laina sekä uusi 2 m € varaus E18-johtosiirroille.

8.6. Raision Vuokra-asunnot Oy

Omistus: Raision kaupunki 100 %

RaVu omistaa 24,47 % As Oy Raision Keonkatu 3:n kiinteistön osakekannasta sekä 5,6 % As Oy Raision Sellon osakekannasta.

Toiminta-ajatus:

Raision Vuokra-asunnot Oy on Raision kaupungin omistama vuokratyöyhtiö, joka omistaa tai hallitsee tonttivuokrasopimuksen nojalla kaikkiaan 36 kiinteistöä Raision eri asuntoalueilla. Raision Vuokra-asunnot Oy edistää kaupungin kasvua ja hyvinvointia turvaamalla monipuolisen ja kohtuuhintaisen vuokra-asuntotarjonnan, vahvistamalla asukaslähtöisyyttä ja kehittämällä kiinteistökantaa pitkäjänteisesti kestävästä kaupunkikehityksen periaatteiden mukaisesti.

Tavoitteet vuodelle 2027:

Raision Vuokra-asunnot Oy:n tavoitteena on turvata asukkaille kohtuuhintainen, turvallinen ja viihtyisä asuminen sekä ylläpitää yhtiön kiinteistökantaa suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti. Vuokrien korotukset pyritään pitämään maltillisina yhtiön taloudellinen tasapaino, kustannuskehitys ja korjaustarpeet huomioiden.

Vuonna 2027 painopisteitä ovat korkea käyttöaste, vuokrasaamisten hallinta, asiakaskokemuksen kehittäminen sekä kunnossapidon oikea-aikainen kohdentaminen. Yhtiön taloutta ja maksuvalmiutta seurataan aktiivisesti erityisesti uudisrakennushankkeen ja kasvavien rahoituskulujen vuoksi.

Merkittäviä kehittämistoimia:

Vuonna 2027 keskeisin kehitystoimi on Kuloistenkorento-hankkeen rakentamisen toteuttaminen ja seuranta. Hankkeessa huolehditaan erityisesti aikataulun, kustannusten, laadun ja rahoituksen hallinnasta. Kohteen tavoitteena on valmistua vuoden 2027 loppuun mennessä.

Yhtiön strategiatyötä jatketaan ja strategiset tavoitteet viedään käytännön toimintaan. Asiakaskokemusta kehitetään hyödyntämällä muun muassa asiakaskokemusmittauksen tuloksia. Lisäksi kehitetään sähköisiä asiointiprosesseja ja toimintatapoja muuttuneen huoneenvuokralainsäädännön mukaisesti.

Kiinteistökannan kunnossapitoa ja korjausohjelmia toteutetaan suunnitelmallisesti. Tavoitteena on kohdentaa korjaukset oikea-aikaisesti, parantaa asumisviihtyvyyttä sekä hallita pitkän aikavälin korjauskustannuksia.

Kaupungin uuden kiinteistöyhtiön hallinnollisten palvelujen käynnistämistä ja toimintamalleja vakiinnutetaan yhteistyössä kaupungin kanssa. Samalla jatketaan asumisen turvallisuuteen, häiriötilanteiden hallintaan ja vuokrausprosessien sujuvuuteen liittyvien toimintatapojen kehittämistä.

Ollennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot:

Vuoden 2027 talousarviossa varaudutaan keskimäärin noin yhden prosentin vuokrankorotukseen. Vuokratasoa arvioidaan kuitenkin kohdekohtaisesti huomioiden tuetun asumisen vuokrien ja alueen markkinavuokrien lähentyminen.

Merkittäviä kustannustekijöitä ovat henkilöstökulujen ja yleisen kustannustason kehitys, energia- ja lämmityskustannukset, kiinteistöjen korjaus- ja ylläpitotarpeet sekä rahoituskulut. Kiinteistövakuutusten kilpailutuksella saavutetut säästöt pienentävät vakuutusmenoja.

Kuloistenkorenon rakentaminen sitoo yhtiön kassavaroja omarahoitusosuuteen, hankkeen valmisteluun ja rakentamisen aikana syntyviin menoihin. Rakentamisaikaiset kulut, mahdolliset lisä- ja muutostyöt sekä hankkeen rahoituksen ehdot on huomioitava kassasuunnittelussa.

Toiminnalliset tavoitteet	TP2024	TP2025	TA2026	TA2027
Käyttöaste, %	91	94	95	95
Vaihtuvuus, %	19	19	18	17
Keskivuokra / m ²	12,0	12,1	12,2	12,3
Taloudelliset tavoitteet	TP2024	TP2025	TA2026	TA2027
Liikevaihto (M€)	6,9	7,0	7,1	7,2
Liikevoitto (M€)	0,5	0,4	1,5	1,4
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiiroja ja veroja (M€)	0,1	-0,2	0,1	0,1
Nettoinvestoinnit (M€)	-0,1	0,0	0,3	5,0
Korkotulot kaupungille (M€)	0,11	0,40	0,35	0,4
Vakavaraisuus	TP2024	TP2025	TA2026	TA2027
Velan määrä (M€)	18,8	17,9	16,0	20,3
<i>lainat rahoituslaitoksilta</i>	7,2	6,2	5,2	9,3
<i>lainat kaupungilta</i>	11,6	11,6	10,8	11,0
Omavaraisuusaste, %	26	27	30	23
Nettovelkaantumisaste, %	236	230	218	246

